

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja

Druk nr 2931

Warszawa, 31 marca 2004 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- Prawo o szkolnictwie wyższym.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią poseł Marię Nowak.

(-) Tadeusz Cymański; (-) Andrzej Czerwiński; (-) Jerzy Czerwiński;
(-) Jacek Falfus; (-) Krystyna Grabicka; (-) Stanisław Gudzowski;
(-) Wojciech Jasiński; (-) Stanisław Kalemba; (-) Ewa Kantor; (-) Marek Kotlinowski; (-) Zofia Krasicka-Domka; (-) Urszula Krupa; (-) Piotr Krutul;
(-) Marek Kuchciński; (-) Elżbieta Łukacijewska; (-) Kazimierz Marcinkiewicz; (-) Tomasz Markowski; (-) Gabriela Masłowska; (-) Antoni Mężydło; (-) Hanna Mierzejewska; (-) Józef Mioduszewski; (-) Halina Murias; (-) Leszek Murzyn; (-) Maria Nowak; (-) Stanisław Papież; (-) Jerzy Polaczek; (-) Małgorzata Rohde; (-) Jan Rzymelka; (-) Anna Sobecka;
(-) Ryszard Stanibuła; (-) Marek Suski; (-) Wojciech Szarama; (-) Gertruda Szumska; (-) Zygmunt Wrzodak; (-) Eugeniusz Wycisło; (-) Stanisław Zadora; (-) Artur Zawisza.

**Ustawa
z dnia ..... 2003 r.
- Prawo o szkolnictwie wyższym**

**Dział I
System szkolnictwa wyższego**

**Rozdział 1
Przepisy ogólne**

Art. 1

1. Szkoły wyższe są integralną częścią narodowego systemu edukacji i nauki.
2. Szkoły wyższe pełnią misję odkrywania i przekazywania prawdy poprzez prowadzenie badań i kształcenie studentów.
3. Podstawową zasadą działania szkoły wyższej jest wolność nauczania, wolność badań naukowych i wolność twórczości artystycznej.
4. Nauczyciele akademicki, studenci i pracownicy nie będący nauczycielami akademickimi tworzą w szkołach wyższych samorządną społeczność akademicką.

Art. 2

1. Szkoła wyższa, zwana też uczelnią, jest jednostką organizacyjną systemu szkolnictwa wyższego prowadzącą studia wyższe - pomaturalne, zawodowe, akademickie lub podyplomowe.
2. Szkoła wyższa prowadzi studia dla osób, które uzyskały kwalifikacje w zakresie szkoły średniej, potwierdzone egzaminem maturalnym.

Art. 3

1. Ustawę "Prawo o szkolnictwie wyższym", zwaną dalej ustawą, stosuje się do uczelni, uprawnionych do wydawania absolwentom dyplomów państwowych:
  - 1) publicznych uczelni akademickich i zawodowych,
  - 2) niepublicznych uczelni akademickich i zawodowych, jeśli przepisy ustawy lub przepisy innych ustaw nie stanowią inaczej.
- 1a. W zakresie przepisów o Państwowej Komisji Akredytacyjnej, o przewodach doktorskich i studiach doktoranckich ustawę stosuje się także do innych instytucji naukowych.
2. Ustawy nie stosuje się do:
  - 1) uczelni, które podlegają ustawie o wyższym szkolnictwie wojskowym, z wyjątkiem przepisów o nadawaniu stopnia doktora,
  - 2) uczelni prowadzonych przez kościoły i związki wyznaniowe oraz wyższych seminariów duchownych, z wyłączeniem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, chyba że ustawy, albo umowy między Rządem a właściwymi władzami Kościoła Katolickiego lub właściwymi władzami innych kościołów i związków wyznaniowych, stanowią inaczej,
  - 3) szkół wyższych pomaturalnych (kolegiów).

Art. 4

1. Nadzór nad uczelniami, których dotyczy ustawa, sprawuje minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego.
2. Uczelnia jest autonomiczna. Organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego mogą podejmować decyzje dotyczące uczelni tylko w sprawach wymienionych w ustawie.

3. Uczelnia ma osobowość prawną.
4. Ilekroć w ustawie jest mowa bez bliższego określenia o:
  - 1) uczelni - rozumie się przez to uczelnię akademicką i zawodową, publiczną i niepubliczną.
  - 2) uczelni publicznej - rozumie się przez to uczelnię utworzoną z mienia państwowego, komunalnego lub mienia państwowej osoby prawnej, powszechnie dostępną na warunkach określonych w ustawie.
  - 3) uczelni niepublicznej - rozumie się przez to uczelnię utworzoną przez założyciela z mienia innego niż określone w pkt 2.
  - 4) akcie utworzenia uczelni - rozumie się przez to:
    - a) ustawę o utworzeniu publicznej uczelni akademickiej,
    - b) ustawę o upoważnieniu założyciela do utworzenia niepublicznej uczelni akademickiej,
    - c) rozporządzenie Rady Ministrów o utworzeniu publicznej uczelni zawodowej,
    - d) rozporządzenie Rady Ministrów upoważniające założyciela do utworzenia niepublicznej uczelni zawodowej.
  - 5) studencie - rozumie się przez to studenta studiów podstawowych i zawodowych, magisterskich i studiów doktoranckich,
  - 6) słuchaczu uczelni - rozumie się przez to osobę korzystającą na podstawie umowy cywilnoprawnej z usług edukacyjnych uczelni nie będących studiami podstawowymi, zawodowymi, magisterskimi lub doktoranckimi,
  - 7) absolwencie - rozumie się przez to osobę, która ukończyła studia wyższe podstawowe lub zawodowe i uzyskała stopień licencjata lub równorzędny, ukończyła studia magisterskie i uzyskała stopień magistra lub równorzędny lub ukończyła studia doktoranckie i uzyskała stopień doktora.
  - 8) stopniu kwalifikacji zawodowej - rozumie się przez to:
    - a) stopień licencjata, inżyniera lub równorzędny,
    - b) stopień magistra, magistra inżyniera, lekarza lub równorzędny,
    - c) stopień doktora, który jest stopniem naukowym nadanym przez uprawnioną jednostkę naukową na podstawie przewodu doktorskiego.
  - 9) jednostce dydaktycznej - rozumie się jednostkę organizacyjną uczelni, której podstawowym zadaniem jest nauczanie,
  - 10) jednostce naukowej - rozumie się przez to jednostkę organizacyjną uczelni lub innej instytucji, albo samodzielnią placówkę, jeśli prowadzenie badań naukowych należy do jej podstawowej działalności statutowej,
  - 11) uprawnieniu walidacyjnym - rozumie się przez to szczególne uprawnienie do udziału w czynnościach przewodu doktorskiego; uprawnienie walidacyjne nabywa promotor rozprawy doktorskiej po pomyślnym zakończeniu przewodu doktorskiego i wpisaniu do rejestru, o którym mowa w art.28 ust.4 pkt 3,
  - 12) podstawowym miejscu pracy - rozumie się przez to miejsce pracy, w którym pracownik jest zatrudniony na podstawie mianowania lub, jeśli pracownik jest zatrudniony wyłącznie na podstawie umowy o pracę - wskazane przez niego miejsce pracy,
  - 13) stowarzyszeniu zawodowym - rozumie się przez to organizację zrzeszającą osoby tworzące środowisko zawodowe i wyrażającą opinię tego środowiska.
5. Występujące w ustawie pojęcia "nauka" i "badania naukowe" oznaczają także odpowiednio "sztukę" i "twórczość artystyczną".

Art. 5

1. Podstawowymi zadaniami uczelni akademickiej są:
  - 1) kształcenie studentów,
  - 2) uprawianie nauki lub sztuki,
  - 3) kształcenie pracowników naukowych.
2. Podstawowym zadaniem uczelni zawodowej jest kształcenie studentów.
3. Uczelnie, prowadzące studia w dziedzinie nauk medycznych i w dziedzinie nauk weterynaryjnych, uczestniczą w sprawowaniu opieki zdrowotnej.

Art. 6

1. Do zadań uczelni należy w szczególności:
  - 1) przygotowywanie studentów do wykonywania określonych zawodów,
  - 2) wychowywanie studentów w poczuciu odpowiedzialności za losy Polski oraz w duchu poszanowania praw człowieka i zasad demokracji,
  - 3) dbanie o zdrowie i rozwój fizyczny studentów,
2. Uczelnie wypełniając swoje zadania:
  - 1) rozwijają działalność twórczą, tworzą warunki do pracy naukowej i wspomagają organizacyjnie zespoły uprawiające badania naukowe i technologiczne lub twórczość artystyczną,
  - 2) gromadzą i udostępniają zbiory biblioteczne,
  - 3) upowszechniają kulturę i wiedzę oraz postęp techniczny,
  - 4) krzewią poszanowanie prawdy i rzetelnej pracy i umacniają współpracę środowisk akademickich i instytucji naukowych w kraju i za granicą.

Art. 7

1. Wykłady w uczelni są otwarte, chyba że jej statut stanowi inaczej.
2. Uczelnie mogą prowadzić studia typu otwartego dla słuchaczy nie będących studentami według zasad ustalanych przez organy uczelni, a także studia podyplomowe oraz kursy zawodowe i edukacyjne.
3. Uczelnie mogą prowadzić szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne za zgodą ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.
4. Działalność oświatowa uczelni podlega przepisom o systemie oświaty.

Art. 8

1. Nadanie absolwentowi uczelni stopnia kwalifikacji zawodowej potwierdza się odpowiednim dyplomem państwowym.
2. Uczelniami uprawnionymi do nadawania absolwentom stopni kwalifikacji zawodowych są uczelnie akademickie oraz uczelnie zawodowe.

Art. 9

1. Uczelnie zawodowe są uczelniami mającymi uprawnienia do nadawania absolwentom stopnia licencjata, inżyniera lub równorzędnego.
2. Uprawnienia uczelni akademickich otrzymują uczelnie, które prowadzą studia magisterskie i mają uprawnienia do nadawania absolwentom stopnia magistra, lub równorzędnego, w co najmniej trzech kierunkach studiów, lub w co najmniej połowie podstawowych jednostek organizacyjnych.
3. Uprawnienia uczelni uniwersyteckich otrzymują uczelnie akademickie, które prowadzą studia doktoranckie i mają uprawnienia do nadawania stopnia doktora w co najmniej trzech dziedzinach nauki lub sztuki, lub w co najmniej połowie podstawowych jednostek organizacyjnych.

Art. 10

1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego powierza uczelni lub jednostce naukowej uprawnienia do nadawania stopnia kwalifikacji zawodowej, na wniosek tej uczelni lub jednostki, po przeprowadzeniu postępowania akredytacyjnego zakończonego wynikiem pozytywnym.
2. W postępowaniu akredytacyjnym w sprawie uprawnienia do nadawania stopnia licencjata lub równorzędnego ocenia się działalność dydaktyczną uczelni.
3. W postępowaniu akredytacyjnym w sprawie uprawnienia do nadawania stopnia magistra lub równorzędnego ocenia się działalność dydaktyczną oraz naukową uczelni.
4. W postępowaniu akredytacyjnym w sprawie uprawnienia do nadawania stopnia doktora ocenia się działalność naukową jednostki naukowej oraz jej wyniki w kształceniu pracowników naukowych.
5. Państwowa Komisja Akredytacyjna prowadzi okresowe, sprawdzające postępowania akredytacyjne w celu dokonania oceny specjalności lub kierunku, albo uczelni, jednostki organizacyjnej uczelni lub jednostki naukowej pod względem jej działalności dydaktycznej, naukowej lub artystycznej.
6. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego ogłasza w Dzienniku Urzędowym RP „Monitor Polski” wykaz uczelni z wyszczególnieniem ich uprawnień oraz wykaz pozauczelnianych jednostek naukowych mających uprawnienie do nadawania stopnia doktora.

Art. 11

Uczelnia akademicka ma prawo nadawania tytułu doktora honoris causa na wniosek swojej jednostki organizacyjnej uprawnionej do nadawania stopnia naukowego doktora.

Art.12

1. Dla studentów studiujących w uczelniach publicznych nauka jest bezpłatna w ramach limitu określonego przyznaną na szkolnictwo wyższe dotacją z budżetu państwa i na zasadach określonych w art.83.
2. Uczelnia publiczna może ponadto świadczyć płatne usługi edukacyjne wymienione w art.84.

Art. 13

1. Studenci mają prawo do pomocy materialnej ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie.
2. Budżet państwa finansuje pomoc materialną dla studentów w wysokości określonej w ustawie budżetowej.
3. Studenci otrzymujący pomoc materialną zwolnieni są z podatku dochodowego od osób fizycznych.

Art. 14

Zasady i tryb finansowania działalności naukowej i badawczej szkolnictwa wyższego ze środków przeznaczonych w budżecie państwa na naukę regulują odrębne przepisy.

Rozdział 2 **Tworzenie, przekształcanie i znoszenie uczelni**

Art. 15

1. Utworzenie publicznej uczelni akademickiej oraz upoważnienie założyciela do utworzenia niepublicznej uczelni akademickiej następuje w drodze ustawy.

2. Projekt ustawy, o której mowa w ust. 1, przedstawia Rada Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego po uzyskaniu opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego i Państwowej Komisji Akredytacyjnej.
3. Utworzenie publicznej uczelni zawodowej oraz upoważnienie założyciela do utworzenia niepublicznej uczelni zawodowej następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów.
4. Utworzenie uczelni zawodowej następuje na wniosek ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, albo sejmiku województwa w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego, a w przypadku uczelni niepublicznej, na wniosek ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, po uzyskaniu opinii Państwowej Komisji Akredytacyjnej.
5. Akt utworzenia uczelni określa jej nazwę, siedzibę i zakres działalności, a w przypadku uczelni niepublicznej określa także jej założyciela.
6. Uczelnię akademicką określa się w jej nazwie jako „uniwersytet”, „akademia”, „politechnika” lub „szkoła główna”.

Art. 16

Uczelnia uzyskuje osobowość prawną w dniu wejścia w życie aktu utworzenia uczelni.

Art. 17

1. Inicjatorem utworzenia uczelni niepublicznej może być osoba fizyczna lub niepubliczna osoba prawna, która w dniu przedłożenia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego oświadczenia woli o utworzeniu uczelni staje się jej założycielem.
2. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określa, w drodze rozporządzenia, warunki, jakim powinien odpowiadać wniosek o upoważnienie założyciela do utworzenia uczelni niepublicznej.
3. Oświadczenie woli o utworzeniu uczelni niepublicznej, zwane dalej "aktem założycielskim", składa się w formie aktu notarialnego.
4. Akt założycielski określa w szczególności: założyciela uczelni, jej nazwę, siedzibę i zakres działalności. Akt założycielski określa środki finansowe i majątkowe przeznaczone na uruchomienie uczelni, a także źródła i sposób finansowania uczelni.
5. Postanowienia aktu założycielskiego wchodzi w życie w dniu wejścia w życie aktu utworzenia uczelni.
6. Środki finansowe i majątkowe, o których mowa w ust.4, założyciel przekazuje na własność tworzonej uczelni w terminie określonym w akcie założycielskim.
7. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego zawiesza udzielone założycielowi upoważnienie do utworzenia uczelni w przypadku:
  - 1) niezgodności między aktem założycielskim a treścią aktu utworzenia uczelni,
  - 2) niedotrzymania terminu, o którym mowa w ust. 6.
8. Jeśli okres zawieszenia trwa jeden rok, upoważnienie do utworzenia uczelni wygasa z mocy prawa.

Art. 18

1. Pierwszego rektora nowo utworzonej uczelni publicznej powołuje, na okres jednego roku, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego po zasięgnięciu opinii Rady Głównej lub sejmik wojewódzki, który przedstawił wniosek o utworzenie uczelni.
2. Statut nowo utworzonej uczelni publicznej nadaje na okres jednego roku minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego po zasięgnięciu opinii Rady Głównej.
3. Pierwszego rektora uczelni niepublicznej powołuje na okres jednego roku jej założyciel.
4. Statut nowo utworzonej uczelni niepublicznej nadaje na okres jednego roku jej założyciel lub, na jego wniosek, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego po zasięgnięciu opinii Rady Głównej.

Art. 19

1. Przepisy art.15 ust.1 do 4 stosuje się odpowiednio przy zniesieniu, przekształceniu, zmianie nazwy uczelni lub połączeniu uczelni z inną uczelnią.
2. Akt prawny o zniesieniu uczelni publicznej określa edukacyjne i majątkowe konsekwencje zniesienia uczelni, w szczególności zasady zapewnienia kontynuacji nauki przez studentów zniesionej uczelni oraz wywiązania się przez uczelnię z jej zobowiązań majątkowych.
3. Akt prawny o przekształceniu uczelni publicznej, która trwale utraciła zdolność wykonywania zadań określa sposób zapewnienia ciągłości wykonywania jej zadań, w tym zwłaszcza świadczenia usług edukacyjnych.

Art. 20

1. Założyciel uczelni niepublicznej może podejmować decyzje dotyczące uczelni tylko w przypadkach wymienionych w statucie.
2. Założyciel może zlikwidować uczelnię niepubliczną za zgodą ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.
3. Statut uczelni niepublicznej określa sposób wykonywania funkcji założyciela w razie jego rezygnacji lub śmierci, albo likwidacji w przypadku osoby prawnej.
4. Statut uczelni niepublicznej określa szczegółowy tryb jej likwidacji oraz przeznaczenie środków uczelni, pozostałych po zaspokojeniu roszczeń studentów, pracowników i osób trzecich.

Art. 21

Uczelnia uniwersytecka może utworzyć filię lub wydział zamiejscowy. Pozostałe uczelnie mogą tworzyć filie i wydziały zamiejscowe za zgodą ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.

Art. 22

1. Uczelnie mogą, na podstawie uchwał swoich senatów, utworzyć związek mający na celu współpracę w wykonywaniu zadań określonych w art.5 i art.6.
2. Statut związku uchwalają senaty uczelni wchodzących w jego skład. Statut określa zakres i formy współpracy, o której mowa w ust.1, oraz nazwę związku uczelni. Przepisy art.50 i art.51 stosuje się odpowiednio.
3. Przepisy ust.2 stosuje się odpowiednio do zmian statutu związku uczelni.
4. Związek uczelni może nabyć osobowość prawną na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Rozdział 3

Rada Główna Szkolnictwa Wyższego

Art. 23

1. Rada Główna Szkolnictwa Wyższego, zwana dalej „Radą Główną”, jest wybieralnym organem przedstawicielskim szkolnictwa wyższego.
2. Rada Główna współdziała z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego, Państwową Komisją Akredytacyjną i innymi organami administracji rządowej oraz organami samorządu terytorialnego w zakresie zadań dotyczących szkolnictwa wyższego i nauki, a w szczególności:
  - 1) określa główne zadania, kierunki rozwoju i zasady organizacji szkolnictwa wyższego,
  - 2) ocenia ogólne potrzeby finansowe szkół wyższych i opiniuje budżet państwa w zakresie szkolnictwa wyższego i nauki,
  - 3) opiniuje projekty aktów prawnych i umów międzynarodowych dotyczących szkolnictwa wyższego i badań naukowych,

- 4) opiniuje wnioski w sprawie utworzenia, przekształcenia, połączenia, zniesienia i zmiany nazwy uczelni akademickiej,
  - 5) opiniuje projekty statutów uczelni nadawanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego,
  - 6) wyraża z własnej inicjatywy opinie w innych sprawach dotyczących szkolnictwa wyższego, nauki i młodzieży, oraz wyraża opinie w sprawach przedstawionych jej przez organy państwowe, rektorów i senaty uczelni oraz Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej,
3. W sprawach finansowania uczelni Rada Główna współpracuje z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego, który na podstawie opinii Rady określa zasady i kryteria rozdziału środków budżetowych pomiędzy poszczególne uczelnie.
  4. Środki finansowe niezbędne do funkcjonowania Rady Głównej zapewniane są w części budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określa, w drodze rozporządzenia, sposób obsługi administracyjnej i finansowej prac Rady Głównej.

Art. 24

1. Rada Główna może występować do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i innych organów państwowych oraz do organów uczelni o wyjaśnienia i informacje w sprawach wchodzących w zakres jej działania.
2. Rada Główna przekazuje ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego oraz uczelniom roczne sprawozdania ze swojej działalności.

Art. 25

1. Rada Główna składa się z 30 członków.
2. W skład Rady Głównej wchodzi wybrani przedstawiciele:
  - 1) nauczycieli akademickich mających tytuł naukowy w liczbie 17,
  - 2) nauczycieli akademickich mających stopień naukowy w liczbie 10,
  - 3) studentów w liczbie 3.
3. Kadencja Rady Głównej trwa cztery lata i rozpoczyna się 1 stycznia.

Art. 26

1. Wyboru członków Rady, o których mowa w art. 25 ust.2 pkt 1 i 2, dokonują elektorzy zgromadzeni na ogólnopolskich spotkaniach wyborczych.
2. Elektorów wybiera się w proporcji jeden elektor na każdą grupę pięćdziesięciu nauczycieli akademickich mających tytuł naukowy, zatrudnionych w danej uczelni w pełnym wymiarze czasu pracy oraz jeden elektor na każdą grupę stu pięćdziesięciu nauczycieli akademickich mających stopień naukowy, zatrudnionych w danej uczelni w pełnym wymiarze czasu pracy.
3. Wyboru elektorów w grupie, o której mowa w art.25 ust.2 pkt 1, dokonują nauczyciele akademicy mający tytuł naukowy, a w grupie, o której mowa w art.25 ust.2 pkt 2, nauczyciele akademicy mający stopień naukowy.
4. W uczelniach artystycznych wyboru elektorów w grupach nauczycieli akademickich, o których mowa w ust. 2, dokonuje się odpowiednio w proporcji jeden elektor na każdą grupę dwudziestu oraz na każdą grupę pięćdziesięciu nauczycieli akademickich.
5. Uczelnie, w których zgodnie z zasadami określonymi w ust. 2 i 3 nie może być dokonany wybór elektora w danej grupie, tworzą wspólne okręgi wyborcze, zgodnie z regulaminem wyborczym, o którym mowa w ust. 9.
6. Bierne i czynne prawo wyborcze przysługuje nauczycielom akademickim, zatrudnionym w uczelni jako podstawowym miejscu pracy, z zastrzeżeniem ust.7.

7. Bierne prawo wyborcze nie przysługuje osobom pełniącym funkcje jednoosobowych organów uczelni oraz prorektora i prodziekana. Członkostwa w Radzie Głównej nie można łączyć z członkostwem w Państwowej Komisji Akredytacyjnej.
8. Wyboru przedstawicieli studentów do Rady Głównej dokonuje, na rok, Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, w trybie określonym w jego regulaminie.
9. Sposób i tryb wyboru elektorów oraz członków Rady Głównej, przy uwzględnieniu zasady reprezentatywności grup uczelni, określa uchwalony przez nią regulamin wyborczy. Regulamin uwzględnia również zasadę uzupełniania składu Rady Głównej w przypadku wygaśnięcia mandatu któregoś z jej członków.

Art. 27

1. Rada Główna podejmuje decyzje na posiedzeniach plenarnych.
2. Organami Rady Głównej są:
  - 1) przewodniczący,
  - 2) prezydium.
3. Sposób wyboru i kompetencje organów oraz organizację i tryb działania Rady Głównej określa statut przez nią uchwalony.

Rozdział 4

Państwowa Komisja Akredytacyjna

Art. 28

1. Państwową Komisję Akredytacyjną, zwaną dalej „Komisją”, powołuje minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego.
2. Komisja przedstawia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego opinie i wnioski dotyczące w szczególności:
  - 1) warunków, jakie powinna spełniać uczelnia, aby powołać i prowadzić kierunek studiów oraz nadawać absolwentom odpowiednie stopnie kwalifikacji zawodowej,
  - 2) wykazu kierunków studiów,
  - 3) standardów edukacyjnych określających wymagania programowe poszczególnych kierunków studiów, wymagania dotyczące organizacji procesu dydaktycznego i jego wyposażenia,
  - 4) trybu zgłaszania i rozpatrywania wniosków o powierzenie uprawnień do nadawania stopni kwalifikacji zawodowej,
  - 5) wykazu dziedzin i dyscyplin nauki lub sztuki, w zakresie których nadaje się stopnie doktora,
  - 6) szczegółowego trybu prowadzenia przewodów doktorskich,
  - 7) innej niż wymienione w pkt 1 do pkt 6, przedstawionej przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.
3. Komisja przedstawia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego opinie i wnioski oraz prowadzi postępowania w sprawie:
  - 1) utworzenia uczelni, powierzenia uczelni uprawnień do prowadzenia studiów wyższych na określonym kierunku i poziomie kształcenia oraz utworzenia przez uczelnię zamiejscowej jednostki organizacyjnej,
  - 2) wniosków jednostek naukowych o powierzenie uprawnień do nadawania stopnia doktora,
  - 3) okresowych ocen jakości kształcenia w ramach poszczególnych kierunków studiów, specjalności lub zawodów.
4. Komisja ponadto:
  - 1) opiniuje wnioski o zatrudnienie na stanowisku profesora zwyczajnego, zgodnie z art.148 ust.1,

- 2) zatwierdza uchwały o nadaniu stopnia doktora przedstawiane przez jednostki, których uprawnienia zastały ograniczone zgodnie z ust.7 pkt 2,
- 3) prowadzi rejestr osób mających uprawnienie walidacyjne.
5. W sprawach, o których mowa w ust. 3, Komisja może zwracać się do uczelni o udzielenie wyjaśnień i informacji oraz przeprowadzać wizytację uczelni lub jednostki naukowej.
6. Opinie w sprawach, o których mowa w ust. 3 pkt 1 i 2, Komisja wyraża w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od otrzymania wniosku. W przypadku nie wyrażenia opinii w tym terminie minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego podejmuje decyzję bez tej opinii. Oceny, o których mowa w ust 3 pkt 3, wraz z wynikającymi z nich wnioskami Komisja przedstawia w terminie miesiąca od ich dokonania.
7. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego podejmuje decyzje na podstawie opinii Komisji. Jeżeli opinia Komisji jest negatywna, minister uwzględniając wniosek końcowy, może:
  - 1) odmówić powierzenia uprawnienia,
  - 2) ograniczyć uprawnienie przez zobowiązanie jednostki naukowej do przedstawiania Komisji do zatwierdzenia uchwał o nadaniu stopnia doktora,
  - 3) zawiesić uprawnienie,
  - 4) cofnąć uprawnienie.
8. Komisja jest organem odwoławczym w sprawach indywidualnych dotyczących stopni kwalifikacji zawodowej.
9. Komisja może współpracować z krajowymi i międzynarodowymi organizacjami, których przedmiotem działania jest ocena jakości kształcenia i akredytacja.

Art. 29

1. Członków Komisji powołuje minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego spośród kandydatów zgłoszonych przez Radę Główną, senaty uczelni, rady naukowe instytutów i innych placówek, mających uprawnienia do nadawania stopnia doktora, stowarzyszenia naukowe, zawodowe, twórcze oraz organizacje pracodawców. Kandydat powinien mieć stopień naukowy doktora.
2. Komisja liczy nie mniej niż pięćdziesięciu i nie więcej niż siedemdziesięciu członków.
3. Kadencja Komisji trwa cztery lata i rozpoczyna się 1 stycznia.
4. Rektor, na wniosek członka Komisji, może zwolnić go całkowicie lub częściowo z obowiązku prowadzenia zajęć dydaktycznych.

Art. 30

1. Komisja działa na posiedzeniach plenarnych oraz przez swoje organy.
2. Organami Komisji są:
  - 1) przewodniczący,
  - 2) sekretarz,
  - 3) prezydium.
3. W skład prezydium wchodzi:
  - 1) przewodniczący Komisji,
  - 2) sekretarz,
  - 3) przewodniczący zespołów.
4. W skład Komisji wchodzi zespoły kierunków studiów:
  - 1) humanistycznych i teologii,
  - 2) przyrodniczych,
  - 3) matematyczno-fizyczno-chemicznych,
  - 4) rolniczych, leśnych i weterynaryjnych,
  - 5) medycznych,
  - 6) wychowania fizycznego,
  - 7) technicznych,

- 8) ekonomicznych,
  - 9) społecznych i prawnych,
  - 10) artystycznych.
5. W skład zespołu wchodzi co najmniej pięciu członków Komisji, będących przedstawicielami grupy kierunków studiów.

Art. 31

1. Przewodniczącego Komisji oraz jej sekretarza powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego.
2. Przewodniczący Komisji zwołuje posiedzenia plenarne Komisji, przewodniczy jej obradom, reprezentuje ją na zewnątrz oraz podpisuje uchwały Komisji.
3. Sekretarz zapewnia sprawne funkcjonowanie Komisji i wykonywanie przez nią zadań.
4. Przewodniczących zespołów wybierają ich członkowie spośród swego grona.

Art. 32

1. Prezydium podejmuje uchwały w sprawach, o których mowa w art. 28 ust. 3.
2. Strona niezadowolona z uchwały prezydium podjętej w sprawach, o których mowa w art. 28 ust. 3, może zwrócić się z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy. Wniosek kieruje się do Komisji w terminie czternastu dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, rozpatrywany jest na wspólnym posiedzeniu zespołu i prezydium Komisji w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od dnia otrzymania wniosku.
4. Organizację i tryb działania Komisji, szczegółowe kompetencje jej organów, tryb ustalania opinii i formułowania wniosków, o których mowa w art. 28 ust. 3, określa statut uchwalony przez Komisję na posiedzeniu plenarnym.

Art. 33

1. Środki finansowe niezbędne do funkcjonowania Komisji zapewniane są w części budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego.
2. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określa, w drodze rozporządzenia, sposób obsługi administracyjnej i finansowej prac Komisji, wysokość wynagrodzenia ich członków oraz warunki zwrotu kosztów podróży członkom Komisji i jej ekspertom, uwzględniając w szczególności, że wysokość wynagrodzenia członków Komisji będzie ustalana w relacji do minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego profesora zwyczajnego, określonej na podstawie art. 185 ust. 1.

Art. 34

1. W celu przeprowadzenia postępowania akredytacyjnego, o którym mowa w art. 10 ust. 2 i ust. 3 Komisja powołuje grupę ekspertów spośród osób mających stopień doktora.
2. W celu przeprowadzenia postępowania akredytacyjnego o którym mowa w art. 10 ust. 4 Komisja powołuje grupę ekspertów spośród osób mających uprawnienie walidacyjne.
3. Raport grupy ekspertów jest podstawą do oceny specjalności lub kierunku, albo działalności uczelni lub jednostki naukowej, a także do wniosku o powierzenie, zawieszenie, cofnięcie lub ograniczenie uprawnień do nadawania określonego stopnia kwalifikacji zawodowej.
4. Sposób wyznaczania i powołania ekspertów określa statut Komisji, o którym mowa w art. 32 ust. 4.

Art. 35

1. Uprawnienie do nadawania stopnia doktora ulega zawieszeniu z mocy prawa od dnia, w którym jednostka naukowa przestała spełniać warunki określone w ustawie.
2. Komisja wskazuje sposób zakończenia studiów i przewodów doktorskich wszczętych przed dniem, o którym mowa w ust. 1.

3. Zawieszenie uprawnień, o którym mowa w ust.1, następuje na okres trzech lat.
4. Ponowne powierzenie uprawnienia po jego cofnięciu oraz przywrócenie zawieszonych uprawnień następuje w trybie i na zasadach obowiązujących przy nadawaniu uprawnień.

Rozdział 5

Konferencje rektorów

Art. 36

1. Uczelnie akademickie mogą utworzyć Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich, po spełnieniu warunku zrzeszenia się w niej uczelni, w których kształcą się więcej niż połowa ogólnej liczby studentów studiujących w uczelniach akademickich.
2. Uczelnie zawodowe mogą utworzyć Konferencję Rektorów Zawodowych Szkół Polskich, po spełnieniu warunku zrzeszenia się w niej uczelni, w których kształcą się więcej niż połowa ogólnej liczby studentów studiujących w uczelniach zawodowych.
3. Do konferencji rektorów, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy – Prawo o stowarzyszeniach, z zachowaniem przepisów niniejszej ustawy.
4. Statuty konferencji rektorów, o których mowa w ust. 1 i 2, określają w szczególności zasady członkostwa zwykłego oraz członkostwa stowarzyszonego – indywidualnego i zbiorowego, a także kryteria reprezentacji uczelni członkowskich różnych typów w organach konferencji.
5. Właściwe organy konferencji rektorów, o których mowa w ust. 1 i ust. 2, niezwłocznie informują ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego o nie spełnianiu warunku określonego odpowiednio w ust. 1 lub ust. 2.
6. W organach konferencji rektorów, o których mowa w ust. 1 i 2, uczelnie członkowskie są reprezentowane przez ich rektorów.
7. Kadencja organów konferencji rektorów, o których mowa w ust. 1 i 2, jest zgodna z kadencją organów uczelni publicznych.

Art. 37

1. Konferencje rektorów, o których mowa w art. 36 ust. 1 i 2, działają na rzecz rozwoju szkolnictwa wyższego, nauki i kultury, a w szczególności:
  - 1) występują do organów władzy publicznej w istotnych sprawach szkolnictwa wyższego, nauki i kultury oraz w żywotnych sprawach środowiska akademickiego,
  - 2) wyrażają z własnej inicjatywy opinie i przedstawiają wnioski w sprawach dotyczących szkolnictwa wyższego, nauki i kultury.
2. Konferencje rektorów, o których mowa w art. 36 ust. 1 i 2, wyrażają opinie w sprawach:
  - 1) zasad działania i kierunków rozwoju szkolnictwa wyższego, systemu badań naukowych, kształcenia i pomocy materialnej dla studentów, zarządzania uczelniami, kształcenia kadr i polityki naukowej oraz bazy materialnej szkół wyższych,
  - 2) projektu budżetu państwa w części dotyczącej szkolnictwa wyższego, nauki i kultury,
  - 3) projektów aktów prawnych dotyczących szkolnictwa wyższego, nauki i kultury, a także promocji nauki i kultury polskiej za granicą,
  - 4) rozwiązań w systemie oświaty.
3. Termin wyrażania opinii w sprawach, o których mowa w ust. 2 pkt 2–4, wynosi jeden miesiąc. W przypadku bezskutecznego upływu tego terminu wymóg zasięgnięcia opinii uważa się za spełniony.

Art. 38

1. Rektorzy poszczególnych typów uczelni mogą tworzyć inne konferencje rektorów.
2. Konferencje rektorów, o których mowa w ust. 1, są dobrowolnymi zrzeszeniami uczelni, do których stosuje się odpowiednio przepisy ustawy – Prawo o stowarzyszeniach, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Konferencję rektorów, o której mowa w ust. 1, mogą założyć co najmniej trzy uczelnie.

Rozdział 6 Nadzór nad uczelniami

Art. 39

1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego sprawuje nadzór nad uczelnią w zakresie zgodności działania jej organów wymienionych w art.50 z przepisami prawa, aktem utworzenia uczelni i jej statutem.
2. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego może żądać od uczelni informacji i wyjaśnień dotyczących jej działalności.
3. Prezes Rady Ministrów może przekazać, w drodze rozporządzenia, uprawnienia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, odnoszące się do określonej uczelni publicznej, innemu ministrowi, na wspólny wniosek tych ministrów.
4. Publiczne wyższe szkoły teologiczne i wydziały teologiczne innych uczelni publicznych znajdują się ponadto, w zakresie określonym przez ich statuty, pod nadzorem władz właściwych kościołów i związków wyznaniowych.
5. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego uchyla uchwałę senatu uczelni lub decyzję rektora w przypadku stwierdzenia jej niezgodności z przepisami prawa, aktem utworzenia uczelni lub jej statutem, nie później niż w ciągu miesiąca od dnia otrzymania uchwały lub decyzji.
6. Przepisy ust.1, 2, 3 i 5 stosuje się odpowiednio do związku uczelni, o którym mowa w art.22.

Art. 40

Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, na podstawie wniosku Państwowej Komisji Akredytacyjnej, określa w drodze rozporządzenia:

- 1) warunki do prowadzenia studiów wyższych,
- 2) nazwy kierunków studiów,
- 3) standardy nauczania dla kierunków studiów,
- 4) zasady realizacji studiów łączących elementy różnych kierunków,
- 5) tryb zgłaszania i rozpatrywania wniosków o powierzenie uprawnień do nadawania stopni kwalifikacji zawodowej,
- 6) dziedziny i dyscypliny nauki i sztuki, w zakresie których nadaje się stopnie doktora,
- 7) szczegółowy tryb prowadzenia przewodów doktorskich.

Art. 41

Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Akredytacyjnej oraz opinii rektora i senatu uczelni publicznej, może nałożyć na nią, w drodze decyzji administracyjnej, obowiązek realizacji określonych zadań edukacyjnych, zapewniając odpowiednie środki do ich realizacji.

Art. 42

1. Uczelnia publiczna przedstawia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego roczne sprawozdania, o których mowa w art.52 ust.1 pkt 4, zawierające informacje o stanie jej finansów i o strukturze zatrudnienia.
2. Uczelnia niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego o:
  - 1) uchwaleniu lub zmianie statutu,
  - 2) zmianach w stanie zatrudnienia, wpływających na uprawnienia uczelni,
  - 3) uchwaleniu lub zmianie regulaminu studiów, w tym studiów doktoranckich,

- 4) uruchomieniu lub zniesieniu kierunku studiów,
- 5) utworzeniu filii i wydziałów zamiejscowych,
- 6) zasadach i trybie przyjmowania studentów na poszczególne kierunki studiów,
- 7) uchwałach podjętych w sprawach określonych w art.52 ust.1 pkt 5,
- 8) zawarciu i treści umowy z instytucją zagraniczną.

Art. 43

1. Jeżeli uczelnia prowadzi działalność niezgodną z przepisami prawa, aktem utworzenia uczelni lub statutem, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego wzywa do usunięcia tych niezgodności w oznaczonym terminie, nie krótszym niż trzy miesiące, a w razie ich nie usunięcia może zawiesić lub cofnąć uprawnienia uczelni do nadawania stopni kwalifikacji zawodowych, lub wszcząć postępowanie w sprawie zniesienia uczelni.
2. Ust.1 stosuje się także do działalności założyciela uczelni niepublicznej.

Art. 44

1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, jeśli stwierdzi poważne naruszenie przepisów prawa przez uczelnię, może wystąpić do organu uczelni wybierającego rektora o odwołanie rektora lub prorektora, powiadamiając o tym senat uczelni. Osoba, której wniosek ten dotyczy, zostaje zawieszona w swych czynnościach.
2. Wniosek ministra w sprawie odwołania rektora lub prorektora zostaje rozpatrzony w ciągu 14 dni od dostarczenia go uczelni. Termin ten może być przedłużony za zgodą ministra.

Art. 45

Decyzje w sprawie utworzenia, połączenia lub przekształcenia uczelni, zatwierdzenia jej statutu, zawieszenia działalności oraz nakazu likwidacji uczelni są decyzjami administracyjnymi.

Dział II

Ustrój uczelni

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 46

1. Przepisy zawarte w rozdziałach 2 i 3 niniejszego Działu stosuje się do uczelni publicznej.
2. Przepisy te stosuje się także do uczelni niepublicznej, w przypadku gdy jej statut nie stanowi inaczej.

Art. 47

1. Społeczność akademicka, składająca się z nauczycieli akademickich, studentów i pracowników nie będących nauczycielami akademickimi, uczestniczy w zarządzaniu uczelnią przez wybieralne organy kolegialne i jednoosobowe. Wymienione grupy społeczności akademickiej są reprezentowane organach kolegialnych.
2. Decyzje organów uczelni dotyczące poszczególnych grup społeczności akademickiej są podejmowane po zasięgnięciu opinii tych grup lub ich przedstawicieli wybranych na zasadach określonych w statucie.
3. Przepis ust.2 nie narusza uprawnień związków zawodowych, wynikających z innych ustaw.

Art. 48

1. Szczegółowy ustrój uczelni oraz inne sprawy dotyczące organów i organizacji uczelni, jeśli nie są uregulowane w ustawie, określa statut.

2. Statut uczelni publicznej uchwała senat większością co najmniej 2/3 głosów przy obecności co najmniej 2/3 swojego statutowego składu, po zasięgnięciu opinii związków zawodowych działających w uczelni i samorządu studentów.
3. Statut uczelni niepublicznej nadaje jej założyciel albo uchwała organ uczelni wskazany w statucie.

Art. 49

1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego może określić w drodze rozporządzenia zasady, jakim powinien odpowiadać statut uczelni nie będącej uczelnią uniwersytecką.
2. Statut wchodzi w życie po upływie dwóch miesięcy od daty jego doręczenia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego, jeżeli minister w tym terminie nie wskaże jego niezgodności z ustawami lub aktem utworzenia uczelni.
3. W uczelni uniwersyteckiej statut wchodzi w życie z dniem określonym w uchwale senatu.
4. Jeżeli uczelnia straci uprawnienia uczelni uniwersyteckiej, senat uczelni dostosowuje w terminie sześciu miesięcy jej statut do zasad, o których mowa w ust. 1, i przedstawi go ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa, który wykonuje przepis ust.2.
5. W sprawie statutu wyższej szkoły teologicznej, nie będącej uczelnią uniwersytecką, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego działa w porozumieniu z władzami właściwych kościołów lub związków wyznaniowych. Przepis ust.2 stosuje się odpowiednio.
6. Przepisy ust. 2, 3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do zmian statutu uczelni.

Rozdział 2 Organy uczelni

Art. 50

1. Organami kolegialnymi uczelni są senat i rady wydziałów. W uczelni o strukturze innej niż wydziałowa statut określa właściwe organy kolegialne z wyjątkiem senatu.
2. Organem kolegialnym uczelni zawodowej jest także konwent, działający zgodnie z art.54 do 56.
3. Statut uczelni akademickiej może ustanowić także inny organ, złożony z przedstawicieli uczelni i przedstawicieli wyłonionych przez środowiska samorządowe, społeczne i zawodowe, którego zadaniem jest wspieranie działalności uczelni, czuwanie nad jej zaopatrzeniem w środki, gospodarką i rozwojem oraz wspomaganie jej współpracy z otoczeniem. Jego kompetencje, szczegółowy skład oraz sposób powoływania określa statut, nie naruszając kompetencji organów wymienionych w ust. 1, 2, 4 oraz 5.
4. Organami jednoosobowymi uczelni są rektor i dziekani. W uczelni o strukturze innej niż wydziałowa statut określa właściwe organy jednoosobowe oprócz rektora.
5. Organy wyborcze uczelni, ich skład i sposób powoływania określa statut.

Art. 51

1. W skład senatu wchodzi:
  - 1) rektor jako przewodniczący,
  - 2) prorektor lub prorektorzy,
  - 3) dziekani,
  - 4) wybrani przedstawiciele, w liczbie i proporcji określonej przez statut uczelni:
    - a) nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowisku profesora zwyczajnego, profesora nadzwyczajnego lub profesora pomocniczego,
    - b) pozostałych nauczycieli akademickich,
    - c) samorządu studenckiego,
    - d) pracowników uczelni nie będących nauczycielami akademickimi,

- 5) ponadto, jeżeli statut uczelni tak stanowi, dyrektor biblioteki uczelnianej, kanclerz, dyrektor administracyjny, kwestor, kierownik szpitala klinicznego lub przedstawiciel kierowników szpitali klinicznych oraz inne osoby zajmujące kierownicze stanowiska w uczelni.
2. Przedstawiciele, o których mowa w ust.1 pkt 4, są wybierani w trybie określonym w statucie uczelni, z tym że wymienieni w lit.b) i c) są wybierani w liczbie nie mniejszej niż 10% składu senatu, a w lit.d) - w liczbie nie większej niż 10% składu senatu.
3. Dyrektor biblioteki uczelnianej, kanclerz, dyrektor administracyjny, kwestor, kierownik szpitala klinicznego, jeśli nie są członkami senatu, uczestniczą w jego posiedzeniach z głosem doradczym.
4. W posiedzeniach senatu uczestniczą z głosem doradczym przedstawiciele związków zawodowych działających w uczelni, po jednym z każdego związku.
5. Skład senatu uczelni jednowydziałowej lub bezwydziałowej ustala jej statut, kierując się odpowiednio przepisami ust.1-3.

Art. 52

1. Do kompetencji senatu uczelni akademickiej należy:
  - 1) uchwalenie statutu uczelni,
  - 2) ustalanie ogólnych kierunków działalności uczelni,
  - 3) uchwalanie planu rzeczowo-finansowego uczelni oraz ocena jego wykonania,
  - 4) ocena i przyjmowanie rocznych sprawozdań rektora z działalności uczelni,
  - 5) tworzenie i znoszenie, na wniosek rady wydziału, kierunków studiów,
  - 6) zatwierdzanie planów studiów i ramowych programów nauczania,
  - 7) ustalanie liczby miejsc dla nowo przyjmowanych studentów oraz zasad i trybu przyjmowania na studia,
  - 8) ustalanie, na zasadach i w granicach określonych w ustawie, pensum dydaktycznego dla poszczególnych stanowisk i osób oraz zasad określania godzin obliczeniowych,
  - 9) ustalanie szczegółowych zasad przyznawania środków na badania naukowe,
  - 10) nadzorowanie postępowania w sprawach zatrudniania i zwalniania osób na stanowiskach profesorów zwyczajnych i profesorów nadzwyczajnych,
  - 11) nadawanie tytułu doktora honoris causa,
  - 12) podejmowanie decyzji o utworzeniu związku uczelni lub o przyłączeniu się uczelni do takiego związku,
  - 13) opiniowanie projektów porozumień z zagranicznymi instytucjami naukowymi,
  - 14) podejmowanie decyzji w sprawie:
    - a) operacji, dotyczących mienia uczelni i finansów, o wartości określonej w statucie,
    - b) utworzenia spółki lub fundacji,
    - c) prowadzenia przez uczelnię gimnazjum lub szkoły ponadgimnazjalnej,
    - d) zawarcia z jednostką gospodarczą umowy, której przedmiot ma wartość określoną w statucie,
  - 15) wyrażanie opinii w sprawach przedstawianych przez rektora,
  - 16) podejmowanie stanowisk i wyrażanie opinii w sprawach uznanych za ważne dla młodzieży, edukacji, nauki, kultury i społeczności akademickiej.
2. Senat uczelni jednowydziałowej lub bezwydziałowej pełni również funkcje rady wydziału.
3. Uchwały senatu są wiążące dla pozostałych organów uczelni oraz wszystkich członków społeczności akademickiej.

Art. 53

1. Do kompetencji senatu uczelni zawodowej należy:
  - 1) wybór i odwołanie rektora i prorektorów,
  - 2) powołanie i odwołanie kanclerza,

- 3) uchwalanie, po zasięgnięciu opinii konwentu, planu rzeczowo-finansowego uczelni oraz ocena jego wykonania,
  - 3a) ocena i przyjmowanie rocznych sprawozdań rektora z działalności uczelni,
  - 4) ocena działalności dydaktycznej i badawczej jednostek organizacyjnych,
  - 5) podejmowanie uchwał w innych sprawach określonych w statucie,
  - 6) podejmowanie spraw wymienionych w art.52 ust.1 pkt 6, 7, 10, 15 i 16.
2. Przepisy art.52 ust.2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 54

1. W skład konwentu uczelni zawodowej wchodzi:
  - 1) rektor,
  - 2) kanclerz,
  - 3) prorektor lub prorektorzy,
  - 4) przedstawiciele organów państwowych,
  - 5) przedstawiciele organów samorządu terytorialnego i zawodowego,
  - 6) przedstawiciele stowarzyszeń zawodowych,
  - 7) przedstawiciele organizacji pracodawców,
  - 8) przedstawiciele uczelni, z którymi uczelnia zawodowa współdziała.
2. Szczegółowy skład konwentu i sposób jego powoływania określa statut uczelni.
3. W posiedzeniach konwentu biorą udział z głosem doradczym przedstawiciele nauczycieli akademickich, samorządu studenckiego i związków zawodowych działających w uczelni, po jednym z każdego związku.
4. Pracami konwentu kieruje przewodniczący. Przewodniczącego wybiera konwent spośród swoich członków, nie będących pracownikami danej uczelni, w obecności co najmniej 2/3 statutowego składu.

Art. 55

1. Do kompetencji konwentu uczelni zawodowej należy:
  - 1) opiniowanie przedstawionych przez senat planów działalności finansowej uczelni,
  - 2) opiniowanie przedstawionych przez senat kandydatów na rektora i kanclerza,
  - 3) wyrażanie opinii w sprawie odwołania rektora, prorektora i kanclerza,
  - 4) wyrażanie opinii w sprawach przedłożonych przez senat i rektora.
2. Konwent zawiesza uchwałę senatu lub decyzję rektora sprzeczną z ustawami. W razie sporu pomiędzy organami uczelni sprawę rozstrzyga minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego.
3. Konwent zawiesza i kieruje do ponownego rozpatrzenia uchwałę senatu, którą uzna za niezgodną z interesem uczelni lub jej pracowników. Senat może podtrzymać skierowaną do ponownego rozpatrzenia uchwałę większością 2/3 ważnie oddanych głosów. Przyjęta w tym trybie uchwała jest ważna.

Art. 56

1. Do wspólnych kompetencji konwentu i senatu uczelni zawodowej należy:
  - 1) uchwalanie statutu uczelni,
  - 2) ustalanie ogólnych kierunków działalności uczelni,
  - 3) ocena działalności rektora i zatwierdzanie rocznych sprawozdań z działalności uczelni,
  - 4) ocena działalności kanclerza, podejmowana z własnej inicjatywy lub na wniosek rektora, albo ministra edukacji narodowej,
  - 5) podejmowanie decyzji o utworzeniu związku uczelni lub o przyłączeniu się do takiego związku,
  - 6) zatwierdzanie projektów porozumień z zagranicznymi instytucjami naukowymi,
  - 7) podejmowanie decyzji w sprawie:
    - a) operacji dotyczących finansów i mienia uczelni o wartości określonej w statucie,

- b) utworzenia spółki lub fundacji,
  - c) zawarcia z jednostką gospodarczą umowy, której przedmiot ma wartość określoną w statucie.
2. Wspólnemu posiedzeniu konwentu i senatu przewodniczy przewodniczący konwentu.

Art. 57

1. Rektor kieruje działalnością uczelni i reprezentuje ją na zewnątrz. Rektor jest przełożonym pracowników oraz studentów uczelni.
2. Rektor podejmuje decyzje dotyczące funkcjonowania uczelni, nie zastrzeżone dla innych jej organów.
3. Rektor w szczególności:
  - 1) podejmuje decyzje dotyczące mienia i finansów uczelni, przekraczające zakres zwykłego zarządu, z uwzględnieniem art.52 ust.1 pkt 14.
  - 2) sprawuje nadzór nad administracją i gospodarką uczelni w zakresie zwykłego zarządu,
  - 3) wydaje regulamin organizacyjny uczelni,
  - 4) odpowiada za przestrzeganie prawa oraz bezpieczeństwo i porządek na terenie uczelni.
4. Rektor zawiesza uchwałę senatu niezgodną z ustawami lub statutem. W razie sporu pomiędzy organami uczelni sprawę rozstrzyga minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego.
5. Rektor zawiesza i kieruje niezwłocznie do ponownego rozpatrzenia uchwałę senatu, którą uzna za niezgodną z interesem uczelni lub społeczności akademickiej. Senat może podtrzymać skierowaną do ponownego rozpatrzenia uchwałę większością 2/3 ważnie oddanych głosów. Przyjęta w tym trybie uchwała jest ważna.

Art. 58

1. W skład rady wydziału wchodzi:
  - 1) dziekan jako jej przewodniczący,
  - 2) prodziekan lub prodziekani,
  - 3) wybrani przedstawiciele nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowisku profesora zwyczajnego, profesora nadzwyczajnego lub profesora pomocniczego,
  - 4) wybrani przedstawiciele:
    - a) pozostałych nauczycieli akademickich zatrudnionych na wydziale,
    - b) samorządu studenckiego wydziału,
    - c) pracowników uczelni zatrudnionych na wydziale, nie będących nauczycielami akademickimi.
2. Do wyboru przedstawicieli, o których mowa w ust.1 pkt 3 i 4, stosuje się proporcje określone przez statut uczelni.
3. W posiedzeniu rady wydziału uczestniczą z głosem doradczym przedstawiciele związków zawodowych, po jednym z każdego związku.
4. W posiedzeniu rady wydziału mogą uczestniczyć, z głosem doradczym, emerytowani nauczyciele akademicy zatrudnieni na wydziale przed przejściem na emeryturę na stanowisku profesora zwyczajnego.
5. W posiedzeniu rady wydziału uczestniczy z głosem doradczym kierownik biblioteki wydziałowej lub przedstawiciel jednostek sieci bibliotecznej funkcjonującej w strukturze wydziału.

Art. 59

1. Do kompetencji rady wydziału należy:
  - 1) ustalanie ogólnych kierunków działania rady wydziału,

- 2) uchwalanie, po zasięgnięciu opinii wydziałowego organu uchwałodawczego samorządu studenckiego, programów nauczania i planów studiów,
  - 3) uchwalanie planu rzeczowo-finansowego wydziału i ocena jego wykonania,
  - 4) ocena działalności dziekana oraz przyjmowanie rocznego sprawozdania dziekana z działalności wydziału,
  - 5) wyrażanie zgody na zatrudnianie osób na stanowiskach profesorów oraz nadzór nad przeprowadzaniem konkursów kandydatów na te stanowiska.
  - 6) podejmowanie uchwał w innych sprawach określonych w ustawie lub statucie uczelni.
2. Uchwały rady wydziału w sprawach należących do jej kompetencji są wiążące dla dziekana i wszystkich członków społeczności wydziału.

Art. 60

1. Dziekan kieruje wydziałem i reprezentuje go na zewnątrz. Dziekan jest przełożonym pracowników i studentów wydziału.
2. Dziekan podejmuje decyzje dotyczące funkcjonowania wydziału, nie zastrzeżone dla innych organów uczelni lub dyrektora administracyjnego.
3. Dziekan w szczególności:
  - 1) sprawuje nadzór nad działalnością jednostek organizacyjnych wydziału,
  - 2) dba o przestrzeganie prawa oraz bezpieczeństwo i porządek na terenie wydziału,
  - 3) podejmuje decyzje w innych sprawach określonych w ustawie lub statucie uczelni.

Art. 61

1. Od uchwały rady wydziału służy odwołanie do senatu.
2. Senat uchyla uchwałę rady wydziału niezgodną z przepisami ustawowymi lub statutem uczelni.
3. Senat może uchylić uchwałę rady wydziału naruszającą interes uczelni.

Art. 62

1. Tryb zwoływania posiedzeń i pracy organów kolegialnych uczelni określa statut uczelni.
2. Uchwały organów kolegialnych uczelni zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy ogólnej liczby ich członków, chyba że ustawa lub statut uczelni określają wyższe wymagania.

Art. 63

1. Od decyzji dziekana służy odwołanie do rektora.
2. Rektor uchyla decyzję dziekana niezgodną z ustawami, statutem uczelni lub regulaminem studiów.
3. Rektor może uchylić decyzję dziekana naruszającą interes uczelni.

Art. 64

1. Tryb wyboru jednoosobowych organów uczelni, przedstawicieli do organów kolegialnych oraz na inne wybieralne stanowiska określa statut uczelni przy zachowaniu następujących zasad:
  - 1) czynne prawo wyborcze przysługuje pracownikom zatrudnionym w uczelni co najmniej w połowie pełnego wymiaru czasu pracy oraz studentom uczelni,
  - 2) bierne prawo wyborcze przysługuje pracownikom zatrudnionym w uczelni w pełnym wymiarze czasu pracy oraz studentom uczelni,
  - 3) bierne prawo wyborcze wygasa w ostatnim dniu roku, w którym pracownik osiągnął wiek 70 lat,
  - 4) organy uczelni są wybierane przy udziale przedstawicieli wszystkich grup społeczności akademickiej, o których mowa w art.1 ust.4,

- 5) każdemu z wyborców przysługuje prawo zgłaszania kandydatów,
  - 6) głosowanie jest tajne,
  - 7) wybór następuje, gdy kandydat uzyskał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów, chyba że statut uczelni wymaga większości kwalifikowanej,
  - 8) czas i miejsce przeprowadzenia wyborów podaje się do wiadomości w takim terminie i w taki sposób, aby wyborca miał możliwość wzięcia udziału w wyborach,
  - 9) wybory przeprowadzają komisje wyborcze powołane w trybie określonym w statucie uczelni.
  - 10) W uczelniach artystycznych i wydziałach artystycznych innych uczelni bierne prawo wyborcze przysługuje także pracownikom zatrudnionym co najmniej w połowie pełnego wymiaru czasu pracy.
2. Wybór przedstawicieli do kolegium elektorów odbywa się z zachowaniem zasad ust.1, z tym, że elektorów spośród nauczycieli akademickich wybierają wszyscy nauczyciele akademicy.
  3. Wybory organizuje uczelniana komisja wyborcza powołana przez senat, a na wydziałach - wydziałowe komisje wyborcze powołane przez rady wydziałów.

Art. 65

1. W uczelni akademickiej rektora i prorektorów wybiera kolegium elektorów, albo senat, spośród kandydatów mających stopień doktora, także nie zatrudnionych w uczelni. Organ wybierający rektora oraz tryb jego wyboru określa statut uczelni.
2. W uczelni artystycznej rektor może być wybrany spośród osób nie spełniających wymagania określonego w ust.1.
3. Przewodniczący właściwej komisji wyborczej wydaje akt stwierdzający wybór i niezwłocznie o wyborze powiadamia właściwego ministra.
4. Kandydatów na funkcję prorektora przedstawia rektor.
5. Kandydatura prorektora do spraw studenckich opiniowana jest przez przedstawicieli studentów we właściwym organie wyborczym.

Art. 66

1. Rektora lub prorektora może odwołać organ, który dokonał ich wyboru.
2. Wniosek o odwołanie rektora lub prorektora może być zgłoszony przez co najmniej 1/3 statutowego składu senatu lub kolegium elektorów, a w uczelni zawodowej także przez konwent. Wniosek o odwołanie prorektora może być zgłoszony także przez rektora, a wniosek o odwołanie prorektora do spraw studenckich - również przez przedstawicieli studentów wchodzących w skład senatu, występujących jednomyślnie.
3. W uczelni zawodowej senat może odwołać rektora i prorektora po rozpatrzeniu opinii konwentu.
4. Uchwała o odwołaniu rektora lub prorektora jest podejmowana większością co najmniej 3/4 głosów przy obecności co najmniej 2/3 statutowego składu organu, który dokonał wyboru.

Art. 67

1. Dziekana i prodziekanów wybiera nowa rada wydziału albo kolegium elektorów w trybie określonym przez statut uczelni.
2. Kandydatów na funkcję prodziekana przedstawia dziekan. Do wyboru prodziekana do spraw studenckich stosuje się odpowiednio przepis art.65 ust.5.
3. Dziekana lub prodziekana może odwołać organ, który dokonał ich wyboru. Do odwołania dziekana lub prodziekana stosuje się odpowiednio przepisy art.66.

Art. 68

1. Kadencja kolegialnych i jednoosobowych organów uczelni trwa cztery lata, chyba że statut uczelni stanowi inaczej. Kadencja rozpoczyna się z dniem 1 września roku wyborów i kończy się z dniem 31 sierpnia.
2. Czas trwania mandatu studentów w organach kolegialnych uczelni określa jej statut.
3. Statut uczelni określa przypadki wygaśnięcia mandatu członka organu kolegialnego oraz jednoosobowego przed upływem kadencji oraz tryb dokonywania wyborów uzupełniających.
4. Rektor, prorektor, dziekan lub prodziekan może być wybrany na tę samą funkcję nie więcej niż na dwie następujące po sobie kadencje.
5. Jeśli organ jednoosobowy albo organ kolegialny nie zostanie wybrany przed końcem poprzedniej kadencji, odpowiedni organ istniejący pełni nadal swoje funkcje do dnia zakończenia wyborów.

Rozdział 3

Organizacja uczelni

Art. 69

1. Podstawową jednostką organizacyjną uczelni jest wydział lub inna jednostka o prawach wydziału, odpowiedzialna za organizowanie i prowadzenie studiów w zakresie określonym przez senat uczelni.
2. Podstawowe jednostki organizacyjne uczelni uniwersyteckiej tworzy, przekształca i znosi senat uczelni, a pozostałych uczelni - minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego na wniosek senatu uczelni, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Pozostałe jednostki organizacyjne uczelni oraz tryb ich tworzenia, znoszenia i przekształcania określa statut uczelni.
3. Jeśli uczelnia tworzy ponadwydziałowe jednostki organizacyjne zawierające kilka jednostek podstawowych, to ich organy oraz kompetencje określa statut uczelni. Przepis ust.2 stosuje się odpowiednio.
4. Uczelnia może tworzyć jednostki międzyuczelniane i jednostki wspólne z innymi podmiotami, w szczególności instytucjami naukowymi, w tym również zagranicznymi.

Art. 70

1. W skład uczelni prowadzącej działalność dydaktyczną w dziedzinie nauk medycznych wchodzi szpitale kliniczne.
2. Zasady tworzenia i działania szpitala klinicznego określają przepisy o zakładach opieki zdrowotnej.

Art. 71

1. W skład uczelni wchodzi biblioteka, która jest ogólnouczelnianą jednostką organizacyjną o zadaniach usługowych, naukowych i dydaktycznych oraz pełni funkcję uczelnianego ośrodka informacji naukowej.
2. Biblioteka uczelniana jest podstawą uczelnianej sieci bibliotecznej, nad którą sprawuje nadzór.
3. Zasady funkcjonowania biblioteki uczelnianej i uczelnianej sieci bibliotecznej reguluje statut uczelni.
4. Biblioteka uczelniana jest ogólnodostępną biblioteką naukową i ogniwem ogólnokrajowej sieci bibliotecznej.

Art. 72

1. W uczelni akademickiej działa rada biblioteczna, która jest organem doradczym i opiniodawczym rektora.

2. Szczegółowy skład, kompetencje i tryb powoływania rady bibliotecznej określa statut uczelni.

Art. 73

1. Biblioteką uczelnianą kieruje dyrektor powołany przez rektora spośród kandydatów przedstawionych przez radę biblioteczną.
2. Dyrektora biblioteki odwołuje rektor po zasięgnięciu opinii rady bibliotecznej.

Art. 74

1. Uczelnia posiada archiwum, które stanowi ogniwo państwowej sieci archiwalnej.
2. Do archiwum stosuje się odpowiednio przepisy art.71.

Art. 75

1. Administracją i gospodarką publicznej uczelni akademickiej kieruje, zgodnie ze statutem, kanclerz albo dyrektor administracyjny w zakresie zwykłego zarządu.
2. Administracją i gospodarką publicznej uczelni zawodowej kieruje kanclerz, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych dla innych jej organów.
3. Księgi rachunkowe uczelni prowadzi kwestor.
4. Szczegółowy zakres kompetencji oraz zasady powoływania i odwoływania kanclerza albo dyrektora administracyjnego oraz kwestora określa statut uczelni.

Rozdział 4

Mienie i finanse uczelni

Art. 76

1. Mienie uczelni obejmuje własność i inne prawa majątkowe.
2. Grunty i budynki, stanowiące własność Skarbu Państwa bądź własność komunalną, które służą uczelni publicznej, stają się jej własnością w dniu utworzenia uczelni.
3. Przepisy ust.2 nie naruszają praw osób trzecich, z wyłączeniem Skarbu Państwa i samorządu terytorialnego.
4. Uczelnia jest zwolniona z podatków, z tym, że z podatku od nieruchomości, podatku rolnego i podatku leśnego na zasadach określonych w odrębnych ustawach. Zwolnieniu nie podlega działalność gospodarcza, o której mowa w art.82 pkt 3.
5. Uczelnia publiczna jest zwolniona z opłat z tytułu użytkowania wieczystego gruntów, z wyjątkiem opłat określonych w przepisach o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa.
6. W przypadku zniesienia uczelni publicznej jej majątek, po zaspokojeniu wierzytelności, staje się własnością Skarbu Państwa lub województwa.

Art. 77

Działalność uczelni publicznej jest finansowana ze środków budżetowych i przychodów własnych.

Art. 78

1. Budżet państwa przeznacza środki na finansowanie podstawowej działalności uczelni publicznych.
2. Budżet jednostki samorządu terytorialnego przeznacza środki na dofinansowywanie publicznej uczelni zawodowej, utworzonej z inicjatywy właściwego organu samorządu terytorialnego.
3. Budżet jednostki samorządu terytorialnego może przeznaczyć także środki na dofinansowywanie innych uczelni publicznych.

Art. 79

1. Uczelnia publiczna ze środków budżetowych wymienionych w art.78 otrzymuje dotacje:
  - 1) na działalność dydaktyczną, kształcenie kadr, działalność biblioteczno-informacyjną oraz utrzymanie uczelni, w tym na odtwarzanie środków trwałych,
  - 2) na pomoc materialną dla studentów,
  - 3) na inwestycje budowlane i wyposażenie uczelni.
2. Uczelnia niepubliczna:
  - 1) otrzymuje dotacje, o których mowa w ust.1 pkt 2,
  - 2) może otrzymać dotacje, o których mowa w ust.1 pkt 1, pod warunkiem pozytywnego zaopiniowania jej wniosku przez Radę Główną, jeśli ustawa budżetowa przeznaczy środki na te dotacje.
3. Uczelnia może otrzymać inne dotacje celowe i środki finansowe z budżetu państwa.

Art. 80

1. Dotacje, o których mowa w art.79, przyznaje minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego.
2. Zasady i kryteria podziału dotacji pomiędzy uczelnie minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego ustala w porozumieniu z Radą Główną, a w przypadku dotacji na pomoc materialną dla studentów, także z Parlamentem Studentów Rzeczypospolitej Polskiej. Dotacja na pomoc materialną jest dzielona przy uwzględnieniu poziomu dochodów rodzin studentów.
3. Decyzje o wysokości przyznanych dotacji są publikowane w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu.

Art. 81

1. Uczelnie publiczne mogą dofinansowywać działalność dydaktyczną, naukową, inwestycyjną oraz inne wydatki z przychodów własnych.
2. Uczelnia publiczna prowadzi działalność socjalno-bytową dla studentów i pracowników.
3. Działalność, o której mowa w ust.2, może być dofinansowywana z przychodów własnych uczelni.

Art. 82

Uczelnia publiczna może uzyskiwać przychody własne w szczególności z:

- 1) odpłatnych usług edukacyjnych i opłat rekrutacyjnych,
- 2) odpłatnej działalności badawczej, diagnostycznej, leczniczej, rehabilitacyjnej, artystycznej, biblioteczno-informacyjnej, sportowej i doświadczalnej oraz opłat licencyjnych i z tytułu kar umownych,
- 3) wydzielonej działalności gospodarczej innej niż działalność, o której mowa w pkt 1, jeżeli statut uczelni przewiduje prowadzenie takiej działalności,
- 4) udziałów w działalności przedsiębiorców,
- 5) darowizn, zapisów, spadków oraz ofiarności publicznej, także pochodzenia zagranicznego,
- 6) zaciąganych pożyczek i kredytów.

Art.83

Nauka w publicznych szkołach wyższych jest bezpłatna dla studentów, którzy zostali przyjęci na studia w wyniku procedury kwalifikacyjnej ustalonej przez senat.

Art. 84

1. W uczelniach publicznych studenci zakwalifikowani na studia bezpłatne wnoszą opłaty za ustalone przez senat usługi edukacyjne, do których mogą należeć:
  - 1) zajęcia nie objęte obowiązkowym planem studiów,
  - 2) zajęcia na dodatkowym kierunku studiów,

- 3) zajęcia prowadzone w językach obcych, z wyjątkiem zajęć obowiązkowych,
  - 4) zajęcia powtarzane z powodu niedostatecznych postępów w nauce,
  - 5) egzaminy poprawkowe,
  - 6) wybrane praktyki, ćwiczenia terenowe oraz wycieczki edukacyjne organizowane przez uczelnię, przy równoległe oferowanych nieodpłatnych zajęciach o podobnym profilu.
2. Uczelnia publiczna może odpłatnie świadczyć słuchaczom usługi edukacyjne w postaci kursów zawodowych i edukacyjnych oraz studiów podyplomowych, jeśli zatrudnia osoby o odpowiednich kwalifikacjach w zakresie specjalności zgodnej z tematyką prowadzonych zajęć.
  3. Uczelnia publiczna może pobierać opłaty za studia od studentów nie będących obywatelami polskimi.
  4. Wysokość opłat za usługi edukacyjne uczelni publicznej ustala rektor za zgodą senatu.

Art. 85

1. Uczelnia publiczna prowadzi gospodarkę na podstawie rocznego planu rzeczowo-finansowego uchwalonego przez senat.
2. Uczelnia publiczna może zaciągać zobowiązania finansowe do wysokości wynikającej z planu rzeczowo-finansowego.
3. Uczelnia publiczna samodzielnie dokonuje rozdziału dotacji na poszczególne zadania statutowe.
4. Uczelnia publiczna, z posiadanych środków, pokrywa koszty działalności, zobowiązania i inne wydatki.
5. Uczelnia publiczna ustala wysokość środków na wynagrodzenia zgodnie z przepisami i układami zbiorowymi.
6. Niewykorzystane w danym roku środki finansowe pozostają w dyspozycji uczelni.

Art. 86

1. Uczelnia publiczna tworzy:
  - 1) fundusz zasadniczy,
  - 2) zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.
2. Uczelnia może tworzyć:
  - 1) własny fundusz stypendialny dla pracowników i studentów,
  - 2) uczelniany fundusz nagród,
  - 3) fundusz wdrożeniowy.
3. Fundusz zasadniczy uczelni publicznej może być przeznaczony w szczególności na:
  - 1) podwyższenie płac pracowników uczelni,
  - 2) finansowanie prac na potrzeby dydaktyki,
  - 3) finansowanie szczególnie ważnych prac badawczych,
  - 4) inwestycje na potrzeby podstawowej oraz gospodarczej działalności uczelni,
  - 5) inwestycje kapitałowe.

Art. 87

1. Uczelnia amortyzuje i umarza środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne według zasad określonych odrębnymi przepisami.
2. Uczelnia prowadzi księgi rachunkowe i sporządza sprawozdania finansowe według zasad określonych w przepisach o rachunkowości.
3. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego może zarządzić weryfikację sprawozdania finansowego, o którym mowa w ust.2.

Art. 88

1. Uczelnia publiczna jest zwolniona z podatku od towarów i usług, od działalności promocyjnej i reprezentacyjnej oraz od działalności gospodarczej, z której zysk jest przeznaczony na finansowanie celów statutowych. Do dochodów z działalności

- dydaktycznej i badawczej oraz doraźnego zakwaterowania w domach studenckich i hotelach asystenckich stosuje się zerową stawkę podatku od towarów i usług.
2. Dokonywane przez uczelnie zakupy dostaw, usług i robót budowlanych o wartości nie przekraczającej równowartości trzydziestu tysięcy Euro, nie podlegają przepisom o zamówieniach publicznych.

Art. 89

Szczegółowe zasady gospodarki finansowej uczelni publicznych określa Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

Rozdział 5

Porządek i bezpieczeństwo na terenie uczelni

Art. 90

1. Rektor zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki pracownikom, osobom pobierającym naukę albo odbywającym zajęcia w uczelni oraz osobom wykonującym prace na rzecz uczelni.
2. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązujące w uczelniach.

Art. 91

1. Rektor dba o utrzymanie porządku i bezpieczeństwa na terenie uczelni.
2. Organy porządku i bezpieczeństwa publicznego mogą wkroczyć na teren uczelni tylko na wezwanie rektora. Organy te mogą jednak wkroczyć z własnej inicjatywy na teren uczelni w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia ludzkiego lub katastrofy żywiołowej, zawiadamiając o tym niezwłocznie rektora.
3. Organy porządku i bezpieczeństwa publicznego są zobowiązane opuścić teren uczelni niezwłocznie po ustaniu przyczyn, które uzasadniały ich wkroczenie na teren uczelni, lub na żądanie rektora.

Art. 92

1. Rektor może, w razie powstania okoliczności uniemożliwiających normalny tok pracy w uczelni, czasowo zawiesić zajęcia w uczelni lub w jej określonych jednostkach organizacyjnych albo też zarządzić czasowe zamknięcie uczelni lub jej jednostki organizacyjnej.
2. Decyzję podjętą na podstawie przepisu ust.1 rektor niezwłocznie przedstawia senatowi do zatwierdzenia. W przypadku odmowy zatwierdzenia tej decyzji przez senat, rektor uchyla decyzję, albo przedstawia sprawę do rozstrzygnięcia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego.

Art. 93

1. Pracownicy uczelni i studenci mają prawo do organizowania zgromadzeń na terenie uczelni za zgodą rektora.
2. O zamiarze zorganizowania zgromadzenia organizatorzy powiadamiają rektora co najmniej na dwadzieścia cztery godziny przed rozpoczęciem zgromadzenia. W sytuacjach uzasadnionych nagłością sprawy rektor może przyjąć powiadomienie złożone w krótszym terminie.
3. Na zgromadzenie rektor może delegować swego przedstawiciela.
4. Statut uczelni określa przepisy porządkowe dotyczące zgromadzeń.
5. Organizatorzy zgromadzeń odpowiadają przed organami uczelni za ich przebieg.
6. Rektor uczelni albo jego przedstawiciel, po uprzedzeniu organizatorów, rozwiązuje zgromadzenie, jeżeli przebiega ono z naruszeniem przepisów prawa i podaje zgromadzonym osobom uzasadnienie tej decyzji.

Dział III Studia i studenci

Rozdział 1 Organizacja studiów

Art. 94

1. Uczelnie prowadzą studia wielostopniowe, które obejmują:
  - 1) studia podstawowe, kończące się nadaniem stopnia licencjata, inżyniera lub równorzędnego,
  - 2) studia magisterskie dla absolwentów studiów podstawowych, kończące się nadaniem stopnia magistra, magistra inżyniera, lekarza lub równorzędnego,
  - 3) studia doktoranckie dla absolwentów studiów magisterskich, kończące się przewodem doktorskim i nadaniem stopnia doktora.
2. Uczelnie mogą prowadzić także jednolite studia magisterskie.
3. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określa w trybie art.40 warunki prowadzenia studiów, o których mowa w ust.1 i 2.

Art. 95

1. Uczelnie prowadzą studia według planów studiów i programów nauczania ustalanych dla kierunków studiów i specjalności, zgodnie ze standardami edukacyjnymi określonymi przez Państwową Komisję Akredytacyjną. Można realizować plany studiów łączące elementy różnych kierunków studiów.
2. Plan studiów można realizować częściowo w innej uczelni lub instytucji naukowej w kraju lub za granicą.

Art. 96

1. Organizację studiów i związane z nim prawa i obowiązki studenta określa regulamin studiów.
2. Regulamin studiów uchwała senat uczelni co najmniej na pięć miesięcy przed początkiem roku akademickiego.
3. W uczelniach uniwersyteckich regulamin wchodzi w życie, jeżeli uczelniany organ uchwałodawczy samorządu studenckiego wyrazi zgodę na jego treść. Jeżeli w ciągu trzech miesięcy od uchwalenia przez senat regulaminu studiów senat i uczelniany organ samorządu studenckiego nie dojdą do porozumienia w sprawie treści regulaminu studiów, regulamin wchodzi w życie z mocy uchwały senatu podjętej większością co najmniej 2/3 głosów jego statutowego składu.
4. W pozostałych uczelniach regulamin studiów, przyjęty zgodnie z ust.3, wchodzi w życie po zatwierdzeniu przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego. Minister odmawia zatwierdzenia regulaminu z powodu jego niezgodności z przepisami ustawowymi lub statutem.
5. Do zmian regulaminu studiów stosuje się odpowiednio przepisy ust. 1-4.

Art. 97

1. Plan studiów może obejmować obowiązkową praktykę zawodową.
2. Praktyki zawodowe studentów odbywają się na podstawie dwustronnej umowy między uczelnią a zakładem pracy.

Rozdział 2 Przyjęcie na studia. Prawa i obowiązki studentów

Art. 98

1. Do studiowania w uczelni może być dopuszczona osoba mająca świadectwo dojrzałości.
2. Na studia magisterskie przyjmuje się absolwentów studiów podstawowych z zastrzeżeniem art. 94 ust.2.
3. Na studia doktoranckie przyjmuje się absolwentów studiów magisterskich.
4. Szczegółowe warunki przyjęcia na studia, o którym mowa w ust.1 do 3, określa senat.
5. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego może określić zasady i warunki uczestniczenia wybitnie uzdolnionych uczniów szkół ponadgimnazjalnych w zajęciach objętych planem studiów oraz zasady zaliczania tych zajęć po przyjęciu na studia.
6. W uczelni niepublicznej zasady przyjmowania na studia i wysokość opłat za usługi edukacyjne ustala senat.

Art. 99

1. Senat uczelni publicznej określa liczbę miejsc dla nowo przyjmowanych studentów biorąc za podstawę wysokość dotacji na działalność dydaktyczną uczelni.
2. Senat uczelni określa, na wniosek rady wydziału, zasady i tryb przyjmowania oraz zakres egzaminu wstępnego na studia, a także zasady przyjmowania na studia laureatów oraz finalistów olimpiad i konkursów dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, na okres co najmniej trzech lat. Uchwała senatu jest podawana do publicznej wiadomości w sposób określony w statucie uczelni, co najmniej na 9 miesięcy przed początkiem następnego roku akademickiego.
3. Jeżeli warunki rekrutacji przewidują egzaminy wstępne z przedmiotów zdawanych przez kandydata na egzaminie maturalnym, podstawę przyjęcia na studia, w ramach miejsc dostępnych w danej uczelni, stanowią wyniki egzaminu maturalnego. W tym przypadku senat ustala, jakie wyniki egzaminu maturalnego stanowią podstawę przyjęcia na studia.
4. W przypadku uczelni nie będącej uczelnią uniwersytecką, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego może zgłosić umotywowane zastrzeżenie do decyzji senatu, o których mowa w ust.1 i 2, w terminie jednego miesiąca od otrzymania uchwały. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń uchwała jest podawana do publicznej wiadomości po uwzględnieniu zastrzeżeń ministra.
5. O przyjęciu na studia decydują komisje rekrutacyjne powoływane zgodnie ze statutem.
6. Wyniki postępowania rekrutacyjnego są jawne.
7. Od decyzji komisji rekrutacyjnej służy odwołanie, w terminie czternastu dni od daty jej otrzymania, do rektora, którego decyzja jest ostateczna.
8. Warunki i tryb przyjęć w uczelni niepublicznej określa organ wskazany w statucie.
9. Osoby ubiegające się o przyjęcie na studia wnoszą opłatę ustaloną przez rektora uczelni. Maksymalną wysokość opłaty określa minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego.

Art. 100

1. Przyjęcie w poczet studentów następuje z chwilą immatrykulacji i złożenia ślubowania, którego treść określa statut uczelni.
2. Student obowiązany jest postępować zgodnie z treścią ślubowania i regulaminem studiów.

Art. 101

Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, po zasięgnięciu opinii Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, może określać, w drodze rozporządzenia, zasady, jakim powinny odpowiadać postanowienia regulaminu studiów w uczelni nie będącej uczelnią uniwersytecką.

Art. 102

1. Student może uzyskać urlop od zajęć w uczelni w trybie i na zasadach określonych w regulaminie studiów.

2. W okresie korzystania z urlopu student zachowuje prawa studenckie, chyba że przepisy o pomocy materialnej stanowią inaczej.

Art. 103

1. Student może się przenieść z innej szkoły wyższej, w tym także z zagranicznej szkoły wyższej, za zgodą dziekana wydziału uczelni przyjmującej, jeżeli wypełnił wszystkie obowiązki wynikające z przepisów obowiązujących w szkole wyższej, którą opuszcza.
2. Student może studiować poza swoim kierunkiem podstawowym na dowolnej liczbie kierunków lub dowolne przedmioty także w różnych uczelniach, jeżeli wypełnia wszystkie obowiązki związane z tokiem studiów na kierunku podstawowym. Zasady i tryb podejmowania przez studenta tego rodzaju studiów określa regulamin studiów.
3. Student może studiować według indywidualnego planu i programu studiów na zasadach ustalonych przez radę wydziału lub inny organ wskazany w statucie uczelni.

Art. 104

Dziekan może skreślić studenta z listy studentów w przypadkach określonych w regulaminie studiów. W terminie czternastu dni od otrzymania decyzji dziekana student może odwołać się do rektora, którego decyzja jest ostateczna.

Art. 105

1. Uczelnia może zatrudniać studentów i doktorantów powierzając im zajęcia dydaktyczne i inne prace na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej.
2. Student ostatniego roku studiów magisterskich może odbyć staż asystencki i otrzymywać stypendium stażowe na zasadach określonych w statucie uczelni.

Art. 106

1. Student może otrzymać pomoc materialną w postaci:
  - 1) stypendium socjalnego,
  - 2) stypendium specjalnego dla niepełnosprawnych,
  - 3) zapomogi.
2. Za szczególnie dobre wyniki w studiach student może otrzymać wyróżnienia w postaci:
  - 1) stypendium za wyniki w nauce,
  - 2) stypendium ministra za wybitne osiągnięcia,
  - 3) nagrody ministra.
3. Stypendia, z wyjątkiem wymienionego w ust.2 pkt 2, są przyznawane na podstawie regulaminu ustalonego przez rektora w uzgodnieniu z uczelnianym organem samorządu studentów.
4. Stypendia i nagrody ministra są przyznawane przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego na podstawie ustalonego przez niego regulaminu.

Art. 107

1. Student studiów doktoranckich może otrzymać stypendium doktoranckie.
2. Stypendium doktoranckie nie może być niższe niż minimalne wynagrodzenie na stanowisku asystenta.
3. Studentowi studiów doktoranckich, pobierającemu stypendium, można powierzyć prowadzenie zajęć dydaktycznych na zasadach art.105.

Art. 108

1. Okres odbywania studiów doktoranckich, nie dłuższy niż cztery lata, zalicza się, niezależnie od daty zakończenia tych studiów, do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze, jeżeli po zakończeniu studiów przeprowadzono obronę pracy doktorskiej i jeśli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

2. Student studiów doktoranckich może korzystać z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych na zasadach określonych przez uczelnię.

Art. 109

Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi w drodze rozporządzenia zasady podziału pomiędzy uczelnie środków z budżetu państwa na stypendia za wyniki w nauce.

Art. 110

Student, na podstawie odrębnych przepisów, może otrzymać pożyczkę lub kredyt na pokrycie kosztów kształcenia i utrzymania w okresie studiów.

Art. 111

Studentom przysługuje prawo do korzystania z 50% ulgi w opłatach za przejazdy środkami komunikacji miejskiej i przejazdy koleją.

Art. 112

1. Osoby nie będące obywatelami polskimi, zwane dalej „cudzoziemcami”, mogą podejmować i odbywać studia wyższe, studia doktoranckie oraz inne formy kształcenia, a także uczestniczyć w badaniach naukowych i pracach rozwojowych na zasadach określonych w ustawie, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Na zasadach obowiązujących obywateli polskich, mogą podejmować i odbywać kształcenie oraz uczestniczyć w badaniach naukowych, pracach rozwojowych, o których mowa w ust. 1:
  - 1) cudzoziemcy, którym udzielono zezwolenia na osiedlenie się,
  - 2) cudzoziemcy posiadający status uchodźcy nadany w Rzeczypospolitej Polskiej,
  - 3) cudzoziemcy korzystający z ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
  - 4) pracownicy migrujący, będący obywatelami państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, jeżeli są lub byli zatrudnieni w Polsce, a także członkowie ich rodzin, o ile mieszkają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
  - 5) obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego i członkowie ich rodzin, posiadający środki finansowe niezbędne na pokrycie kosztów utrzymania podczas studiów, przy czym osobom tym nie przysługuje prawo do stypendium socjalnego.
3. Cudzoziemcy inni niż wymienieni w ust. 2 mogą podejmować i odbywać kształcenie oraz uczestniczyć w badaniach naukowych, pracach rozwojowych, o których mowa w ust. 1 na podstawie:
  - 1) umów międzynarodowych, na zasadach określonych w tych umowach,
  - 2) umów zawieranych z partnerami zagranicznymi przez jednostki prowadzące kształcenie, na zasadach określonych w tych umowach,
  - 3) decyzji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego,
  - 4) decyzji kierownika jednostki prowadzącej kształcenie.
4. Cudzoziemcy, o których mowa w ust. 3, mogą podejmować i odbywać kształcenie oraz uczestniczyć w badaniach naukowych, pracach rozwojowych, o których mowa w ust. 1:
  - 1) jako stypendyści strony polskiej,
  - 2) na zasadach odpłatności,
  - 3) bez odpłatności i świadczeń stypendialnych,
  - 4) jako stypendyści strony wysyłającej, bez ponoszenia opłat za naukę,
  - 5) jako stypendyści jednostki prowadzącej kształcenie albo innych osób prawnych lub fizycznych.

5. Cudzoziemcy, którzy spełniają wymogi określone w art. 5 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. Nr 106, poz. 1118 z późn. zm.)¹ i studiujący w kraju swojego zamieszkania mogą otrzymywać stypendium wymienione w ust. 4 pkt 1.
6. Stypendia o których mowa w ust. 4 pkt 1 przyznaje minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego.
7. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego podaje corocznie do wiadomości w wydawanym przez siebie dzienniku urzędowym ministra limit stypendiów dla osób, o których mowa w ust. 3 pkt 1 i 3, w tym w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych, limit stypendiów dla osób określonych w ust. 5.

Art. 113

1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określa, w drodze rozporządzenia:
  - 1) formy studiów i szkoleń, na które mogą być przyjmowani cudzoziemcy,
  - 2) wymagania, jakie powinni spełniać cudzoziemcy ubiegający się o przyjęcie na studia, studia doktoranckie i szkolenia lub uczestniczenie w badaniach naukowych i pracach rozwojowych, uwzględniając w szczególności poziom wykształcenia odpowiedni do podjęcia danej formy studiów lub szkolenia, stan zdrowia i predyspozycje do studiów na określonych kierunkach oraz rodzaje dokumentów, które są obowiązani przedstawić,
  - 3) sposób ustalania wysokości stypendiów przyznawanych w ramach limitu, o którym mowa w art.112 ust.7, przyjmując za podstawę minimalną stawkę wynagrodzenia zasadniczego asystenta zatrudnionego w uczelni, tryb ich przyznawania i wypłacania oraz zawieszania i cofania,
  - 4) sposób ustalania w uczelniach publicznych odpłatności za studia, studia doktoranckie, szkolenia i uczestniczenie w badaniach naukowych i pracach rozwojowych, uwzględniając planowane koszty kształcenia, możliwość obniżania i zwalniania z opłat oraz organy uprawnione do podejmowania decyzji w tych sprawach, sposób wnoszenia opłat oraz przypadki, w których opłaty podlegają zwrotowi.
2. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych określa w drodze rozporządzenia:
  - 1) wymagania, jakie powinni spełniać cudzoziemcy, o których mowa w art.112 ust. 5, uwzględniając w szczególności kraj zamieszkania oraz formę i kierunek studiów,
  - 2) tryb przyznawania oraz sposób ustalania wysokości stypendiów przyznawanych osobom, o których mowa w art.112 ust. 5.
3. Stypendia, o których mowa w art.112 ust.5 mogą być wypłacane za pośrednictwem polskich placówek konsularnych lub organizacji pozarządowych.
4. Warunki przyznawania stypendiów cudzoziemcom, o których mowa w art.112 ust.4 pkt 5, oraz ich wysokość ustala przyznający stypendium.

---

¹ Zmiany tekstu wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 42, poz. 475, Nr 128, poz. 1403, z 2002 r. Nr 127, poz. 1090, Nr 113, poz. 984 i z 2003 r. Nr 175, poz. 1691.

Rozdział 3 Dyplom uczelni

Art. 114

1. Absolwent uczelni otrzymuje dyplom ukończenia studiów podstawowych lub magisterskich w danym kierunku, specjalności lub zawodzie.
2. Absolwent studiów doktoranckich otrzymuje dyplom doktora określonej dziedziny nauki w zakresie danej dyscypliny.

Art. 115

Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określa w drodze rozporządzenia nazwy stopni kwalifikacji zawodowych równoważnych stopniom licencjata i magistra, jeśli nie są wymienione w ustawie, oraz wzory dyplomów wydawanych przez uczelnie.

Art. 116

Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określa w drodze rozporządzenia sposób prowadzenia i dokumentowania przez uczelnie przebiegu i wyników studiów.

Art. 117

1. Zasady uznawania dyplomów i stopni zawodowych uzyskanych za granicą za równorzędne z dyplomami i stopniami zawodowymi nadawanymi w kraju określają umowy międzynarodowe.
2. W przypadku braku umów międzynarodowych dyplomy ukończenia studiów wyższych uzyskane za granicą mogą być uznane, w drodze nostryfikacji, za równorzędne z dyplomami uzyskiwanymi w kraju, z zastrzeżeniem ust. 3 pkt 1 i 3.
3. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) tryb nostryfikacji, w tym możliwość zwalniania z całości lub części postępowania,
  - 2) organy przeprowadzające postępowanie nostryfikacyjne,
  - 3) warunki, w których dla celów dalszego kształcenia dyplomy mogą być uznawane bez przeprowadzania postępowania nostryfikacyjnego.

Art. 118

1. Organ uprawniony do nadawania stopni kwalifikacji zawodowej wznawia postępowanie w sprawie nadania stopnia, jeśli zostaną ujawnione dodatkowe okoliczności mające wpływ na decyzję o nadaniu tego stopnia.
2. Dyplom potwierdzający nadanie stopnia kwalifikacji zawodowej, uzyskany z naruszeniem prawa lub na podstawie fałszywych dowodów, jest nieważny.
3. Nieważność dyplomu stwierdza rektor.
4. Do postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności dyplomu stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Rozdział 4 Samorząd i organizacje studenckie

Art. 119

1. Studenci uczelni tworzą samorząd studencki. Samorząd studencki działa na podstawie regulaminu uchwalonego przez uczelniany organ uchwałodawczy tego samorządu. Regulamin wchodzi w życie po stwierdzeniu przez senat jego zgodności z ustawą i statutem uczelni.
2. Organy samorządu studenckiego są jedynym reprezentantem ogółu studentów.

3. Organy samorządu studenckiego decydują w sprawach rozdziału środków przeznaczonych przez organy uczelni na cele studenckie i przedstawiają rektorowi roczne rozliczenie tych środków.
4. Rektor uchyla uchwałę organu samorządu studenckiego niezgodną z przepisami ustawowymi, statutem uczelni, regulaminem studiów lub regulaminem samorządu.
5. Organy uczelni zapewniają niezbędne środki materialne na funkcjonowanie organów samorządu studenckiego.
6. Samorząd studencki prowadzi na terenie uczelni działalność w zakresie spraw socjalno-bytowych i kulturalnych studentów.

Art. 120

1. Przedstawiciele samorządów studenckich uczelni tworzą Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentujący ogół studentów uczelni w kraju.
2. Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej ma osobowość prawną.
3. Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej działa na podstawie uchwalonego przez siebie statutu. Statut wchodzi w życie po stwierdzeniu przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego jego zgodności z ustawami. Termin wyrażania opinii ministra wynosi dwa miesiące od dnia przedłożenia.
4. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego zapewnia roczny przydział środków finansowych niezbędnych do działania Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej.
5. Parlamentowi Studentów Rzeczypospolitej Polskiej przysługuje prawo opiniowania projektów aktów normatywnych dotyczących studentów, a w szczególności projektów aktów wydawanych na podstawie niniejszej ustawy w zakresie dotyczącym studentów. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego przedstawia projekty aktów normatywnych Parlamentowi Studentów Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 121

1. Studenci, poza uprawnieniami wynikającymi z ustawy Prawo o stowarzyszeniach, mają prawo do zrzeszania się w uczelnianych organizacjach studenckich, w szczególności w kołach naukowych, artystycznych i sportowych, na zasadach przewidzianych w niniejszej ustawie.
2. Uczelniana organizacja studencka oraz działające w uczelni stowarzyszenie zrzeszające studentów lub studentów i nauczycieli akademickich, ma prawo występowania z wnioskami do organów uczelni oraz organów samorządu studenckiego w sprawach dotyczących studiów i funkcjonowania uczelni.
3. Organy uczelni mogą przeznaczyć środki materialne dla organizacji studenckich, o których mowa w ust.1.

Art. 122

1. Uczelniana organizacja studencka podlega rejestracji. Rejestr uczelnianych organizacji studenckich jest jawny.
2. Organem rejestrującym i prowadzącym rejestr uczelnianych organizacji studenckich jest rektor, od którego decyzji w tym zakresie przysługuje odwołanie do właściwego ministra.
3. Warunkiem rejestracji uczelnianej organizacji studenckiej jest zgodność jej statutu z ustawami i statutem uczelni.
4. Rektor uchyla uchwałę organu uczelnianej organizacji studenckiej niezgodną z ustawami, statutem uczelni lub statutem organizacji.
5. Senat, na wniosek rektora, rozwiązuje uczelnianą organizację studencką, jeżeli jej działalność wykazuje rażące lub uporczywe naruszanie ustaw, statutu uczelni lub statutu organizacji.

Art. 123

1. Samorząd studencki, stowarzyszenie zrzeszające studentów lub organizacja studencka, której terenem działania jest dana uczelnia, może dla poparcia swych żądań, gdy są one przedmiotem sporu zbiorowego i dotyczą istotnych spraw i interesów studentów, podjąć akcję protestacyjną.
2. Decyzję o rozpoczęciu i formie akcji protestacyjnej podejmuje bezwzględną większością głosów, w zależności od zasięgu akcji, uczelniany lub wydziałowy organ uchwałodawczy samorządu studenckiego, stowarzyszenia lub organizacji studenckiej. O decyzji tej właściwy organ powiadamia rektora lub dziekana z dwudziestoczerogodzinnym wyprzedzeniem.
3. Strajk studencki (powstrzymanie się od uczęszczania na zajęcia z możliwością pozostania na uczelni) może być podjęty wyłącznie przez samorząd studencki lub stowarzyszenie o zasięgu ogólnokrajowym, zrzeszające wyłącznie studentów, jeżeli wcześniejsze negocjacje z rektorem uczelni lub inne niż strajk formy akcji protestacyjnej nie doprowadziły do rozwiązania konfliktu.
4. Nikt nie może być przymuszony ani do udziału, ani do odmowy udziału w akcji protestacyjnej. Udział w akcji protestacyjnej podjętej i prowadzonej zgodnie z przepisami ustawy nie stanowi naruszenia obowiązków studenta.
5. Organizator akcji protestacyjnej obowiązany jest zapewnić taki jej przebieg, aby działania podejmowane w jej ramach nie zagrażały życiu i zdrowiu ludzkiemu, nie powodowały zniszczenia lub uszkodzenia mienia ani nie naruszały uprawnień pracowników uczelni oraz studentów nie biorących udziału w akcji.

Art. 124

Decyzje organów uczelni w indywidualnych sprawach studenckich, a także w sprawach nadzoru nad działalnością uczelnianych organizacji studenckich oraz samorządu studenckiego są decyzjami administracyjnymi.

Rozdział 5

Odpowiedzialność dyscyplinarna studentów

Art. 125

1. Za postępowanie uchybiające godności studenta oraz naruszenie przepisów obowiązujących w uczelni student ponosi odpowiedzialność przed komisjami dyscyplinarnymi lub przed sądem koleżeńskim samorządu studenckiego, zwanym dalej "sądem koleżeńskim".
2. Rektor uczelni przekazuje sprawę do komisji dyscyplinarnej lub do sądu koleżeńkiego po zasięgnięciu opinii organu samorządu studenckiego, wskazanego w regulaminie samorządu. Rektor może przekazać sprawę do sądu koleżeńkiego na wniosek uczelnianego organu tego samorządu.
3. Za przewinienia mniejszej wagi rektor uczelni albo dziekan wymierza karę upomnienia, z pominięciem komisji dyscyplinarnej lub sądu koleżeńkiego. Ukaraný może jednak żądać przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego lub postępowania przed sądem koleżeńskim. W takim przypadku komisja dyscyplinarna lub sąd koleżeński mogą wymierzyć jedynie karę upomnienia.

Art. 126

1. Karami dyscyplinarnymi są:
  - 1) upomnienie,
  - 2) nagana,
  - 3) nagana z ostrzeżeniem,
  - 4) zawieszenie w korzystaniu z określonych praw studenta na okres do jednego roku,
  - 5) wydalenie z uczelni,
  - 6) publiczne ogłoszenie kary.

2. Publiczne ogłoszenie kary orzekane jest jako kara dodatkowa do kar wymienionych w pkt 1-pkt 5.

Art. 127

Sąd koleżeński nie może wymierzać kar wymienionych w art.126 ust.1 pkt 4 i 5.

Art. 128

Za ten sam czyn student nie może być ukarany przez komisję dyscyplinarną i przez sąd koleżeński.

Art. 129

Do wszczęcia postępowania przed komisją dyscyplinarną lub sądem koleżeńskim stosuje się odpowiednio przepisy art.173 i 174.

Art. 130

1. W postępowaniu dyscyplinarnym orzekają komisje dyscyplinarne oraz odwoławcze komisje dyscyplinarne powołane w składzie i w trybie określonym w statucie uczelni spośród nauczycieli akademickich oraz studentów uczelni.
2. Kandydatów do komisji dyscyplinarnej spośród studentów przedstawia uczelniany organ uchwałodawczy samorządu studenckiego.
3. Komisje dyscyplinarne są niezawisłe w orzekaniu.
4. Komisja dyscyplinarna orzeka w składzie złożonym z przewodniczącego składu orzekającego, którym jest nauczyciel akademicki, oraz, w równej liczbie, z nauczycieli akademickich i studentów.

Art. 131

1. Postępowanie wyjaśniające prowadzi rzecznik dyscyplinarny, powołany przez rektora spośród nauczycieli akademickich uczelni. Rektor może powołać kilku rzeczników.
2. Postępowanie wyjaśniające rzecznik dyscyplinarny wszczyna na polecenie rektora.
3. Rzecznik dyscyplinarny pełni funkcje oskarżyciela publicznego przed komisją dyscyplinarną i jest związany poleceniami rektora.

Art. 132

1. Obwinionemu studentowi służy prawo do obrony i wyboru obrońcy.
2. W przypadku gdy rzecznik dyscyplinarny wnosi o zastosowanie kary wydalenia z uczelni, jeżeli obwiniony nie ma obrońcy z wyboru, przewodniczący składu orzekającego wyznacza obrońcę spośród nauczycieli akademickich lub studentów uczelni.

Art. 133

1. Do wzywania i przesłuchiwania obwinionego, świadków i biegłych oraz przeprowadzania innych dowodów w postępowaniu wyjaśniającym i dyscyplinarnym stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.
2. Rektor lub komisja dyscyplinarna, po wysłuchaniu opinii rzecznika dyscyplinarnego, może zawiesić studenta w prawie do studiowania w przypadku uporczywego nieusprawiedliwionego niestawiennictwa na postępowanie wyjaśniające lub na posiedzenie komisji dyscyplinarnej, mimo prawidłowego zawiadomienia.

Art. 134

1. Od orzeczenia komisji dyscyplinarnej i orzeczenia sądu koleżeńskiego stronom przysługuje odwołanie.
2. Odwołanie wnosi się w terminie czternastu dni od doręczenia orzeczenia odpowiednio do sądu koleżeńskiego wyższej instancji lub odwoławczej komisji dyscyplinarnej.

Art. 135

Od prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego odwoławczej komisji dyscyplinarnej dla studentów służy skarga do sądu administracyjnego.

Art. 136

1. Postępowanie przed sądem koleżeńskim i komisją dyscyplinarną jest jawne.
2. Komisja dyscyplinarna wyłącza jawność całości lub części postępowania, jeżeli jawność mogłaby obrażać dobre obyczaje lub gdy wymaga tego ważny interes obwinionego, osób trzecich lub uczelni. Ogłoszenie orzeczenia jest jawne.

Art. 137

1. Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego po upływie sześciu miesięcy od dnia uzyskania przez właściwy organ wiadomości o popełnieniu czynu lub trzech lat od jego popełnienia. Jeżeli czyn stanowi przestępstwo, okres ten pokrywa się z okresem przedawnienia dla tego przestępstwa, przewidzianego w Kodeksie karnym.
2. Przedawnienie orzekania następuje również po upływie roku od opuszczenia uczelni przez studenta.

Art. 138

1. Zatarcie kary dyscyplinarnej następuje z mocy prawa po upływie trzech lat od uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu.
2. Organ, który orzekł karę dyscyplinarną, może na wniosek ukaranego lub rzecznika dyscyplinarnego, orzec zatarcie lub darowanie kary, nie wcześniej jednak niż po upływie jednego roku od wydania orzeczenia o ukaraniu.
3. W przypadku orzeczenia kary wydalenia z uczelni, ukarany może ponownie rozpocząć studia po zatarciu lub darowaniu kary.

Art. 139

1. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb postępowania dyscyplinarnego.
2. Szczegółowe zasady i tryb postępowania przed sądem koleżeńskim określa regulamin samorządu studenckiego.

Rozdział 6

Przepisy szczególne

Art. 140

Do uczelni niepublicznych stosuje się przepisy art. 94-95, 98-101, 118-124. Pozostałe przepisy niniejszego działu stosuje się do uczelni niepublicznych w zakresie nie uregulowanym przez statut uczelni lub regulamin studiów.

Dział IV

Pracownicy uczelni

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 141

1. Uczelnia zatrudnia nauczycieli akademickich oraz innych pracowników.
2. Nauczycielami akademickimi w uczelni akademickiej są pracownicy zatrudnieni na stanowiskach:
  - 1) profesora zwyczajnego, profesora nadzwyczajnego, profesora pomocniczego i asystenta,
  - 2) starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora oraz innych określonych rozporządzeniem ministra.

3. Nauczycielami akademickimi w uczelni zawodowej są pracownicy zatrudnieni na stanowiskach: profesora, wykładowcy i asystenta.
4. Pracownikami uczelni nie będącymi nauczycielami akademickimi są pracownicy:
  - 1) biblioteczni, archiwów oraz dokumentacji i informacji naukowej,
  - 2) naukowo-techniczni i inżynierijno-techniczni,
  - 3) administracji,
  - 4) pozostali.

Art.142

1. Przepisy dotyczące nauczycieli akademickich wymienionych w art.141 ust.2 pkt 1 stosuje się odpowiednio do pracowników wymienionych w art.141 ust.4 pkt 1 i mających uprawnienia bibliotekarza naukowego, dokumentalisty naukowego i informatyka dyplomowanego. W szczególności dotyczy to nawiązania stosunku pracy przez mianowanie oraz praw i obowiązków wymienionych w art.159, art.160 ust.4-5, art.162, art.163 ust.1-2 i 5, art.186 ust.2, art.187 ust.1.
2. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi w drodze rozporządzenia zasady i tryb postępowania kwalifikacyjnego, prowadzącego do przyznania uprawnień bibliotekarzy naukowych, dokumentalistów naukowych i informatyków dyplomowanych.
3. Rektor na wniosek dyrektora biblioteki uczelnianej i w porozumieniu z radą biblioteczną ustala wykaz stanowisk, na jakich zatrudniani są pracownicy, o których mowa w ust.1.

Rozdział 2

Stosunek pracy nauczycieli akademickich

Art. 143

Nauczycielem akademickim może zostać osoba, która:

- 1) ma co najmniej stopień magistra lub równoważny oraz inne kwalifikacje określone w ustawie i statucie uczelni,
- 2) ma pełną zdolność do czynności prawnych,
- 3) nie została ukarana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo z niskich pobudek,
- 4) nie została ukarana karą dyscyplinarną wymienioną w art. 167 ust.1 pkt 4,
- 5) korzysta z praw publicznych.

Art. 144

1. Na stanowisku profesora zwyczajnego zatrudnia się osobę mającą tytuł profesora, wybitne osiągnięcia naukowe oraz znaczące wyniki w kształceniu pracowników naukowych.
2. Na stanowisku profesora nadzwyczajnego zatrudnia się osobę, mającą stopień doktora, która uzyskała pozytywną ocenę swych osiągnięć dydaktycznych i naukowych i która pracowała na stanowisku profesora pomocniczego przez okres co najmniej pięciu lat.
3. Na stanowisku profesora pomocniczego zatrudnia się osobę, mającą stopień doktora, która uzyskała pozytywną ocenę swych osiągnięć dydaktycznych i naukowych.
4. Na stanowisku profesora uczelni zawodowej zatrudnia się osobę mającą stopień doktora oraz udokumentowane osiągnięcia w pracy zawodowej poza szkolnictwem. Państwowa Komisja Akredytacyjna określi dziedziny nauki, w których praktyka zawodowa poza szkolnictwem nie jest konieczna.
5. Na stanowisku asystenta zatrudnia się osobę, która ma co najmniej stopień magistra.
6. Na pozostałych stanowiskach nauczycieli akademickich można zatrudnić osoby mające co najmniej stopień magistra lub równorzędny. Inne wymagane kwalifikacje tych osób określa statut uczelni.

Art. 145

Uczelnia może zatrudnić na stanowisku nauczyciela akademickiego osobę, nie będącą obywatelem polskim. Zatrudnienie w uczelni osoby nie będącej obywatelem polskim

następuje bez konieczności uzyskania zezwolenia i zgody organu zatrudnienia. Osobie tej przysługują uprawnienia wynikające z ustawy oraz inne uprawnienia przysługujące obywatelom polskim pozostającym w stosunku pracy.

Art. 146

1. Na stanowiskach profesora zwyczajnego, profesora nadzwyczajnego, profesora pomocniczego oraz starszego wykładowcy zatrudnienie następuje na podstawie mianowania na czas nieokreślony. Na pozostałe stanowiska nauczycieli akademickich zatrudnia się na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony.
2. Osoba nie wyrażająca zgody na zatrudnienie na podstawie mianowania może być zatrudniona na podstawie umowy o pracę.
3. Nawiązanie stosunku pracy na stanowiska wymienione w art. 141 ust.2 pkt 1 oraz na stanowisko profesora w uczelni zawodowej następuje w wyniku konkursu otwartego. Na stanowisku profesora nadzwyczajnego można zatrudnić bez przeprowadzania konkursu osobę, która w danej uczelni jest zatrudniona na stanowisku profesora pomocniczego i spełnia warunki art.144 ust.2.
4. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, na wniosek Państwowej Komisji Akredytacyjnej, ustala, w drodze rozporządzenia ogólne zasady przeprowadzania konkursu. Tryb i szczegółowe zasady przeprowadzania konkursu ustala statut uczelni.
5. Postępowanie konkursowe nadzoruje rektor, który w uzasadnionych przypadkach może zakwestionować wynik konkursu i wnioskować o rozstrzygnięcie go przez senat uczelni.
6. W przypadku istotnego naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania konkursu, stwierdzonego przez Państwową Komisję Akredytacyjną, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego unieważnia wynik konkursu.

Art. 147

1. Dla nauczyciela akademickiego podstawowym miejscem pracy jest uczelnia, w której został on zatrudniony przez mianowanie.
2. Nauczyciel akademicki, zatrudniony w uczelni w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umowy o pracę, może uznać uczelnię za podstawowe miejsce pracy przez złożenie rektorowi odpowiedniego oświadczenia.
3. Rektor przekazuje ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i Państwowej Komisji Akredytacyjnej na początku każdego semestru listę nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy.
4. Nauczyciel akademicki zatrudniony na podstawie mianowania może nawiązać stosunek pracy ze wskazanym przez siebie pracodawcą, za zgodą rektora.
5. Rektor może nie wyrazić zgody lub wycofać zgodę, o której mowa w ust.4, w przypadku stwierdzenia, że dodatkowe zatrudnienie jest konkurencyjne w rozumieniu art.101¹ Kodeksu pracy lub koliduje z obowiązkami nauczyciela akademickiego w uczelni.
6. Nauczyciel akademicki zatrudniony na podstawie umowy o pracę, dla którego uczelnia jest podstawowym miejscem pracy obowiązany jest, jeśli nawiązuje stosunek pracy z innym pracodawcą, zawiadomić o tym rektora.
7. Nauczyciel akademicki może nawiązać stosunek pracy z inną uczelnią, jeśli wynika to z porozumienia zawartego między uczelniami.
8. Świadczenie pracy w uczelni, będącej dla pracownika dodatkowym miejscem pracy, następuje na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej.

Art. 148

1. Na stanowisko profesora zwyczajnego i profesora nadzwyczajnego mianuje lub zatrudnia na podstawie umowy o pracę rektor na wniosek dziekana, poparty uchwałą właściwej rady wydziału, po zasięgnięciu opinii senatu. W uczelniach nie będących uczelniami

uniwersyteckimi warunkiem zatrudnienia na stanowisku profesora zwyczajnego jest pozytywna opinia Państwowej Komisji Akredytacyjnej.

2. Na stanowisko profesora pomocniczego i starszego wykładowcy mianuje lub zatrudnia na podstawie umowy o pracę rektor na wniosek dziekana, poparty uchwałą właściwej rady wydziału.
3. Na pozostałe stanowiska nauczycieli akademickich zatrudnia na podstawie umowy o pracę rektor na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej określonej w statucie uczelni.
4. Akt mianowania lub umowa o pracę nauczyciela akademickiego powinny w szczególności określać:
  - 1) stanowisko i miejsce pracy,
  - 2) termin rozpoczęcia pracy,
  - 3) rodzaj i okres mianowania lub zatrudnienia,
  - 4) obowiązki zatrudnionego,
  - 5) wynagrodzenie lub zasady jego ustalania.

Art. 149

Stosunek pracy z mianowanym nauczycielem akademickim może być rozwiązany z końcem semestru przy zachowaniu trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia:

- 1) w razie otrzymania przez nauczyciela dwukrotnie oceny negatywnej, o której mowa w art.159,
- 2) na mocy porozumienia stron,
- 3) w przypadku zniesienia uczelni lub przekształcenia jej struktury albo zmiany jej zadań w sposób uniemożliwiający dalsze zatrudnienie.

Art. 150

Stosunek pracy z mianowanym nauczycielem akademickim może być rozwiązany bez zachowania okresu wypowiedzenia na mocy decyzji rektora w razie:

- 1) trwałej niezdolności nauczyciela do pracy na zajmowanym stanowisku stwierdzonej orzeczeniem właściwego organu, jeżeli nie ma możliwości zatrudnienia go na innym stanowisku, odpowiednim do stanu zdrowia i kwalifikacji zawodowych lub gdy nauczyciel odmawia przejścia do takiej pracy,
- 2) dwukrotnego nieusprawiedliwionego nie zgłoszenia się nauczyciela na badanie lekarskie w celu określenia zdolności do pracy, o którego przeprowadzenie wniosł rektor,
- 3) dopuszczenia się fałszerstwa naukowego stwierdzonego orzeczeniem komisji dyscyplinarnej lub prawomocnym wyrokiem sądowym.

Art. 151

1. Stosunek pracy z mianowanym nauczycielem akademickim wygasa z mocy prawa w razie:
  - 1) stwierdzenia, że mianowanie nastąpiło na podstawie fałszywych lub nieważnych dokumentów,
  - 2) prawomocnego ukarania karą dyscyplinarną zwolnienia z pracy lub wydalenia z zawodu nauczycielskiego,
  - 3) prawomocnego skazania na karę utraty praw publicznych lub prawa wykonywania zawodu nauczyciela,
  - 4) upływu trzymiesięcznego okresu nieobecności w pracy z powodu odbywania kary pozbawienia wolności.
2. Wygaśnięcie stosunku pracy stwierdza rektor.

Art. 152

1. W zakresie roszczeń mianowanego nauczyciela akademickiego z tytułu niezgodnego z

prawem rozwiązania przez uczelnię stosunku pracy w trybie za wypowiedzeniem stosuje się odpowiednio przepisy działu drugiego, rozdziału II, oddziału 4 Kodeksu pracy.

2. W zakresie roszczeń mianowanego nauczyciela akademickiego z tytułu niezgodnego z prawem rozwiązania przez uczelnię stosunku pracy w trybie bez wypowiedzenia lub stwierdzenia jego wygaśnięcia stosuje się odpowiednio przepisy działu drugiego, rozdziału II, oddziału 6 Kodeksu pracy.

Art. 153

Rozwiązanie stosunku pracy z nauczycielem akademickim zatrudnionym na podstawie umowy o pracę na czas nie określony następuje z końcem semestru na mocy decyzji rektora z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia.

Rozdział 3 Prawa i obowiązki nauczycieli akademickich

Art. 154

1. Nauczyciel akademicki jest zatrudniony w uczelni w celu realizacji jej zadań dydaktycznych i naukowych.
2. Nauczyciel akademicki ma obowiązek pracy dydaktycznej i prawo do pracy naukowej, przy czym:
  - 1) obowiązek pracy dydaktycznej jest wypełniany poprzez prowadzenie zajęć w ramach pensum dydaktycznego,
  - 2) prawo do pracy naukowej oznacza prawo do ubiegania się o środki na badania według równych dla wszystkich zasad.
3. Nauczycielowi akademickiemu mogą być powierzone obowiązki organizacyjne związane z zadaniami dydaktycznymi i naukowymi uczelni.

Art. 155

1. Uczelnia akademicka umożliwia nauczycielom akademickim prowadzenie badań naukowych lub rozwijanie twórczości artystycznej.
2. Badania naukowe mogą być prowadzone także w uczelni zawodowej, zatrudniającej nauczycieli akademickich o odpowiednich kwalifikacjach, jeśli dysponuje ona środkami przeznaczonymi na ten cel.

Art. 156

1. Nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelniach medycznych lub uczelni prowadzącej działalność w dziedzinie nauk medycznych uczestniczą w sprawowaniu opieki zdrowotnej poprzez wykonywanie zadań dydaktycznych i badawczych w powiązaniu z udzielaniem płatnych świadczeń zdrowotnych w szpitalach klinicznych uczelni lub oddziałach innych szpitali udostępnianych uczelniom na zasadach określonych w przepisach o zakładach opieki zdrowotnej.
2. Przepis ust.1 stosuje się odpowiednio do podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni działających w zakresie nauk weterynaryjnych.

Art. 157

Ogólny wymiar czasu pracy oraz zakres obowiązków pracowników uczelni określa układ zbiorowy pracowników szkolnictwa wyższego oraz układy zbiorowe zawierane w uczelniach z zachowaniem następujących zasad:

1. Czas pracy nauczyciela akademickiego zatrudnionego na podstawie mianowania jest określony zakresem jego obowiązków dydaktycznych i organizacyjnych.
2. Rodzaje zajęć dydaktycznych rozliczanych w ramach pensum i wymiar pensum w granicach określonych w ust.3 i 4 ustala senat uczelni. Pensum może być również

wykonywane poza uczelnią, a w szczególności w szkole ponad-podstawowej, gimnazjum lub szkole ponad-gimnazjalnej, na zasadach określonych przez statut.

3. Dla nauczycieli mianowanych i asystentów minimalny wymiar pensum wynosi 120, a maksymalny - 240 godzin obliczeniowych rocznie.
4. Dla nauczycieli zatrudnionych na podstawie umowy o pracę zakres obowiązków określa umowa.
5. W uczelniach zawodowych minimalny wymiar pensum dydaktycznego wynosi 240, a maksymalny 540 godzin obliczeniowych rocznie.

Art. 158

1. W szczególnych przypadkach, uzasadnionych koniecznością realizacji programu nauczania, nauczyciel akademicki może być zobowiązany do prowadzenia zajęć dydaktycznych w godzinach ponad-wymiarowych, za dodatkowym wynagrodzeniem, w wymiarze nie większym niż 1/4 pensum.
2. Pracownicy w okresie ciąży lub wychowującej dziecko w wieku do jednego roku nie można powierzać zajęć dydaktycznych w wymiarze przekraczającym pensum bez jej zgody.

Art. 159

1. Wszyscy nauczyciele akademicy podlegają okresowej ocenie w zakresie ich działalności dydaktycznej, naukowej i organizacyjnej.
2. Oceny nauczyciela akademickiego dokonuje się co cztery lata lub na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej uczelni.
3. W ocenie nauczyciela akademickiego dotyczącej wypełniania obowiązków dydaktycznych zasięga się opinii studentów. Zasady zasięgania tych opinii określa statut uczelni.
4. W przypadku otrzymania przez nauczyciela akademickiego oceny negatywnej dodatkową ocenę przeprowadza się po upływie roku.
5. Podstawowe kryteria oceny i tryb okresowego oceniania nauczycieli akademickich określa statut uczelni.

Art. 160

1. Nauczyciel akademicki otrzymuje wynagrodzenie zasadnicze za działalność dydaktyczną, obejmującą organizowanie i prowadzenie zajęć dydaktycznych oraz kierowanie pracą studentów i słuchaczy. Wynagrodzenie zasadnicze, powiększone o dodatek za staż pracy i dodatek funkcyjny jest wypłacane ze środków wymienionych w art.79 ust.1 pkt 1.
2. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust.1, wypłaca się nauczycielowi akademickiemu miesięcznie z góry.
3. Prawo do wynagrodzenia wygasa z ostatnim dniem miesiąca kalendarzowego, w którym ustał stosunek pracy.
4. Nauczyciel akademicki zachowuje prawo do wynagrodzenia za czas usprawiedliwionej nieobecności w pracy.
5. Nauczycielowi akademickiemu przysługuje dodatek za staż pracy w wysokości 1% wynagrodzenia zasadniczego za każdy rok pracy, wypłacany w okresach miesięcznych, poczynając od czwartego roku pracy, z tym że dodatek ten nie może przekraczać 30% wynagrodzenia zasadniczego.
6. Wysokość wynagrodzenia zasadniczego oraz wysokość i zasady przyznawania innych składników wynagrodzenia, w tym wynagrodzenia za prowadzenie zajęć w zakresie przekraczającym wymiar pensum, określony w art.157 ust.3 i 5, ustala układ zbiorowy.
7. Za prowadzenie badań naukowych nauczyciel akademicki otrzymuje wynagrodzenie płatne ze środków, o których mowa w art.14.

Art. 161

1. Nauczyciel akademicki, który po raz pierwszy podejmuje pracę w uczelni na stanowisku profesora pomocniczego, asystenta, instruktora lub lektora, otrzymuje jednorazowy zasiłek na zagospodarowanie w wysokości dwumiesięcznego należnego wynagrodzenia zasadniczego.
2. Prawo do zasiłku, o którym mowa w ust.1, nie przysługuje w przypadku uprzedniego uzyskania równorzędnego zasiłku z innego tytułu.

Art. 162

1. Nauczycielowi akademickiemu przysługuje prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze trzydziestu sześciu dni roboczych w ciągu roku. Tryb udzielania urlopów określa senat uczelni.
2. Nauczyciel akademicki uzyskuje prawo do pierwszego urlopu wypoczynkowego w ostatnim dniu poprzedzającym letnią przerwę w zajęciach dydaktycznych, a prawo do drugiego i dalszych urlopów - z początkiem każdego następnego roku kalendarzowego.
3. Nauczyciel akademicki zatrudniony w uczelni na czas określony, krótszy niż dziesięć miesięcy, ma prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze proporcjonalnym do przepracowanego okresu.
4. W razie niewykorzystania przez nauczyciela akademickiego przysługującego mu urlopu wypoczynkowego z powodu rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy, powołania do zasadniczej służby wojskowej albo do odbywania zastępczo obowiązku tej służby, do okresowej służby wojskowej lub do odbywania długotrwałego szkolenia wojskowego - nauczycielowi akademickiemu przysługuje ekwiwalent pieniężny za okres nie wykorzystanego urlopu.
5. Nauczycielowi akademickiemu w okresie urlopu wypoczynkowego przysługuje wynagrodzenie takie, jakie otrzymałby, gdyby w tym czasie pracował. Zmienne składniki wynagrodzenia są obliczane na podstawie przeciętnego wynagrodzenia z okresu dziesięciu miesięcy poprzedzających miesiąc rozpoczęcia urlopu, a jeżeli nauczyciel akademicki jest zatrudniony krócej - na podstawie przeciętnego wynagrodzenia z okresu zatrudnienia, z uwzględnieniem stawek wynagrodzenia obowiązujących w okresie urlopu.

Art. 163

1. Nauczyciel akademicki zatrudniony na zasadzie mianowania w pełnym wymiarze czasu pracy ma prawo do urlopu płatnego lub bezpłatnego dla celów naukowych, artystycznych lub kształcenia zawodowego. Wymiar, zasady i tryb udzielania urlopu płatnego określa, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego.
2. Nauczyciel akademicki przygotowujący rozprawę doktorską ma prawo, jeżeli jest to uzasadnione stopniem przygotowania tej rozprawy, do urlopu płatnego w wymiarze nie przekraczającym jednego roku.
3. Nauczyciel akademicki mający stopień doktora i zatrudniony na zasadzie mianowania w pełnym wymiarze czasu pracy ma prawo do korzystania raz na siedem lat z rocznego urlopu płatnego dla celów naukowych lub artystycznych. Pracownicy korzystający z takiego urlopu nie mogą w tym czasie wykonywać pracy w ramach stosunku pracy.
4. Szczegółowe zasady i tryb udzielania urlopów, o których mowa w ust.2 i 3, oraz urlopu bezpłatnego, o którym mowa w ust.1, reguluje układ zbiorowy.
5. Nauczyciel akademicki zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy, po przepracowaniu co najmniej pięciu lat w uczelni ma prawo do płatnego urlopu dla poratowania zdrowia w wymiarze nie przekraczającym jednorazowo jednego roku, jeżeli odpowiedni organ służby

zdrowia stwierdzi, że stan zdrowia nauczyciela wymaga powstrzymania się od pracy w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia.

6. Do wynagrodzenia za czas urlopów płatnych, o których mowa w ust.1-5, stosuje się przepisy art.162 ust.4 i 5.

Art. 164

1. Nauczyciel akademicki ma prawo do podyplomowego doskonalenia się oraz innych form kształcenia zawodowego na koszt uczelni.
2. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określa zakres i formy pomocy przysługującej nauczycielowi akademickiemu podejmującemu studia podyplomowe oraz inne formy kształcenia zawodowego.

Art. 165

1. Podstawę wymiaru emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy dla nauczyciela akademickiego ustala się na zasadach ogólnych, określonych w przepisach o emeryturach i rentach, z tym że do podstawy tej wlicza się również wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe, dodatki oraz wszystkie nagrody uzyskane przez nauczyciela akademickiego za osiągnięcia zawodowe w okresie, z którego wynagrodzenie stanowi podstawę wymiaru emerytury lub renty.
3. Mianowany nauczyciel akademicki, z którym rozwiązano stosunek pracy w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, ma prawo do jednorazowej odprawy w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia przysługującego za ostatni miesiąc zatrudnienia.

Rozdział 4

Odpowiedzialność dyscyplinarna nauczycieli akademickich

Art. 166

Mianowany nauczyciel akademicki podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie uchybiające obowiązkom nauczyciela akademickiego lub godności zawodu nauczycielskiego.

Art. 167

1. Karami dyscyplinarnymi są:
  - 1) upomnienie,
  - 2) nagana,
  - 3) nagana z pozbawieniem prawa pełnienia funkcji kierowniczych w uczelni na okres do pięciu lat,
  - 4) pozbawienie prawa do wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego na stałe lub na czas określony.
  - 5) publiczne ogłoszenie kary.
2. Publiczne ogłoszenie kary orzekane jest jako kara dodatkowa do kar wymienionych w pkt 1-4.
3. Odpis orzeczenia wraz z uzasadnieniem włącza się do akt osobowych nauczyciela akademickiego.

Art. 168

1. Za przewinienie dyscyplinarne mniejszej wagi rektor może ukarać nauczyciela akademickiego upomnieniem na piśmie.
2. Na wniosek pracownika ukaranego upomnieniem przez rektora sprawa rozpoznawana jest przez komisję dyscyplinarną działającą w uczelni. W takim przypadku komisja może co najwyżej utrzymać karę upomnienia.

Art. 169

1. W sprawach dyscyplinarnych nauczycieli akademickich orzekają:
  - 1) w pierwszej instancji - komisja dyscyplinarna uczelni w składzie:
    - a) trzech członków, gdy rzecznik dyscyplinarny wniósł o zastosowanie kary określonej w art.167 ust.1 pkt 1-3 i pkt 5,
    - b) pięciu członków, gdy rzecznik dyscyplinarny wniósł o zastosowanie kary określonej w art.167 ust.1 pkt 4 i 5,
  - 2) w drugiej instancji - komisja dyscyplinarna do spraw nauczycieli akademickich przy Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego w składzie:
    - a) trzech członków, gdy rozpatrywana jest sprawa, co do której orzeczono karę określoną w art.167 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 5,
    - b) pięciu członków, gdy rozpatrywana jest sprawa, co do której orzeczono karę określoną w art.167 ust.1 pkt 4 i 5.
2. W składzie orzekającym odwoławczej komisji dyscyplinarnej co najmniej jeden z członków powinien mieć wykształcenie prawnicze.
3. Przewodniczącym składu orzekającego powinien być nauczyciel akademicki zatrudniony na stanowisku nie niższym niż obwiniony.

Art. 170

1. Komisja dyscyplinarna uczelni pochodzi z wyboru. Tryb wyboru określa statut uczelni.
2. Komisję dyscyplinarną przy Radzie Głównej wybiera Rada Główna. Tryb wyboru określa regulamin uchwalony przez Radę.
3. Komisje dyscyplinarne w zakresie orzecznictwa dyscyplinarnego są niezawisłe.
4. Komisje dyscyplinarne rozstrzygają samodzielnie wszelkie zagadnienia faktyczne oraz prawne i nie są związane rozstrzygnięciami innych organów stosujących prawo, z wyjątkiem prawomocnego skazującego wyroku sądu.

Art. 171

1. Rzeczników dyscyplinarnych uczelni powołuje rektor, a rzeczników komisji dyscyplinarnej przy Radzie Głównej - minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, spośród mianowanych nauczycieli akademickich.
2. Rzecznik dyscyplinarny jest związany zaleceniami organu, który go powołał.

Art. 172

1. Rzecznik dyscyplinarny wszczyna postępowanie wyjaśniające na polecenie odpowiednio rektora lub ministra, których informuje o dokonanych ustaleniach.
2. Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego rzecznik dyscyplinarny umarza postępowanie lub kieruje do komisji dyscyplinarnej wnioski o ukaranie.
3. Postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego wydaje rzecznik dyscyplinarny, a zatwierdza odpowiednio rektor uczelni lub minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego. W razie odmowy zatwierdzenia postanowienia, rektor lub minister może polecić innemu rzecznikowi wniesienie wniosku o ukaranie. Powtórne postanowienie rzecznika dyscyplinarnego o umorzeniu postępowania wyjaśniającego jest ostateczne.

Art. 173

1. Postępowanie dyscyplinarne wszczyna komisja dyscyplinarna uczelni na wniosek rzecznika dyscyplinarnego.
2. Wymierzenie za ten sam czyn kary w postępowaniu karnym lub w postępowaniu w sprawach o wykroczenia nie stanowi przeszkody do wszczęcia postępowania przed komisją dyscyplinarną.

Art. 174

1. Komisja dyscyplinarna wydaje orzeczenie po przeprowadzeniu rozprawy oraz po wysłuchaniu głosów rzecznika dyscyplinarnego i obwinionego lub jego obrońcy.
2. Obwiniony ma prawo korzystania z pomocy wybranego przez siebie obrońcy. W przypadku gdy rzecznik dyscyplinarny wnosi o orzeczenie kary zwolnienia z pracy lub wydalenia z zawodu nauczycielskiego, a obwiniony nie ma obrońcy z wyboru, przewodniczący składu orzekającego wyznacza obrońcę z urzędu spośród pracowników uczelni.
3. Od orzeczenia komisji dyscyplinarnej uczelni każda ze stron może odwołać się do komisji dyscyplinarnej przy Radzie Głównej w ciągu czternastu dni od doręczenia orzeczenia.

Art. 175

1. Postępowanie dyscyplinarne nie może być wszczęte po upływie czterech miesięcy od dnia powzięcia przez właściwy organ uczelni wiadomości o popełnieniu czynu uzasadniającego nałożenie kary i po upływie trzech lat od popełnienia tego czynu. Jeżeli jednak czyn stanowi przestępstwo, okres ten nie może być krótszy od okresu przedawnienia ścigania tego przestępstwa.
2. Ustanie stosunku pracy po popełnieniu czynu nie stanowi przeszkody do wszczęcia i prowadzenia postępowania dyscyplinarnego oraz wymierzenia kary dyscyplinarnej.

Art. 176

1. Kary dyscyplinarne określone w art. 167 ust.1 pkt 1-3 ulegają zatarciu, a odpis orzeczenia o ukaraniu, dołączony do akt osobowych nauczyciela akademickiego, podlega zniszczeniu po upływie trzech lat od dnia doręczenia mu prawomocnego orzeczenia o ukaraniu, jeżeli w tym okresie nie został on ukarany dyscyplinarnie lub sądownie.
2. Kara dyscyplinarna określona w art. 167 ust.1 pkt 4 może być zatarta przez komisję dyscyplinarną przy Radzie Głównej, na wniosek ukaranego lub rzecznika dyscyplinarnego, po upływie pięciu lat od uprawomocnienia się orzeczenia.
3. Obowiązki wynikające z przepisu ust.1 spoczywają na rektorze uczelni.

Art. 177

1. Rektor może zawiesić w pełnieniu obowiązków zawodowych nauczyciela akademickiego, przeciwko któremu wszczęto postępowanie karne, jeżeli ze względu na powagę i wiarygodność wysuniętych zarzutów celowe jest odsunięcie go od wykonywania obowiązków w uczelni.
2. Rektor może zawiesić w pełnieniu obowiązków zawodowych nauczyciela akademickiego także w toku postępowania wyjaśniającego, po zasięgnięciu opinii rzecznika dyscyplinarnego, jeżeli:
  - 1) obwinionemu przedstawiony został wiarygodny zarzut popełnienia przewinienia rażąco sprzecznego z jego obowiązkami zawodowymi bądź z etyką zawodu nauczycielskiego,
  - 2) obwiniony podjął działania, które mogłyby uniemożliwić trafne ustalenie istotnych okoliczności sprawy bądź w inny sposób utrudniałyby przeprowadzenie postępowania.
3. Nauczycielowi akademickiemu zawieszonemu w pełnieniu obowiązków zawodowych przysługuje odwołanie do komisji dyscyplinarnej uczelni, a w przypadku gdy decyzję o zawieszeniu wydał minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego - do komisji

dyscyplinarnej przy Radzie Głównej. Komisja podejmuje decyzje nie później niż w terminie tygodnia od dnia otrzymania odwołania.

4. Nauczyciel akademicki zostaje z mocy prawa zawieszony w pełnieniu obowiązków w przypadku jego tymczasowego aresztowania lub pozbawienia wolności w związku z postępowaniem karnym.
5. Zawieszenie w pełnieniu obowiązków nie może trwać dłużej niż sześć miesięcy, chyba że przeciwko nauczycielowi akademickiemu nadal toczy się postępowanie karne.
6. Wynagrodzenie zasadnicze nauczyciela akademickiego tymczasowo aresztowanego ulega ograniczeniu do połowy począwszy od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym nastąpiło aresztowanie. W okresie odbywania kary pozbawienia wolności nauczycielowi akademickiemu nie przysługuje wynagrodzenie.
7. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne lub karne zakończy się umorzeniem z braku dowodów winy albo wydaniem orzeczenia lub wyroku uniewinniającego, nauczycielowi akademickiemu należy wypłacić pozostałą część pełnego wynagrodzenia.

Art. 178

1. Od prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego może wnieść rewizję nadzwyczajną do komisji dyscyplinarnej przy Radzie Głównej, jeżeli orzeczenie narusza przepisy prawa. Skład komisji dyscyplinarnej rozpoznającej rewizję nadzwyczajną ustala się z wyłączeniem osób, które wydały zaskarżone orzeczenie.
2. Rewizja nadzwyczajna na niekorzyść nauczyciela akademickiego nie może być wniesiona po upływie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia.
3. Rewizję nadzwyczajną w stosunku do tego samego nauczyciela akademickiego można w danej sprawie wnieść tylko raz na podstawie tych samych zarzutów.
4. Od prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego komisji dyscyplinarnej przy Radzie Głównej, orzekającej karę, o której mowa w art. 167 ust.1 pkt 4, ukaranemu służy prawo wniesienia odwołania do Sądu Najwyższego w terminie czternastu dni od daty doręczenia orzeczenia.

Art. 179

Do wzywania i przesłuchiwania obwinionego, świadków i biegłych oraz przeprowadzania innych dowodów w postępowaniu wyjaśniającym i dyscyplinarnym stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

Art. 180

Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określa, w drodze rozporządzenia, zasady i tryb postępowania wyjaśniającego i postępowania dyscyplinarnego oraz wykonania kar dyscyplinarnych i ich zatarcia.

Rozdział 5

Pracownicy nie będący nauczycielami akademickimi

Art. 181

Pracownika uczelni nie będącego nauczycielem akademickim zatrudnia się na podstawie umowy o pracę. Umowę o pracę zawiera i rozwiązuje w imieniu uczelni organ wskazany w jej statucie.

Art. 182

Wykaz stanowisk, wymagania kwalifikacyjne oraz zasady wynagradzania pracowników nie będących nauczycielami akademickimi w uczelniach publicznych ustala układ zbiorowy.

Art. 183

1. Rozkład czasu pracy pracowników nie będących nauczycielami akademickimi winien określać regulamin pracy ustalony przez rektora w uzgodnieniu ze związkami zawodowymi działającymi w uczelni.
2. Obowiązkowy wymiar czasu pracy pracowników, o których mowa w art.141 ust.4 pkt 1, wynosi 36 godzin tygodniowo.

Rozdział 6

Przepisy wspólne dla pracowników uczelni

Art. 184

Szczegółowe prawa i obowiązki pracowników ustalają: układ zbiorowy dla pracowników szkolnictwa wyższego oraz układy zbiorowe w uczelniach, jeśli zostaną zawarte.

Art. 185

1. Warunki wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni państwowej, do czasu objęcia ich układem zbiorowym pracy lub regulaminem wynagradzania, określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy ustalając w szczególności:
  - 1) wysokość minimalnej i maksymalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego w odniesieniu do poszczególnych stanowisk oraz wysokość i warunki przyznawania innych składników wynagrodzenia tak, aby wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w szkolnictwie wyższym, w poszczególnych grupach pracowników w relacji do kwoty bazowej, określanej w ustawie budżetowej dla pracowników wymienionych w art. 5 pkt 1 lit. a) ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 110, poz. 1255 i z 2000 r. Nr 19, poz. 239), nie była niższa:
    - a) od dnia 1 września 2003 r.:
      - w grupie stanowisk profesorów od 343,1%
      - w grupie stanowisk docentów, adiunktów i starszych wykładowców od 217,1%
      - w grupie stanowisk asystentów, wykładowców, lektorów i instruktorów od 117,7%
      - w grupie pracowników nie będących nauczycielami akademickimi od 117,3% kwoty bazowej, określanej w ustawie budżetowej na 2003 r.,
    - b) od dnia 1 września 2004 r.:
      - w grupie stanowisk profesorów od 391,8%
      - w grupie stanowisk docentów, adiunktów i starszych wykładowców od 261,2%
      - w grupie stanowisk asystentów, wykładowców, lektorów i instruktorów od 130,6%
      - w grupie pracowników nie będących nauczycielami akademickimi od 130,6% kwoty bazowej, określanej w ustawie budżetowej na 2004 r.,
  - 2) składniki wynagrodzenia, które wypłacane są nauczycielowi akademickiemu miesięcznie z góry, z uwzględnieniem zasady, że prawo do wypłacanego z góry wynagrodzenia wygasa z ostatnim dniem miesiąca, w którym ustał stosunek pracy, a nauczyciel akademicki zachowuje wypłacone za ten miesiąc wynagrodzenie,
  - 3) wysokość i warunki ustalania wynagrodzenia za prowadzenie działalności, o której mowa w art.156 ust. 2,
  - 4) wykaz podstawowych stanowisk pracy i wymagania kwalifikacyjne dla pracowników nie będących nauczycielami akademickimi.

2. Z dniem wejścia w życie układu zbiorowego pracy lub regulaminu wynagradzania, do pracowników uczelni objętych układem zbiorowym pracy lub regulaminem wynagrodzenia nie mają zastosowania przepisy rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1.
3. Wynagrodzenie przysługujące rektorowi uczelni ustala właściwy minister.
4. Wynagrodzenia rektorów, prorektorów, dyrektorów administracyjnych i kwestorów są jawne i nie podlegają ochronie danych osobowych oraz tajemnicy handlowej.
5. Jeżeli uczelnia posiada środki pochodzące z innych źródeł niż określone w art.79 ust.1 pkt 1,2 i 3, Senat uczelni w pierwszej kolejności uzupełnia z tych środków do 100% kwotę na wynagrodzenia pracowników, przyznaną uczelni w ramach dotacji budżetowej. Pozostałą część tych środków może przeznaczyć na zwiększenie wynagrodzeń pracowników, także ponad wysokość ustaloną na podstawie układu zbiorowego lub rozporządzenia, o którym mowa w ust.1. W takim przypadku pracownikom przysługują przyznawane na czas określony dodatkowe wynagrodzenia. Zasady podziału tych środków oraz zasady wypłaty dodatkowego wynagrodzenia ustalane są w regulaminach uzgadnianych z zakładowymi organizacjami związkowymi.

Art. 186

1. Rezultaty działalności dydaktycznej i badawczej pracowników uczelni, ustalone w dowolny sposób, są utworami w rozumieniu ustawy o ochronie praw autorskich i praw pokrewnych.
2. Normę 50% kosztów uzyskania przychodu w wynagrodzeniu nauczyciela akademickiego, w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, stosuje się do wynagrodzenia zasadniczego i do wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe.
3. Pracownikom uczelni przysługują uprawnienia twórców w zakresie korzystania z praw autorskich oraz pomoc uczelni w razie ich naruszenia.

Art. 187

1. Dla nauczycieli akademickich tworzy się specjalny fundusz w wysokości 2% planowanych rocznych wynagrodzeń osobowych, przeznaczony na nagrody za osiągnięcia naukowe, artystyczne i dydaktyczne.
2. Dla pracowników nie będących nauczycielami akademickimi tworzy się specjalny fundusz w wysokości 1,5% planowanych rocznych wynagrodzeń osobowych, przeznaczony na nagrody za osiągnięcia w pracy zawodowej.
3. Zasady podziału funduszu, o którym mowa w ust.1, na fundusz przeznaczony na nagrody ministra i rektorów oraz zasady przyznawania nagród ministra z tego funduszu określa minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, po zasięgnięciu opinii Rady Głównej i reprezentacji ogólnokrajowych związków zawodowych zrzeszających nauczycieli akademickich.
4. Zasady podziału i przyznawania nagród z funduszu, o którym mowa w ust.1 i ust.2, w uczelni określa rektor w uzgodnieniu z uczelnianymi organizacjami związków zawodowych.

Art. 188

1. Za wieloletnią pracę pracownik otrzymuje nagrody jubileuszowe w wysokości:
  - 1) za 20 lat pracy - 75% wynagrodzenia miesięcznego,
  - 2) za 25 lat pracy - 100% wynagrodzenia miesięcznego,
  - 3) za 30 lat pracy - 150% wynagrodzenia miesięcznego,
  - 4) za 35 lat pracy - 200% wynagrodzenia miesięcznego,
  - 5) za 40 lat pracy - 300% wynagrodzenia miesięcznego,
  - 6) za 45 lat pracy - 400% wynagrodzenia miesięcznego.

2. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia, zasady zaliczania okresów pracy i innych okresów, uprawniających do nagrody jubileuszowej oraz zasady jej obliczania i wypłacania.
3. Pracownikowi uczelni publicznej przysługuje dodatkowe wynagrodzenie roczne, według odrębnych przepisów.
4. Pracownikowi uczelni może być przyznana nagroda z uczelnianego funduszu nagród według zasad określonych w regulaminie uzgodnionym przez rektora z uczelnianymi organizacjami związków zawodowych.

Art. 189

1. Dla pracowników uczelni tworzy się zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości 8% planowanych przez senat rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe, pomniejszonych o składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe, finansowane ze środków ubezpieczonych.
2. Dla byłych pracowników uczelni, będących emerytami lub rencistami, tworzy się zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, przy uwzględnieniu liczby tych osób w uczelni oraz 5% przeciętnej emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń z roku ubiegłego na uprawnionego.

Art. 190

Pracownik uczelni, z którym rozwiązano stosunek pracy z powodu przejścia na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, ma prawo do jednorazowej odprawy w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia przysługującego za ostatni miesiąc zatrudnienia.

Art. 191

1. W sprawach wynikających ze stosunku pracy pracownika uczelni, nie uregulowanych w ustawie, stosuje się przepisy Kodeksu pracy.
2. Spory o roszczenia ze stosunku pracy pracownika uczelni rozpatrują sądy pracy.

Rozdział 7

Przepisy szczególne

Art. 192

Statut uczelni niepublicznej może ustanowić inne niż określone w ustawie stanowiska pracownicze oraz kwalifikacje wymagane do ich objęcia, a także odmienne uregulowanie praw i obowiązków pracowników.

Art. 193

Stosunek pracy z nauczycielem akademickim w uczelni niepublicznej nawiązuje się w drodze umowy o pracę. Umowę o pracę zawiera i rozwiązuje w imieniu uczelni organ wskazany w jej statucie.

Dział V

Stopień doktora oraz tytuł naukowy i tytuł w zakresie sztuki

Art. 194

Stopień doktora nadaje się w określonej dziedzinie nauki lub sztuki, w zakresie dyscypliny naukowej lub artystycznej.

Art. 195

1. Stopień doktora nadają jednostki organizacyjne uczelni oraz placówki naukowe lub jednostki instytucji naukowych, dalej zwane łącznie „jednostkami naukowymi”.

2. Jednostka naukowa uzyskuje uprawnienia do nadawania stopnia doktora w trybie art.10, art. 28 i art.34.

Art. 196

1. Uprawnienie do nadawania stopnia doktora w określonej dziedzinie nauki może otrzymać jednostka naukowa zatrudniająca co najmniej dwanaście osób, uprawiających tę dziedzinę i mających uprawnienie walidacyjne, będąc dla tych osób podstawowym miejscem pracy.
2. W określonej dziedzinie sztuki uprawnienie, o którym mowa w ust.1, może otrzymać jednostka naukowa zatrudniająca co najmniej siedem osób, uprawiających tę dziedzinę i mających uprawnienie walidacyjne, będąc dla tych osób podstawowym miejscem pracy.
3. Uprawnienie do nadawania stopnia doktora może obejmować tylko te dyscypliny naukowe, które w danej jednostce naukowej są reprezentowane przez co najmniej pięć osób mających uprawnienie walidacyjne, a w zakresie sztuki i dyscyplin artystycznych - przez co najmniej trzy takie osoby.

Art. 197

W razie braku w kraju jednostki naukowej właściwej dla przeprowadzenia przewodu doktorskiego, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, działając na wniosek jednostki naukowej lub z urzędu, może zarządzić uzupełnienie składu rady wskazanej przez siebie jednostki naukowej o osoby z uprawnieniem walidacyjnym, nie będące członkami tej rady. Osoby te mają uprawnienia członka danej rady w sprawach tego przewodu doktorskiego.

Art. 198

1. Stopień doktora nadaje się w drodze przewodu doktorskiego wszczętego na wniosek osoby ubiegającej się o nadanie stopnia.
2. Organem właściwym do prowadzenia przewodu doktorskiego jest rada uprawnionego wydziału uczelni lub rada naukowa innej uprawnionej jednostki naukowej, dalej zwana „radą”.
3. Czynności przewodu doktorskiego, z wyłączeniem wymienionych w art. 201 ust.1, może przeprowadzić komisja przewodu doktorskiego powołana przez radę.

Art. 199

1. Stopień doktora nadaje się osobie, która:
  - 1) ma stopień magistra, magistra inżyniera, lekarza lub inny równorzędny,
  - 2) zdała z wynikiem pomyślnym egzaminy doktorskie,
  - 3) przedłożyła wraz ze streszczeniem rozprawę doktorską i obroniła ją przed radą uprawnionej jednostki naukowej w toku publicznej obrony.
2. Egzaminy doktorskie przeprowadza się w zakresie:
  - 1) dyscypliny podstawowej odpowiadającej tematowi rozprawy doktorskiej,
  - 2) dyscypliny dodatkowej określonej przez radę,
  - 3) języka obcego.

Art. 200

1. Rozprawa doktorska powinna stanowić znaczący wkład autora w rozwój dyscypliny naukowej, zawierać oryginalne, dokonane przez autora, rozwiązanie zagadnienia naukowego, wykazywać jego ogólną wiedzę teoretyczną i umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.
2. Rozprawa doktorska powinna być udostępniona społeczności naukowej przez opublikowanie, przy czym przynajmniej jeden jej egzemplarz powinien być przedstawiony do wglądu w ogólnodostępnej bibliotece naukowej, co najmniej dwa tygodnie przed publiczną obroną, z wyłączeniem prac lub ich części objętych tajemnicą państwową lub ochroną własności gospodarczej.

3. Rozprawę doktorską może stanowić oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne lub technologiczne, sprawdzone w praktyce, jeżeli odpowiada warunkom określonym w ust.1.
4. Rozprawę doktorską może stanowić część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby, ubiegającej się o nadanie stopnia doktora, oraz odpowiada wymaganiom ust.1.
5. Przepisy ust.1-4 stosuje się odpowiednio do wyników twórczości artystycznej.

Art. 201

1. Czynności przewodu doktorskiego kończą się uchwałami rady w przedmiocie:
  - 1) wszczęcia przewodu doktorskiego i wyznaczenie promotora,
  - 2) wyznaczenia recenzentów,
  - 3) przyjęcia rozprawy doktorskiej i dopuszczenia jej do publicznej obrony,
  - 4) nadania stopnia doktora.
2. W celu przeprowadzenia czynności przewodu doktorskiego do składu rady powołuje się wszystkich pracowników jednostki naukowej, mających uprawnienie walidacyjne i uprawiających dyscyplinę nauki lub sztuki, której dotyczy rozprawa doktorska.
3. Informację o terminie i miejscu publicznej obrony rozprawy doktorskiej podaje się do publicznej wiadomości nie później niż 14 dni przed dniem obrony poprzez umieszczenie jej wraz z obszernym streszczeniem rozprawy i recenzjami w ogólnodostępnej naukowej sieci informatycznej.
4. W terminie jednego roku od daty wejścia w życie ustawy minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w porozumieniu z Państwową Komisją Akredytacyjną określi w drodze rozporządzenia szczegółowe warunki i tryb prowadzenia przewodów doktorskich, w tym zasady wprowadzenia w życie wymagań wynikających z ust. 3.

Art. 202

1. Promotorem rozprawy doktorskiej może być osoba mająca stopień naukowy doktora w zakresie odpowiedniej dziedziny nauki lub sztuki.
2. W przewodach doktorskich powołuje się co najmniej trzech recenzentów, w tym nie więcej niż jednego zatrudnionego w tej samej szkole wyższej lub w tej samej placówce naukowej, której pracownikiem jest osoba ubiegająca się o nadanie stopnia naukowego.
3. Recenzentem rozprawy doktorskiej, dotyczącej określonej dziedziny nauki, może być osoba, która ma stopień doktora w zakresie danej lub pokrewnej dziedziny nauki lub sztuki.

Art. 203

1. Uchwały, o których mowa w art. 201, są podejmowane w głosowaniu tajnym i zapadają bezwzględną większością ważnie oddanych głosów przy obecności co najmniej połowy ogólnej liczby osób uprawnionych do głosowania.
2. Do głosowania, o którym mowa w ust.1, uprawnieni są członkowie rady w składzie poszerzonym, zgodnie z art. 201 ust.2, mający stopień doktora, a ponadto osoby zaproszone do uzupełnienia składu rady zgodnie z art. 197 oraz recenzenci i promotor rozprawy doktorskiej.

Art. 204

1. Uchwała o nadaniu stopnia doktora staje się prawomocna z chwilą jej podjęcia z zastrzeżeniem art. 28 ust.7 pkt 2. Jednostka naukowa, mająca ograniczone uprawnienia do nadawania stopnia doktora, przedstawia uchwałę wraz z aktami przewodu doktorskiego Państwowej Komisji Akredytacyjnej w terminie jednego miesiąca od dnia jej podjęcia.
2. Jeżeli uchwała, o której mowa w art. 201 ust.1 jest odmowna, osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora może wnieść odwołanie do Państwowej Komisji Akredytacyjnej w terminie miesiąca od doręczenia jej treści uchwały.

3. Państwowa Komisja Akredytacyjna w terminie trzech miesięcy od dnia wniesienia odwołania podejmuje decyzję o:
  - 1) utrzymaniu w mocy zaskarżonej uchwały,
  - 2) uchyleniu uchwały i skierowaniu sprawy do ponownego rozpatrzenia przez radę tej samej lub innej jednostki naukowej.

Art. 205

W postępowaniach dotyczących nadania stopnia doktora w zakresie nie uregulowanym w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 206

Osobie, której wszczęto przewód doktorski może być przyznane stypendium.

Art. 207

Jednostka naukowa uprawniona do nadawania stopnia doktora może prowadzić studia doktoranckie.

Art. 208

Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określa, w drodze rozporządzenia, zasady organizowania studiów doktoranckich, rekrutacji na te studia, przyznawania stypendiów studentom tych studiów oraz stypendiów, o których mowa w art.206.

Art. 209

1. Tytułem naukowym jest tytuł naukowy profesora określonej dziedziny nauki.
2. Tytułem w zakresie sztuki jest tytuł profesora określonej dziedziny sztuki.

Art. 210

Tytuł profesora nadaje Prezydent RP na podstawie wniosku Państwowej Komisji Akredytacyjnej, o którym mowa w art. 213.

Art. 211

1. Tytuł profesora może być nadany osobie, która uzyskała stopień doktora, ma osiągnięcia naukowe lub artystyczne znacznie przekraczające wymagania stawiane rozprawie doktorskiej oraz posiada poważne osiągnięcia dydaktyczne, w tym w kształceniu kadry naukowej lub artystycznej.
2. Za dorobek naukowy uważa się także wybitne osiągnięcia projektowe, konstrukcyjne lub technologiczne, a za dorobek artystyczne – wybitne dzieło artystyczne.

Art. 212

1. Postępowanie o nadanie tytułu profesora przeprowadzają rady jednostek organizacyjnych posiadających uprawnienia do nadawania stopnia doktora w zakresie danej dziedziny nauki lub sztuki.
2. Rada jednostki organizacyjnej, o której mowa w ust. 1, może wszcząć postępowanie o nadanie tytułu profesora z własnej inicjatywy, za zgodą zainteresowanego albo na jego wniosek:
  - 1) rady jednostki organizacyjnej nie spełniającej wymagań, o których mowa w ust. 1, zatrudniającej osobę ubiegającą się o nadanie tytułu, za jej zgodą,
  - 2) zainteresowanego, poparty opiniami trzech osób posiadających tytuł profesora danej dziedziny nauki lub sztuki.
3. Czynności postępowania w sprawach o nadanie tytułu profesora kończą się uchwałami rady w przedmiocie:
  - 1) wszczęcia postępowania o nadanie tytułu profesora,
  - 2) wyznaczenia recenzentów,
  - 3) poparcia wniosku o nadanie tytułu profesora.

4. W postępowaniu o nadanie tytułu profesora powołuje się co najmniej trzech recenzentów, w tym nie więcej niż jednego zatrudnionego w tej samej szkole wyższej lub innej placówce naukowej, której pracownikiem jest osoba ubiegająca się o nadanie tytułu profesora, albo będącego członkiem rady jednostki organizacyjnej przeprowadzającej postępowanie. Recenzentem może być osoba posiadająca tytuł profesora w zakresie danej lub pokrewnej dziedziny nauki lub sztuki.
5. W postępowaniu o nadanie tytułu profesora stosuje się odpowiednio przepisy art. 203–205.

Art.213

1. Rada właściwej jednostki organizacyjnej po podjęciu uchwały popierającej wniosek o nadanie tytułu profesora przesyła go wraz z aktami postępowania, w terminie jednego miesiąca od podjęcia uchwały do Państwowej Komisji Akredytacyjnej.
2. Państwowa Komisja Akredytacyjna po przeprowadzeniu postępowania podejmuje uchwałę o przedstawieniu albo o odmowie przedstawienia kandydata do tytułu profesora.
3. Państwowa Komisja Akredytacyjna, w terminie jednego miesiąca od podjęcia uchwały o przedstawieniu kandydata do tytułu, składa do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o nadanie tytułu profesora.

Dział VI

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 214

1. W okresie przejściowym, nie dłuższym niż 10 lat, bezpłatna nauka w uczelniach publicznych jest dostępna w ramach limitu miejsc określonego przyznana na szkolnictwo wyższe dotacją z budżetu państwa, wymienioną w art.79 ust.1. Warunkiem przyjęcia na studia jest pozytywny wynik procedury kwalifikacyjnej, o której mowa w art.83, oraz selekcji wynikającej z limitu miejsc.
2. Limit miejsc w danym roku nie może być mniejszy od liczby studiujących bezpłatnie w roku poprzedzającym. Coroczny wzrost dotacji z budżetu państwa powinien zapewnić dojście w okresie wymienionym w ust.1 do dostępności bezpłatnych studiów w uczelniach publicznych zgodnie z art.70 ust.2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Podział dotacji z budżetu państwa pomiędzy uczelnie publiczne następuje w trybie art.80.
4. Uczelnia publiczna może, w okresie wymienionym w ust.1, przyjąć na studia płatne studentów ponad liczbę miejsc wynikającą z dotacji budżetowej, jeżeli zapewnia kształcenie na poziomie określonym standardem Państwowej Komisji Akredytacyjnej.
5. Wysokość opłaty za studia nie może być wyższa od kosztów kształcenia na danym kierunku studentów studiów bezpłatnych.
6. Prawa i obowiązki studentów płacących za studia oraz obowiązki uczelni wobec nich są takie same jak na studiach bezpłatnych.
7. Student uczelni publicznych płacący za studia, może uzyskać prawo do studiów bezpłatnych, jeżeli zwolniło się miejsce w ramach limitu dla danej uczelni lub wydziału. Decyzje w tej sprawie podejmuje rektor.

Art. 215

1. Rada Główna Szkolnictwa Wyższego oraz Państwowa Komisja Akredytacyjna, działające w dniu wejścia w życie ustawy, działają w dotychczasowym składzie i na dotychczasowych zasadach do końca kadencji, na którą zostały wybrane.

2. Kolegialne i jednoosobowe organy uczelni, działające w dniu wejścia w życie ustawy, działają w dotychczasowym składzie do końca kadencji, na którą zostały wybrane.

Art. 216

Z dniem wejścia w życie ustawy grunty państwowe pozostające w zarządzie uczelni publicznej lub będące przedmiotem użytkowania wieczystego uczelni publicznej stają się jej własnością.

Art. 217

1. Wnioski zgłoszone, a nie rozpatrzone do dnia wejścia w życie ustawy, dotyczące zmiany struktury wewnętrznej uczelni, podlegają rozpatrzeniu w trybie i na zasadach określonych w niniejszej ustawie.
2. Istniejące w dniu wejścia w życie ustawy, filie uczelni i wydziały zamiejscowe oraz oddziały zamiejscowe i punkty konsultacyjne działają w dotychczasowych formach organizacyjnych. Przekształcanie i znoszenie tych jednostek należy do właściwości senatu uczelni.

Art. 218

1. Do stosunków pracy pracowników uczelni, powstałych przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się jej przepisy.
2. Stosunek pracy nauczycieli akademickich, zajmujących w dniu wejścia w życie ustawy stanowiska profesora zwyczajnego, profesora nadzwyczajnego, docenta, adiunkta i starszego wykładowcy przekształca się w taki sposób, że osoba zajmująca stanowisko:
  - 1) profesora zwyczajnego lub profesora nadzwyczajnego, mająca tytuł naukowy, zajmuje stanowisko profesora zwyczajnego w rozumieniu ustawy,
  - 2) profesora nadzwyczajnego i nie mająca tytułu naukowego zajmuje stanowisko profesora nadzwyczajnego w rozumieniu ustawy,
  - 3) docenta lub adiunkta i mająca stopień naukowy doktora habilitowanego, zajmuje stanowisko profesora nadzwyczajnego w rozumieniu ustawy,
  - 4) docenta lub adiunkta i mająca stopień naukowy doktora, zajmuje stanowisko profesora pomocniczego w rozumieniu ustawy, jeśli okres jej zatrudnienia na zajmowanym dotychczas stanowisku w dniu wejścia w życie ustawy wynosi co najmniej pięć lat,
  - 5) adiunkta i mająca stopień naukowy doktora, nie spełniająca warunku wymienionego w pkt 4, pozostanie na dotychczasowym stanowisku do dnia, w którym całkowity okres jej pracy na stanowisku adiunkta wyniesie pięć lat, a od tego dnia zajmie stanowisko profesora pomocniczego.
  - 6) starszego wykładowcy i mająca stopień naukowy doktora, zajmuje stanowisko profesora pomocniczego w rozumieniu ustawy, jeśli łączny okres jej zatrudnienia na stanowisku adiunkta i starszego wykładowcy w dniu wejścia w życie ustawy wynosi co najmniej pięć lat i jeśli wyraziła zgodę na takie przekształcenie.
3. Na stanowisku profesora nadzwyczajnego można zatrudnić osobę mającą stopień doktora, która uzyskała pozytywną ocenę swych osiągnięć dydaktycznych i naukowych, jeśli łączny okres jej pracy na stanowiskach profesora pomocniczego, adiunkta lub starszego wykładowcy wynosi co najmniej pięć lat.
4. Nauczyciele akademicy mianowani przed dniem wejścia w życie ustawy pozostają zatrudnieni na podstawie mianowania, chyba że wyrażą wolę nawiązania stosunku pracy na podstawie umowy o pracę.
5. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach starszego kustosza i starszego dokumentalisty dyplomowanego, kustosza i dokumentalisty dyplomowanego, adiunkta bibliotecznego i adiunkta dokumentacji i informacji naukowej, asystenta bibliotecznego i asystenta dokumentacji i informacji naukowej, kustosza, starszego bibliotekarza oraz starszego dokumentalisty i posiadające stopień magistra lub równorzędny zachowują na czas

nieokreślony uprawnienia, przysługujące im na mocy art.77 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym, chyba że nowa ustawa przewiduje uprawnienia korzystniejsze.

6. Kierownicy jednostek organizacyjnych uczelni zachowują stanowiska do czasu wejścia w życie statutu uczelni, uchwalonego na podstawie ustawy.
7. Rektorzy uczelni, w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy dostosują do przepisów ustawy dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy z pracownikami uczelni.

Art. 219

Wnioski uczelni o mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego nie rozpatrzone do dnia wejścia w życie ustawy przez właściwego ministra, są zwracane uczelniom.

Art. 220

Nie rozpatrzone do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy wnioski o przyznanie uprawnienia do nadawania stopnia doktora rozpatruje się na podstawie przepisów tej ustawy.

Art. 221

1. Stopień doktora uzyskany na podstawie dotychczasowych przepisów, staje się stopniem doktora określonym w niniejszej ustawie.
2. Osoby, które w dniu wejścia w życie ustawy mają tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego, zachowują prawo używania tego tytułu lub tego stopnia.
3. Osoby, które mają prawo używania tytułu profesora zwyczajnego lub tytułu profesora nadzwyczajnego zachowują prawo używania tych tytułów.
4. Osoby, które mają tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego uprawnienie walidacyjne otrzymują z mocy prawa.

Art. 222

1. Przewody doktorskie, w których rady jednostek organizacyjnych wyznaczyły recenzentów, przewody habilitacyjne oraz postępowania o nadanie tytułu naukowego, nie zakończone do dnia wejścia w życie ustawy są prowadzone w dalszym ciągu na podstawie przepisów dotychczasowych w czasie nie dłuższym niż 2 lata.
2. Przewody kwalifikacyjne I i II stopnia w zakresie sztuki i dyscyplin artystycznych, nie zakończone do dnia wejścia w życie ustawy, są prowadzone w dalszym ciągu na podstawie przepisów dotychczasowych w czasie nie dłuższym niż 2 lata.

Art. 223

1. Uczelnie, które w dniu wejścia w życie ustawy mają uprawnienie do nadawania tytułów zawodowych licencjata lub magistra otrzymują uprawnienie do nadawania stopni kwalifikacji zawodowej licencjata i magistra, odpowiednio, na okres pięciu lat pod warunkiem spełniania w tym okresie wymagań przy których uprawnienie otrzymały. W tym okresie, na wniosek zainteresowanych jednostek, uprawnienie winno być potwierdzone przez Państwową Komisję Akredytacyjną.
2. Jednostki naukowe, które w dniu wejścia w życie ustawy mają uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora, zachowują to uprawnienie na okres pięciu lat pod warunkiem spełniania w tym okresie wymagań, przy których uprawnienie otrzymały. W okresie tym, na wniosek zainteresowanych jednostek spełniających wymagania art.196, uprawnienie powinno być potwierdzone przez Państwową Komisję Akredytacyjną.
3. Jednostki naukowe, które w dniu wejścia w życie ustawy mają uprawnienie do przeprowadzania przewodów kwalifikacyjnych w zakresie sztuki i dyscyplin artystycznych, otrzymują na okres pięciu lat uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora, pod warunkiem spełniania w tym okresie wymagań, przy których

uprawnienie otrzymały. W okresie tym, na wniosek zainteresowanych jednostek spełniających wymagania art.196, uprawnienie powinno być potwierdzone przez Państwową Komisję Akredytacyjną.

4. Uczelnie oraz jednostki naukowe, jeśli nie przedstawią wniosków, o których mowa w ust.1, 2 i 3 tracą uprawnienia do nadawania stopni kwalifikacji zawodowej po upływie pięciu lat od wejścia w życie ustawy.

Art. 224

W ustawie z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 110 poz. 1255, z późn. zm.)² art. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) państwowa sfera budżetowa - rozumie się państwowe jednostki budżetowe, państwowe zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze państwowych jednostek budżetowych, które prowadzą gospodarkę finansową na zasadach określonych w art. 18-20 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1014 oraz z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 49, poz. 485 i Nr 70, poz. 778), zwanej dalej "ustawą o finansach publicznych", oraz uczelnie publiczne i inne jednostki prowadzące gospodarkę finansową na zasadach określonych w art. 89 ustawy z dnia ... .. r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr ..... poz. ....), zwanej dalej "ustawą o szkolnictwie wyższym"

Art. 225

W ustawie z dnia 30 sierpnia 1991 r. O zakładach opieki zdrowotnej (dz. U. Nr 91, poz.408 z późn. zm. wprowadza się następujące zmiany:

W art.43e ust.1 skreśla się występujący dwukrotnie wyraz „państwowej”,

W art.43e ust.2 skreśla się występujący dwukrotnie wyraz „państwową”.

Art. 226

W ustawie z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (Dz.U. Nr 160, poz.1080 i z 1998 r. Nr 155, poz.1014) w art.4 wprowadza się następujące zmiany:

1) w ust.1 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy" "z zastrzeżeniem ust.3.",

2) dodaje się ust.3 w brzmieniu:

"3. Wynagrodzenie roczne nauczycieli akademickich ustala się w wysokości 8,5% sumy minimalnego wynagrodzenia zasadniczego, określonego w przepisach odrębnych, otrzymanego przez nauczyciela akademickiego w ciągu roku kalendarzowego, za który przysługuje to wynagrodzenie."

Art. 227

W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz.887) art. 11 ust.1 otrzymuje brzmienie:

"Art.11.1. Obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby wymienione w art.6 ust.1 pkt 1, 3 i 12, z wyłączeniem nauczycieli akademickich."

Art. 228

W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz.1118) w art.7 dodaje się pkt 9a i 9b w brzmieniu:

"9a) studiów doktoranckich i aspirantury naukowej w wymiarze określonym w decyzji o ich utworzeniu,

9b) asystenckich studiów przygotowawczych,".

---

² Zmiany tekstu wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 19, poz. 239, z 2001 r. Nr 85, poz.924, Nr 100 poz. 1080, Nr 154, poz. 1784 i 1799, z 2002 r. Nr 74, poz.676, Nr 152, poz. 1267, Nr 213, poz. 1802, Nr 214, poz. 1805, z 2003 r. Nr 149, poz. 1454, Nr 166, poz. 1609, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2256.

Art. 229

W ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz.U. Nr 85, poz.539) w art. 29:

- 1) po ust.3 dodaje się ust.3a następującej treści: „Stanowiska pracowników bibliotecznych w uczelniach określa ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym oraz rozporządzenie ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego”,
- 2) po ust.4 dodaje się ust.4a następującej treści: „Wymagania kwalifikacyjne, jakie spełniać powinni pracownicy biblioteczni w wyższych uczelniach, określa minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w drodze rozporządzenia”.

Art. 230

Nauczyciel akademicki urodzony przed dniem 1 stycznia 1949 roku może, na swój wniosek, przejść na emeryturę, jeżeli ukończył 60 lat życia i przepracował 30 lat, w tym 20 lat w szkolnictwie lub instytucjach naukowych - w przypadku mężczyzny, a w - w przypadku kobiety - po ukończeniu 55 lat życia i przepracowaniu 25 lat, w tym 20 lat w szkolnictwie lub instytucjach naukowych.

Art. 231

Istniejące w dniu wejścia w życie ustawy uczelnie państwowe i niepaństwowe stają się odpowiednio uczelniami publicznymi i niepublicznymi w rozumieniu ustawy.

Art. 232

1. Uczelnie, które w dniu wejścia w życie ustawy, kształcą wyłącznie na poziomie studiów podstawowych stają się uczelniami zawodowymi w rozumieniu ustawy.
2. Studia zawodowe, prowadzone w dniu wejścia w życie ustawy, stają się studiami podstawowymi w rozumieniu ustawy.

Art. 233

W niepaństwowych uczelniach zawodowych, w ciągu roku od dnia wejścia w życie ustawy, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, na wniosek założyciela i właściwego organu uczelni, dokona przyporządkowania specjalności kształcenia do kierunków studiów, o których mowa w art.40 pkt 2.

Art. 234

1. Do spraw dyscyplinarnych nauczycieli akademickich i studentów, wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się dotychczasowe przepisy, chyba że przepisy tej ustawy są korzystniejsze dla obwinionego. Rewizje nadzwyczajne wniesione do komisji dyscyplinarnej przez Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego i nie rozpatrzone do dnia wejścia w życie ustawy nie podlegają rozpoznaniu.
2. Od orzeczeń, których dotyczyły rewizje nadzwyczajne, ukarany nauczyciel akademicki lub student może wnieść kasację do Sądu Najwyższego w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 235

Kadencja Rady Wyższego Szkolnictwa Artystycznego i Centralnej Komisji do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych wygasa z dniem 1 stycznia 2005 r.

Art. 236

Przepisów działu IV ustawy nie stosuje się do żołnierzy w czynnej służbie wojskowej, wyznaczonych do wykonywania zadań poza wojskiem na stanowiskach nauczycieli akademickich.

Art. 237

Właściwe organy uczelni, w okresie roku od dnia wejścia w życie ustawy, uchwalą wymagane jej przepisami wewnętrzne akty normatywne.

Art. 238

Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w niniejszej ustawie, nie dłużej jednak niż do dnia 1 lutego 2005 r., pozostają w mocy przepisy dotychczasowych aktów wykonawczych, jeżeli nie są sprzeczne z jej przepisami.

Art. 239

Tracą moc:

- 1) ustawa z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 65, poz.385, z 1991 r. Nr 104, poz.450, z 1992 r. Nr 54, poz.254, Nr 63, poz.314, z 1994 r. Nr 1, poz.3, Nr 43, poz.163, Nr 105, poz.509, Nr 121, poz.591, z 1996 r. Nr 5, poz.34, Nr 24, poz.110, z 1997 r. Nr 28, poz.153, Nr 96, poz.590, Nr 104, poz.661, Nr 121, poz.770, Nr 141, poz.943 oraz z 1998 r. Nr 50, poz.310, Nr 106, poz.668, Nr 162, poz.1115 i 1118),
- 2) ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. Nr 65, poz.595),
- 3) ustawa z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz.U. Nr 96, poz.590 oraz z 1998 r. Nr 106, poz.668).

Art. 240

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 X 2004 roku.

UZASADNIENIE

Zmiany zachodzące w Polsce w ostatnim dziesięcioleciu, a zwłaszcza docenienie przez społeczeństwo wartości wyższego wykształcenia, stworzyły dla szkolnictwa wyższego szansę znacznego rozwoju. Powstały liczne uczelnie niepaństwowe, szybko powiększające liczbę swych studentów. Wiele uczelni państwowych poszerza ofertę edukacyjną wprowadzając nowe kierunki i formy studiów. Otwierane są nowe państwowe wyższe szkoły zawodowe. Ogólna liczba studentów wzrosła z 380 tysięcy w 1990 roku do 1,8 miliona w 2003 r. Równocześnie jednak, wskutek braku perspektywicznej polityki państwa, większość uczelni państwowych znalazła się w stanie poważnego kryzysu. Główne jego przyczyny, to wieloletnie niedofinansowanie, niedostateczny dopływ młodej kadry i zbyt powolny jej rozwój. Także regulacje prawne nie przystają do nowej sytuacji. Ustawy obowiązujące od 1990 roku utrudniają bowiem uczelniom organizowanie działalności dydaktycznej i badawczej oraz racjonalne gospodarowanie swoim mieniem. Oczekiwany przez społeczeństwo dalszy rozwój szkolnictwa wyższego wymaga zasadniczego zwrotu w polityce edukacyjnej i naukowej państwa i odważnych zmian w ustawodawstwie.

Najważniejsze zmiany powinny dotyczyć modelu zasilania finansowego uczelni i modelu kariery naukowej nauczycieli akademickich. Zmiany w finansowaniu zadań szkół wyższych powinny uwzględniać zróżnicowane możliwości zwiększania udziału środków pozabudżetowych, a także stopniowe powiększanie dotacji budżetowej do wysokości pozwalającej na doprowadzenie stanu wykształcenia społeczeństwa polskiego do poziomu krajów zachodnioeuropejskich. Model kariery naukowej powinien opierać się na przyjęciu zasady, że stopień doktora, podobnie jak w większości krajów Europy i świata, daje pełne podstawy dla samodzielności w uprawianiu nauki i prowadzeniu zajęć dydaktycznych.

Poważnymi wadami obecnego systemu szkolnictwa wyższego są jego niespójność oraz niezbyt skuteczna ocena zewnętrzna jakości kształcenia i nadawania stopni i tytułów zawodowych i naukowych. Niespójność tego systemu wynika m.in. stąd, że jest on regulowany przez trzy niezależnie działające ustawy: ustawę z dn. 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (z późniejszymi zmianami), ustawę z dn. 12 września 1990 r. o tytule naukowym i stopniach naukowych i ustawę z dn. 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych.

Przed państwem polskim stanął imperatyw stworzenia systemu złożonego z uczelni publicznych i niepublicznych, podlegających przepisom jednej ustawy. Niezbędne jest utworzenie spójnego systemu, obejmującego uczelnie o różnym poziomie i o różnych profilach kształcenia, ale podlegającego jednolitym regułom przy udzielaniu uprawnień do wydawania odpowiednich dyplomów państwowych oraz takim samym procedurom oceny i akredytacji. Obowiązek nadzoru nad całym cywilnym szkolnictwem wyższym powinien spoczywać na Ministrze Edukacji Narodowej i Sportu.

Ustawa „Prawo o szkolnictwie wyższym” dotyczy szkół wyższych, zwanych też uczelniami, zarówno publicznych, jak i niepublicznych (jeśli przepisy nie stanowią inaczej), zawodowych i akademickich oraz Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Ustawa nie dotyczy uczelni podlegających ustawie o wyższym szkolnictwie wojskowym, uczelni prowadzonych przez kościoły i związki wyznaniowe (oprócz KUL) oraz szkół wyższych pomaturalnych (kolegiów) [art.3].

Ustawa zmienia dotychczasowe zasady nadzoru nad uczelniami. Nadzór nad uczelniami, których dotyczy ustawa, sprawuje minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, jednak Prezes Rady Ministrów może przekazać nadzór nad określoną uczelnią innemu ministrowi, jeśli dojdzie do takiego porozumienia między zainteresowanymi ministrami [art.39]. Nadzór nad uczelniami nie sprzeciwia się ich autonomii, a granice

uprawnień ministra i innych organów władzy państwowej w stosunku do uczelni określa sama ustawa.

Podstawowym zadaniem wszystkich uczelni, zawodowych i akademickich, jest kształcenie studentów, a do podstawowych zadań uczelni akademickich należy również uprawianie twórczości naukowej lub artystycznej oraz kształcenie pracowników nauki [art.5]. Uczelnie nadają swoim absolwentom stopnie kwalifikacji zawodowej potwierdzone dyplomem państwowym [art.8], a stopniami tymi są: 1) stopień licencjata lub inżyniera, 2) stopień magistra lub równorzędny, 3) stopień doktora, który jest stopniem naukowym [art.4]. Studiami prowadzącymi do uzyskania stopni kwalifikacji zawodowej są odpowiednio: 1) studia podstawowe, 2) studia magisterskie, 3) studia doktoranckie.

Ze względu na różny zakres podstawowych zadań i uprawnień uczelnie zalicza się do zawodowych albo do akademickich. Uczelnia, która uzyskała uprawnienia do prowadzenia tylko studiów podstawowych i do nadawania stopni licencjata lub inżyniera jest uczelnią zawodową. Uczelnia może być uznana za uczelnię akademicką, jeśli w określonym przez ustawę zakresie uzyskała i wykonuje uprawnienia do nadawania stopnia magistra (lub równorzędnego) i prowadzi studia magisterskie. Wśród uczelni akademickich ustawa wyodrębnia kategorię uczelni uniwersyteckich, a taką może stać się uczelnia, jeśli w określonym przez ustawę zakresie uzyskała i wykonuje uprawnienia do nadawania stopnia doktora i prowadzi studia doktoranckie [art.9]. Uczelnie uniwersyteckie mają najszerszy zakres autonomii, np. same decydują o swoim statucie, gdyż minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego nie sprawdza jego zgodności z ustawami i aktem utworzenia uczelni [art.49]. Przyjęta w projekcie ustawy kategoryzacja uczelni nie burzy podziałów dotychczas istniejących - jej celem jest większa przejrzystość systemu. Do kategorii uczelni uniwersyteckich będą należeć również uczelnie nie mające uniwersytetu w nazwie - nadanie im jednak miana "uniwersyteckie" jest zgodne z powszechną w świecie tendencją do uniwersalizacji wiedzy - zwłaszcza na poziomie studiów doktoranckich.

Zasady udzielania uczelniom uprawnień do nadawania stopni kwalifikacji zawodowych są jednakowe dla uczelni publicznych i niepublicznych. Natomiast tryb powoływania tych uczelni jest różny ze względu na to, że inne jest źródło środków (publiczne albo niepubliczne) na utworzenie i prowadzenie tych uczelni. Nie mniej jednak ranga aktu utworzenia uczelni jest w przypadku uczelni publicznej i niepublicznej taka sama [art.15]:

- uczelnię akademicką tworzy się w drodze ustawy o utworzeniu uczelni publicznej albo o upoważnieniu założyciela do utworzenia uczelni niepublicznej,
- uczelnię zawodową tworzy się w drodze rozporządzenia Rady Ministrów o utworzeniu uczelni publicznej albo o upoważnieniu założyciela do utworzenia uczelni niepublicznej.

Takiej samej (odpowiednio) rangi są akty prawne o przekształceniu, zniesieniu i zmianie nazwy uczelni.

Ustawa zmienia dotychczasowy tryb tworzenia uczelni niepublicznych, który polegał na wyrażeniu zgody przez ministra edukacji narodowej na utworzenie uczelni. Dzięki tej zmianie uczelnie niepubliczne stają się równorzędnymi jednostkami w stosunku do uczelni publicznych. Mając takie same uprawnienia do nadawania stopni kwalifikacji zawodowych jak uczelnie publiczne, uczelnie niepubliczne podlegają również takiemu samemu trybowi nadzoru i oceny. Taki mechanizm powinien doprowadzić do zmniejszenia różnic w poziomie kształcenia studentów przez uczelnie nadające swym absolwentom równorzędne stopnie kwalifikacji zawodowej. Uczelnie mogą się przekształcać i przechodzić do innej kategorii, np. z grupy uczelni zawodowych do akademickich. Uczelnie mogą także tracić posiadane uprawnienia. Likwidacja uczelni jest ostatecznością [art.19, art.43, art.45, art.49].

Instytucją kompetentną w zakresie oceny wniosku o utworzenie nowej uczelni, oceny działalności uczelni istniejącej oraz o powierzenie jej odpowiednich uprawnień, jest Państwowa Komisja Akredytacyjna, a wnioski o utworzenie uczelni akademickiej opiniuje

ponadto Rada Główna Szkolnictwa Wyższego [art.15]. Pozytywna opinia tych organów jest konieczna do wszczęcia postępowania na szczeblu Rady Ministrów w sprawie utworzenia uczelni. Inicjatorem utworzenia uczelni publicznej jest minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, a w przypadku uczelni zawodowej - także sejmik województwa. Inicjatorem utworzenia uczelni niepublicznej jest osoba fizyczna lub niepubliczna osoba prawna, która obejmuje funkcję założyciela uczelni [art.17].

Rada Główna Szkolnictwa Wyższego jest, tak jak obecnie, wybieralnym organem przedstawicielskim szkolnictwa wyższego, który współdziała przede wszystkim z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego. Liczy ona, tak jak obecnie, 30 członków, będących przedstawicielami nauczycieli akademickich i studentów, jednak zasady wyboru członków ulegają zmianie [art.26]: **członków Rady będących przedstawicielami nauczycieli akademickich wybierają spośród siebie nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni jako podstawowym miejscem pracy** - nauczycieli akademickich, mających tytuł naukowy profesora w liczbie 17, nauczycieli akademickich mających stopień doktora w liczbie 10.

W wyborach do Rady Głównej biorą udział uczelnie publiczne i niepubliczne. Kadencję Rady przedłużono do 4 lat. Do zadań Rady należy m.in. opracowywanie problemów o charakterze strategicznym dla szkolnictwa wyższego, opiniowanie projektów aktów prawnych oraz opracowywanie i opiniowanie zasad i kryteriów rozdziału środków budżetowych pomiędzy uczelnie [art.23, 24].

Państwowej Komisji Akredytacyjnej przydziela się kompetencje w zakresie ustanawiania warunków tworzenia i działania uczelni, udzielania uczelniom i jednostkom naukowym uprawnień do nadawania stopni kwalifikacji zawodowej oraz oceny jakości kształcenia [art.10, art.28]. Na podstawie opinii Państwowej Komisji Akredytacyjnej minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego podejmuje decyzje w sprawie udzielenia lub cofnięcia uczelni uprawnień do nadawania stopni kwalifikacji zawodowej.

Ogólny zakres działania Państwowej Komisji Akredytacyjnej obejmuje:

- dotychczasowe zadania Państwowej Komisji Akredytacyjnej,
- Część zadań Centralnej Komisji do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych (w zakresie spraw dotyczących nadawania tytułu profesora i uprawnień do nadawania stopnia doktora).

Podtrzymywanie równoległego funkcjonowania dwóch państwowych instytucji akredytacyjnych zajmujących się bardzo zbliżoną materią jest marnotrawieniem sił i środków. W projekcie Centralna Komisja do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych ulega zniesieniu.

Nadzór nad uczelniami należy do kompetencji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego (chyba że na podstawie decyzji Prezesa Rady Ministrów nadzór nad określoną uczelnią obejmie inny minister) [art.39]. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, zgodnie z wnioskiem Państwowej Komisji Akredytacyjnej, określa ogólne zasady funkcjonowania uczelni, a w zakresie spraw przewodów doktorskich, także pozauczelnianych jednostek naukowych uprawnionych do nadawania stopnia doktora [art.40].

Kompetencje ministra do podejmowania decyzji dotyczących nadawania stopnia doktora w jednostkach nie będących uczelniami, ani ich częścią, wynikają stąd, że prowadzenie przewodów doktorskich, łącznie ze studiami doktoranckimi lub niezależnie od takich studiów, jest procesem kształcenia, w wyniku którego uzyskuje się ów najwyższy stopień kwalifikacji zawodowej. Za całość spraw dotyczących studiów wyższych i nadawania stopni kwalifikacji zawodowej powinien odpowiadać minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego. Dokonywanie oceny przewodów doktorskich oraz jednostek prowadzących takie przewody należy do zadań Państwowej Komisji Akredytacyjnej, która kieruje swoje wnioski do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego w sprawie

powierzenia uprawnień do nadawania stopnia doktora, a także w sprawie cofnięcia, ograniczenia lub zawieszenia tych uprawnień.

Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego koryguje działania uczelni, w przypadku gdy jej władze podejmują kroki niezgodne z przepisami prawa, aktem utworzenia uczelni lub jej statutem. Minister może:

- uchylić uchwałę senatu uczelni lub decyzję rektora,

a w razie poważnego naruszenia prawa:

- wystąpić do organu uczelni wybierającego rektora o odwołanie rektora lub prorektora,
- zawiesić lub cofnąć uprawnienia uczelni do nadawania stopni kwalifikacji zawodowej,
- wszcząć postępowanie w sprawie zniesienia uczelni [art.43, art.44].

Decyzje ministra w zakresie nadzoru nad uczelniami są decyzjami administracyjnymi i podlegają zaskarżeniu do sądu administracyjnego [art.45].

Ustawa zapewnia uczelniom samorządność, w ramach obowiązujących przepisów, m.in. przez działanie wybieranych organów kolegialnych (senat, rada wydziału) oraz jednoosobowych (rektor, dziekan) [art.50]. Podstawowym dokumentem ustalającym **ustrój uczelni**, regulującym jej funkcjonowanie, jest statut uchwalony przez senat uczelni. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego może określić zasady, którym powinien odpowiadać statut uczelni, jeśli nie jest ona uczelnią uniwersytecką w rozumieniu ustawy [art.49]. W organach kolegialnych reprezentowane są poszczególne grupy pracowników oraz studenci, przy czym najliczniejszą reprezentację w tych organach mają profesorowie (co najmniej połowę liczby członków) [art.51]. W uczelni zawodowej organem kolegialnym jest także konwent, który został ustanowiony przez ustawę z dn. 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych [art.50 oraz art.53-56]. Projektowana ustawa w art.50 umożliwia uczelniom akademickim powołanie organu (rady powierniczej, rady patronackiej lub innego) złożonego z przedstawicieli uczelni i przedstawicieli wyłonionych przez środowiska samorządowe, społeczne i zawodowe. Zadaniem tego organu jest wspieranie organizacyjne działalności uczelni i ułatwianie jej współpracy z otoczeniem. Zakładając, że wydatkowanie funduszy publicznych powinno podlegać ocenie, wprowadzono do obowiązków senatów i rad wydziałów uczelni publicznych nie tylko uchwalanie planu rzeczowo-finansowego, ale także ocenę jego wykonania [art.52 ust.1 pkt 3].

Ustawa nie narusza tradycyjnego ustroju uczelni z wydziałami jako podstawowymi jednostkami organizacyjnymi, jednak dopuszcza inne sposoby organizacji uczelni (np. uczelnia bezwydziałowa), jeśli tak ustanowi statut [art.69]. Istotną jednostką uczelni jest biblioteka uczelniana, a także archiwum [art.71-74]. O kształcie administracji uczelni ma decydować jej statut, który w przypadku uczelni akademickiej może zachować strukturę stosowaną obecnie z dyrektorem administracyjnym na czele służb administracyjnych, albo wprowadzić stanowisko kanclerza o odpowiednio rozszerzonych kompetencjach [art.85]. Ponieważ każde z tych rozwiązań ma swoich zwolenników, powinna decydować o tym sama uczelnia. W przypadku uczelni zawodowej zachowano funkcję kanclerza tak jak w ustawie z dn. 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych.

W regulacjach dotyczących **finansowania uczelni** przyjęto zasadę, że działalność dydaktyczna uczelni publicznej jest finansowana z budżetu państwa, a ponadto może być dofinansowywana z budżetu samorządu terytorialnego, przede wszystkim na szczeblu województwa [art.77, art.78]. Uczelnia może także korzystać z innych źródeł finansowania, a przede wszystkim z odpłatnej działalności usługowej (dydaktycznej, badawczej, doradczej, technicznej i in.). W przypadku gdy uczelnia (zawodowa) ma powstać z inicjatywy samorządu wojewódzkiego, współfinansowanie przez samorząd może być warunkiem jej utworzenia. Uczelnia publiczna jest zatem finansowana w formie dotacji budżetowej na działalność dydaktyczną, kształcenie nauczycieli akademickich, na utrzymanie majątku uczelni oraz na inwestycje. Ponadto budżet państwa finansuje główną część pomocy

materialnej dla studentów. Zasady i tryb finansowania działalności naukowej i badawczej uczelni publicznych są regulowane odrębnymi przepisami (art.14).

Uczelnia niepubliczna finansuje swoją działalność ze środków niepublicznych, przede wszystkim z opłat pobieranych od studentów. Budżet państwa uczestniczy w finansowaniu pomocy materialnej dla studentów tych uczelni na takich samych zasadach jak dla studentów uczelni publicznych. Ponadto budżet państwa może dofinansowywać dydaktyczną działalność tych uczelni, jeśli ustawa budżetowa przeznaczy środki na ten cel (art.79).

Obecny sposób finansowania uczelni publicznych („państwowych” - według obecnej terminologii) budzi wątpliwości co do zgodności z konstytucyjną zasadą „Nauka w szkołach publicznych jest bezpłatna” [Konstytucja RP art.70 ust.2]. Obowiązująca ustawa z dn. 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym umożliwiała uczelniom publicznym pobieranie opłat za studia od studentów studiów wieczorowych i zaocznych. Wskutek rozwijania tych form studiów ogólna liczba osób studiujących w tym trybie i wnoszących opłaty jest obecnie porównywalna z liczbą studentów studiów dziennych. Wiele uczelni większość swych miejsc przeznacza dla studentów studiów płatnych ze względu na zbyt niskie środki otrzymywane z budżetu. Konsekwentne wprowadzenie zasady, że wszyscy studenci uczelni publicznych studiuje bezpłatnie wymagałoby znacznego zwiększenia środków budżetowych na pokrycie kosztów kształcenia studentów studiów wieczorowych i zaocznych. Bez znacznego zwiększenia środków budżetowych uczelnie byłyby zmuszone do zawieszenia tych form studiów, a studenci pozbawieni możliwości ukończenia rozpoczętej nauki.

Zapis konstytucyjny „Nauka w szkołach publicznych jest bezpłatna” oznacza, że zasadnicze koszty nauczania nie mogą być pokrywane z kieszeni pobierającego nauki lub jego rodziców. Środków budżetowych nie wystarcza jednak dla wszystkich chętnych i zakwalifikowanych na studia w uczelniach publicznych. Limit miejsc w uczelniach musi być zatem określony środkami przeznaczonym na ten cel w budżecie państwa i kosztami rzeczywistymi studiów. Ustawa zasadnicza jest zatem ograniczana w swym wykonaniu poprzez budżet państwa, podział środków między uczelnie i uchwały senatów określających liczbę miejsc każdego roku.

Uważając zatem, że wykonanie prawa konstytucyjnego do bezpłatnego nauczania jest ograniczane wielkością środków przyznanych na ten cel, w projekcie ustawy zapisano w art.12,13, 77, 78, 83 i 84 stan istniejący. Limit studentów, którym państwo opłaca studia jest określony funduszami przyznanymi szkołom, a powyżej tego limitu uczelnie, o ile mają możliwości, mają prawo w okresie przejściowym [art.214] przyjąć dodatkowych studentów płacących za studia. Każdy obywatel, o ile się zakwalifikował na podstawie jednakowej i wspólnej dla wszystkich kandydatów procedury rekrutacyjnej, ma prawo domagać się przyjęcia na takie studia i mieć takie same prawa i obowiązki jak studenci przyjęci w ramach limitu. Limit ustalany w ustawie budżetowej na dany rok nie może być niższy niż limit w roku poprzednim.

Uczelnie publiczne będą, podobnie jak obecnie, korzystać z szeregu przywilejów ekonomicznych: stają się właścicielami użytkowanych gruntów i budynków, stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność samorządu terytorialnego, będą zwolnione z podatków [art.76 oraz art.88].

Zgodnie z praktyką stosowaną obecnie w wielu krajach w Europie i przyjętą jako punkt dojścia w tzw. "procesie bolońskim", ustawa przyjmuje trzystopniowy układ organizacji studiów wyższych: studia podstawowe, magisterskie oraz doktoranckie, dopuszczając możliwość prowadzenia jednolitego kursu obejmującego oba niższe stopnie [art.94]. Każdy stopień studiów kończy się nadaniem absolwentowi odpowiedniego stopnia kwalifikacji zawodowej: licencjata (lub równorzędnego), magistra (lub równorzędnego), albo doktora [art.94]. Przebieg studiów jest regulowany planami studiów i programami nauczania, ustalonymi dla poszczególnych kierunków i specjalności zgodnie ze standardami, które ustala

Państwowa Komisja Akredytacyjna [art.95]. Szczegółową organizację studiów oraz szczegółowe prawa i obowiązki studenta, nie wymienione w ustawie, określa regulamin studiów. Uczelnie uniwersyteckie (w rozumieniu ustawy) mają samodzielność w ustalaniu regulaminu studiów, a w pozostałych uczelniach regulamin podlega zatwierdzeniu przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego [art.101].

Trzystopniowy układ studiów umożliwia studentom płynne przechodzenie przez kolejne stopnie, a przy tym stwarza możliwość uzyskania dyplomu na takim poziomie kwalifikacji, który odpowiada ich potrzebom i możliwościom. Ułatwia to studentowi wybór i ewentualną zmianę uczelni, gdyż absolwent studiów podstawowych może przenieść się na inną uczelnię w celu odbycia studiów magisterskich. Podobnie jest ze studiami doktoranckimi. Ustawa precyzuje status słuchacza studiów doktoranckich uznając go za studenta, a więc osobę mającą takie same uprawnienia, jak studenci studiów niższych stopni. Ponadto student studiów doktoranckich korzysta dodatkowo z niektórych uprawnień pracowniczych. Należą do nich: zaliczenie okresu studiów doktoranckich do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze (pod warunkiem przeprowadzenia obrony pracy doktorskiej), korzystanie z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych [art.108].

Studentem może zostać osoba spełniająca określone warunki. Na studia podstawowe oraz na jednolite studia magisterskie przyjmuje się osoby mające świadectwo dojrzałości, na studia magisterskie - osoby będące absolwentami studiów podstawowych, a na studia doktoranckie - absolwentów studiów magisterskich [art.98]. Uczelnia ustala szczegółowe warunki przyjęcia na studia oraz zakres egzaminu wstępnego (jeśli jest stosowany) na podstawie uchwały senatu, a w uczelniach niepublicznych - na podstawie decyzji organu wskazanego w statucie [art.98 i art.99]. W uczelni publicznej liczbę miejsc oferowanych w ramach limitu studiów bezpłatnych dla nowo przyjmowanych studentów określa senat biorąc za podstawę wysokość dotacji, którą uczelnia otrzymała na działalność dydaktyczną. Od studentów, przyjętych w ramach tak określonej liczby miejsc, mogą być pobierane opłaty za wymienione w ustawie usługi edukacyjne [art.84].

Do uprawnień studenta każdej uczelni należy możliwość korzystania z pomocy materialnej finansowanej przez budżet państwa [art.106]. Pomoc ta może być przyznawana w różnej formie: jako stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych lub zapomogi. Jest to pomoc przeznaczona dla osób, które ze względu na niskie dochody nie mogą same pokryć kosztów utrzymania w czasie studiów. Ponadto studenci mogą otrzymywać stypendia i nagrody jako wyróżnienie za dobre wyniki w studiach. Wysokość stypendium dla studentów studiów doktoranckich została tak określona, że powinno ono wystarczyć na samodzielne utrzymanie się stypendysty [art.107].

Ogólna liczba **pracowników uczelni** od wielu lat utrzymuje się na stałym poziomie przy ciągłym wzroście liczby studentów. Rozwój uczelni niepublicznych nie przyczynia się do wzrostu ogólnej liczby czynnych nauczycieli akademickich, gdyż uczelnie te korzystają przeważnie z usług pracowników uczelni publicznych. Szczególnie niekorzystne są jednak zmiany struktury wieku. Znane zjawisko stałego od kilku lat wzrostu średniego wieku nauczycieli akademickich zyskało nazwę „luki pokoleniowej”. Jedną z głównych przyczyn tego stanu są niskie wynagrodzenia w szkolnictwie wyższym w porównaniu ze stanowiskami, na których potrzebne są równorzędne kwalifikacje, w innych obszarach zatrudnienia. Ważnym argumentem przemawiającym za podjęciem pracy w uczelni jest stabilność zatrudnienia, której nie zapewnia wielu innych pracodawców. Nie można pozbawić pracowników tej korzyści, gdyż uczyniłoby to pracę w uczelni jeszcze mniej atrakcyjną. Równocześnie obecny, wymuszony przez niskie płace, liberalny stosunek do podejmowania przez nauczycieli akademickich stałej pracy poza uczelnią wpływa ujemnie na poziom zajęć dydaktycznych i na intensywność prac badawczych, a co za tym idzie - na rozwój naukowy pracowników.

Główną wadą obecnego systemu zatrudniania i awansowania nauczycieli akademickich są nieracjonalne wymagania formalne, które powodują, że status profesora, mającego pełne uprawnienia akademickie, osiąga się zbyt późno, a okres pracy, w którym sprawność intelektualna jest największa, upływa na działaniach, których celem nadrzędnym jest awans formalny. Projekt ustawy wprowadza zmiany w systemie stanowisk nauczycieli akademickich [art.140], których zadaniem jest prowadzenie zarówno dydaktyki, jak i badań naukowych (zwanych dotychczas „pracownikami naukowo-dydaktycznymi”), a zwłaszcza kryteriów stosowanych przy obsadzaniu tych stanowisk:

1. Pozostawia się stanowisko asystenta przeznaczone dla osób, które mają stopień naukowy magistra i zamierzają ubiegać się o stopień naukowy doktora.
2. Następnym szczeblem ma być stanowisko profesora pomocniczego, które może zajmować osoba mająca stopień doktora, jeśli wygra konkurs na to stanowisko. Konkurs ogłasza się wtedy, gdy dana jednostka organizacyjna dysponuje nie obsadzonym etatem profesora, przy czym liczba etatów wynika z zadań wykonywanych przez jednostkę (a nie z liczby osób, które uzyskały doktorat). Postępowanie konkursowe ma zasadnicze znaczenie dla prawidłowego obsadzania stanowisk profesorów w uczelniach oraz dla poziomu naukowego całego środowiska akademickiego, dlatego musi być prowadzone w sposób szczególnie odpowiedzialny i pod kontrolą wewnętrzną (rektor i senat) oraz zewnętrzną (Państwowa Komisja Akredytacyjna) [art.148].
3. Na wyższe stanowiska profesorów, tj. profesora nadzwyczajnego i profesora zwyczajnego awansowaliby pracownicy stosownie do osiągnięć zawodowych i stażu pracy w uczelni. Angażując na te stanowiska osoby dotychczas nie będące pracownikami uczelni stosowano by postępowanie konkursowe.
4. W uczelniach zawodowych proponuje się zachowanie dotychczasowych stanowisk, z tym że na stanowisku profesora zatrudniano by kandydata w wyniku konkursu, przeprowadzanego jak w punkcie 2.

Określenie kwalifikacji potrzebnych do zajmowania pozostałych stanowisk nauczycieli akademickich pozostawia się statutowi uczelni, przy czym uczelnie niepubliczne mogą tworzyć inne stanowiska dla nauczycieli akademickich. W uczelniach publicznych nauczyciele akademicy na stanowiskach profesorskich oraz starszego wykładowcy byłiby zatrudniani na podstawie mianowania lub umowy o pracę, a na pozostałych stanowiskach - na podstawie umowy o pracę [art.148]. Jednak nauczyciele akademicy mianowani przed dniem wejścia w życie ustawy mogliby pozostać, jeśli zechcą, zatrudnieni na podstawie mianowania [art.218].

Zatrudnienie na podstawie mianowania powoduje większą stabilność zatrudnienia, gdyż zwolnienie pracownika może nastąpić tylko w określonych przez ustawę okolicznościach. Jednak tak zatrudniony pracownik powinien być dla uczelni dyspozycyjny (w rozumieniu Kodeksu Pracy). Dlatego przyjmuje się zasadę, że pracownik mianowany może nawiązać stosunek pracy z innym poza uczelnią pracodawcą jedynie za zgodą rektora. Pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę mogliby nawiązywać stosunek pracy z innym pracodawcą bez takiej zgody, ale z powiadomieniem rektora. Obydwie grupy zatrudnionych mogą podejmować dodatkową pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej [art.147].

Uczelnie publiczne w ramach określonych przez przepisy prawa pracy i ustawę będą miały swobodę w doborze szczegółowych warunków zatrudniania nauczycieli akademickich [art.143-art.153].

Wśród pracowników bibliotecznych, archiwalnych oraz dokumentacji i informacji naukowej wyróżnia się grupy pracowników mających uprawnienia nauczycieli akademickich, którzy obejmą stanowiska pracy wymagające najwyższych kwalifikacji [art.142].

Najniższe stanowisko **asystenta** byłoby obsadzane przez absolwentów z dyplomem magistra w zasadzie na okres, który przeznaczają oni na wykonanie pracy doktorskiej. Jest to zatem stanowisko przejściowe, a formą zatrudniania asystenta jest umowa o pracę na czas nieokreślony, co umożliwia obu stronom rozwiązanie umowy z końcem semestru [art.146].

Profesorowie pomocniczy powinni mieć perspektywę dłuższego zatrudnienia w uczelni. Ustawa zrywa z obecną tradycją i nawiązuje, przynajmniej częściowo, do zasad obowiązujących w szkołach akademickich w latach trzydziestych. Na to stanowisko angażowano by osoby mające stopień doktora na zasadzie mianowania lub umowy o pracę. Właściwy dobór kandydata powinno zapewnić postępowanie podobne do dawnej (przedwojennej) habilitacji, a przede wszystkim konkurs pomiędzy kandydatami zgłaszającymi się z własnej inicjatywy lub zgłaszanymi w drodze ankiety przez profesorów różnych uczelni.

Decyzję podejmuje rada jednostki organizacyjnej (wydziału), jednak z pewnymi ograniczeniami. Konkurs na stanowisko profesora pomocniczego byłby rozpisany wtedy, gdy w uczelni utworzy się wolne stanowisko, wynikające z programu jej działalności dydaktycznej (aktualnego lub planowanego w przyszłości). W uczelniach o niższym stopniu autonomii, w komisji konkursowej i w posiedzeniu rady powinien uczestniczyć przedstawiciel organu zewnętrznego, odpowiedzialnego za ocenę i akredytację jednostek uczelni, tj. Państwowej Komisji Akredytacyjnej (PKA). Ogólne zasady przeprowadzania konkursu ustala w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego [art.146].

Profesor zwyczajny i profesor nadzwyczajny są pracownikami mianowanymi, albo zatrudnionymi na podstawie umowy o pracę. Mianowania dokonywałby rektor w celu trwałego związania z uczelnią osoby o znaczącej pozycji naukowej i wysokich kwalifikacjach dydaktycznych, po przeprowadzeniu odpowiedniego postępowania kończącego się uchwałą senatu. W uczelniach o niepełnej autonomii odbywałoby się to pod kontrolą organu zewnętrznego (PKA), podobnie jak w przypadku konkursu na stanowisko profesora pomocniczego. Mianowanie pracownika zapewniające mu stabilność zatrudnienia, jest związane z ograniczeniem możliwości podejmowania dodatkowego zatrudnienia poza uczelnią (wymagana zgoda rektora) [art.147]. Ograniczając swobodę podejmowania dodatkowego zatrudnienia ustawa zapewnia minimalny poziom wynagrodzenia za pracę w uczelni. Unika się jednak rozwiązania nadmiernie usztywniającego zasady zatrudniania w obliczu intensywnego rozwoju szkół niepublicznych i ich zapotrzebowania na pracę nauczycieli akademickich. Dlatego pozostawia się większą swobodę zatrudniania poza uczelnią pracownikom zatrudnionym na podstawie umowy o pracę.

Powyższe rozwiązanie ma następujące zalety:

- 1) umożliwia prowadzenie aktywnej polityki kadrowej w uczelni,
- 2) powiększa grono potencjalnych kandydatów na stanowisko profesora pomocniczego, a przy tym stwarza mechanizm sprzyjający angażowaniu najlepszych spośród nich,
- 3) stwarza zachętę do zdobywania kwalifikacji, otwierając pracownikom zdolnym i ambitnym drogę do szybszego niż obecnie awansu,
- 4) uruchamia mechanizm powodujący większą mobilność kadry nauczycieli akademickich,
- 5) pozwala, zależnie od indywidualnych preferencji i potrzeb uczelni, różnicować rodzaje aktywności nauczycieli akademickich, ocenę ich przydatności dla uczelni pozostawiając dziekanom i rektorowi.

Wprowadzając zatrudnianie części nauczycieli akademickich na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony ustawa zapewnia obecnym pracownikom mianowanym możliwość zachowania dotychczasowego statusu, jeśli taka będzie ich wola [art.218].

Na stanowiskach nauczycieli akademickich nie przewiduje się umów o pracę na czas określony (tzw. kontraktów). Nauczyciel akademicki powinien mieć poczucie stabilności

zatrudnienia, gdyż wtedy będzie chętniej inwestował swój wysiłek w rozwój własnego warsztatu naukowego i dydaktycznego.

Nauczyciel akademicki jest zatrudniony w uczelni w celu realizacji jej zadań dydaktycznych i naukowych. Określenie obowiązków nauczycieli akademickich musi zatem uwzględniać te dwa rozdzielne nurty aktywności. Przyjęto w ustawie, że podstawowym obowiązkiem nauczyciela akademickiego jest praca dydaktyczna, realizowana w ramach pensum. Nauczyciel akademicki jest jednak zatrudniany na uczelni także dlatego, że uprawia naukę. O środki na nią ma prawo ubiegać się na zasadach równych dla wszystkich. Zatem przyjęto w projekcie zapis, że prawo do uprawiania nauki jest rozumiane jako prawo do ubiegania się o środki przy zachowaniu równości podmiotów. Nauczyciel wykonujący pracę naukową powinien dostawać dodatkowe wynagrodzenie z środków przeznaczonych na badania. Wpisanie w ustawę obowiązku pracy naukowej oznaczałoby obligatoryjne przydzielanie środków na badania, dzisiaj już nie praktykowane. Ważniejszy jest dostęp do nich na równych zasadach i uwzględnianie otrzymywanych rezultatów w okresowej ocenie pracy.

Ponadto nauczycielowi akademickiemu mogą być powierzone przez rektora lub dziekana obowiązki organizacyjne.

Autorzy projektu większą uwagę zwrócili na ocenę pracy nauczyciela akademickiego. Właściwy poziom kadry nauczającej i właściwe wykorzystanie preferencji, talentów i aktualnych zainteresowań zapewnią następujące zapisy:

- awanse nauczyciela są związane z wybitnymi lub uznanymi osiągnięciami naukowymi [art. 144],
- ocenia się nauczyciela z jego pracy dydaktycznej, naukowej i organizacyjnej [art. 159],
- nauczyciel otrzymuje dodatkowe wynagrodzenie za pracę naukową [art. 160 ust. 7],
- uczelnia się z nauczycielem rozstaje, jeżeli otrzyma on dwie, w odstępie roku, negatywne oceny jego pracy [art. 149 ust. 1].

W projekcie ustawy przyjęto zasadę, że nauczyciele akademicy uczelni publicznych za swoją podstawową działalność dydaktyczną pobierają wynagrodzenie zgodnie z umową o pracę lub aktem mianowania, a źródłem tych środków jest dotacja dydaktyczna przekazana uczelni przez Ministra Edukacji Narodowej. Nauczyciele akademicy mają prawo prowadzenia prac badawczych, na które uczelnia powinna wydzielić środki z odpowiednich źródeł, m.in. pochodzące z KBN.

Szczegółowe zasady wynagradzania pracowników uczelni powinien regulować układ zbiorowy [art. 184]. Dopóki nie ma układu zbiorowego szczegóły zasady wynagradzania ustalane są, tak jak obecnie, rozporządzeniem ministra.

Ustawa stanowi, że **stopień doktora** jest najwyższym stopniem kwalifikacji zawodowej, a równocześnie jest jedynym stopniem naukowym. Naturalną konsekwencją tego jest uprawnienie doktorów do prowadzenia i recenzowania prac doktorskich. Każdy doktor może brać udział w kształceniu kadry naukowej, jeśli ma udokumentowane osiągnięcia naukowe, a rada wydziału uzna przedstawiony temat pracy doktorskiej za godny opracowania. Znosi się więc drugi, wyższy stopień naukowy, który do polskich przepisów został wprowadzony po raz pierwszy w ustawie z dn. 15 grudnia 1951 r. o szkolnictwie wyższym i pracownikach nauki pod nazwą „doktora nauk” (na wzór systemu sowieckiego, razem z niższym stopniem „kandydat nauk”). Ten wyższy stopień został następnie przekształcony w stopień naukowy „docenta” [ustawa z dn. 5 listopada 1958 r. o szkołach wyższych], a ostatecznie - w stopień naukowy „doktora habilitowanego” [ustawa z dn. 20 grudnia 1968 r. o zmianie ustawy o stopniach naukowych i tytułach naukowych], przybliżając polski system organizacji nauki i stopni naukowych do systemu niemieckiego.

Wywodzący się z Prus od czasów Leibniza i Humboldta system niemiecki został ostatnio przez samych Niemców uznany za przestarzały, nie nadający się do podejmowania

wyzwań obecnych czasów i nie wytrzymujący konkurencji z systemem anglosaskim. Zastąpiono go systemem zbliżonym do anglosaskiego, w którym uzyskanie stopnia naukowego doktora pozwala na szybkie rozpoczęcie, w okresie największych możliwości intelektualnych, samodzielnej działalności naukowej i dydaktycznej. Zachowanie dotychczasowego systemu stopni naukowych i sformalizowanego modelu kariery akademickiej grozi tym, że Polska pozostanie jedynym krajem pielęgnującym przestarzały i nieefektywny system. Konieczność podjęcia nowych wyzwań i zapewnienia polskim naukowcom właściwego miejsca w nauce światowej jest główną przyczyną przedłożenia proponowanego tu rozwiązania.

Rozwiązanie przyjęte w ustawie ma na celu:

1. Zbliżenie polskiego systemu do istniejącego w większości krajów zachodnich, gdzie stopień doktora jest uznawany za świadectwo uzyskania formalnych kwalifikacji do pełnienia obowiązków i funkcji akademickich.
2. Nawiązanie do tradycji z okresu II Rzeczypospolitej, kiedy doktor był wyższym stopniem naukowym (niższym był magister), a przez habilitację uzyskiwało się uprawnienie do prowadzenia określonego wykładu na danym wydziale, nie zaś dożywotnio nadawany stopień naukowy [Ustawa z dn. 15 marca 1933 r. o szkołach akademickich].
3. Racjonalizację wysiłku pracowników nauki, którzy nie będą musieli wykonywać drugiej pracy doktorskiej tylko po to, by zdobyć dodatkowy stopień i związane z nim uprawnienia akademickie, a swoje kwalifikacje będą dokumentować w postaci publikacji, opracowań technicznych, dzieł artystycznych, wdrożeń nowych rozwiązań itp.
4. Umożliwienie wcześniejszego uczestniczenia w pracy zespołów naukowych i badawczych dysponujących lepszym oprzyrządowaniem, szczególnie dla badań wymagających nowoczesnej aparatury. Dotychczasowy system stopni naukowych wymagający indywidualizacji wyników naukowych nie zachęcał do pracy na rzecz wyników zespołowych, chociaż w obecnym świecie głównie na tej drodze uzyskuje się najbardziej znaczące rezultaty.

Jedynym istotnym argumentem za utrzymaniem wyższego od doktora stopnia naukowego jest obserwowany niekiedy niski poziom doktoratów nadawanych przez niektóre jednostki. Winę za taki stan rzeczy ponoszą indywidualnie promotorzy prac doktorskich, odpowiednie rady wydziałów oraz Centralna Komisja do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych. Problem ten rozwiązano w ustawie poprzez następujące nowe rozwiązania:

1. Kontrolę zewnętrzną oraz procedurę akredytacyjną przy udzielaniu jednostkom naukowym (wydziałom uczelni oraz innym instytucjom naukowym) uprawnień do nadawania stopnia doktora [art.10, art.28-35]. Uprawnienie takie może być zawieszona, ograniczona lub cofnięta, jeśli jednostka naukowa nie wywiązuje się właściwie z podjętych obowiązków. Obecnie działająca Centralna Komisja do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych udziela jednostkom organizacyjnym uprawnienia do nadawania stopni naukowych i powinna kontrolować ich działalność, jednak jej skuteczność jest ograniczona przez brak odpowiedniej procedury akredytacyjnej. Powierzenie Państwowej Komisji Akredytacyjnej (zamiast Centralnej Komisji) postępowania akredytacyjnego, doprowadzi do tego, że uprawnienia do nadawania stopnia doktora zachowają te jednostki, które przejdą pomyślnie to postępowanie [art.28 do art.35]. Jednostka naukowa ubiegająca się o uprawnienie do nadawania stopnia doktora musi poddać się ocenie w zakresie działalności naukowej lub artystycznej oraz kształcenia pracowników naukowych.
2. Ostrzejsze wymagania stawiane kandydatowi do stopnia doktora w toku przewodu, a także recenzentom rozprawy, np. obowiązek opublikowania rozprawy doktorskiej (co obecnie dotyczy tylko rozprawy habilitacyjnej) oraz trzy (a nie dwie) recenzje [art.200-202].

3. Publiczna, przed całą radą wydziału (radą naukową) danej jednostki, obrona pracy doktorskiej.
4. Upublicznienie rozprawy doktorskiej, m.in. przez wprowadzenie obszernego streszczenia wraz z recenzjami do ogólnodostępnej naukowej sieci informatycznej [art.200-201].

Ustawa umożliwia, podobnie jak obecnie, uzyskanie uprawnień do nadawania stopnia doktora tylko tym jednostkom naukowym, które zatrudniają minimalną liczbę pracowników o odpowiednich kwalifikacjach w określonej dziedzinie i dyscyplinie naukowej [art.195-196]. Są to osoby mające uprawnienie walidacyjne, które uzyskuje promotor rozprawy doktorskiej po pomyślnym zakończeniu przewodu [art.4]. Promotorem lub recenzentem w przewodzie doktorskim może być osoba mająca stopień doktora [art.202], jednakże jakość pracy recenzentów i promotorów może być elementem oceny jednostki przez Państwową Komisję Akredytacyjną.

Ustawa zapewnia dużą samodzielność jednostkom, które uzyskały uprawnienie do nadawania stopnia doktora. Uchwała rady wydziału lub rady naukowej uprawnionej jednostki o nadaniu stopnia doktora jest prawomocna, chyba że uprawnienia jednostki zostały ograniczone z powodu niepomyślnego wyniku oceny, a wtedy musi ona przedstawić swoją uchwałę o nadaniu stopnia do zatwierdzenia Państwowej Komisji Akredytacyjnej [art.204]. Państwowa Komisja Akredytacyjna jest instancją odwoławczą, do której kandydat do stopnia doktora może wnieść odwołanie od uchwał rady uprawnionej jednostki, podjętych w toku przewodu doktorskiego. Każda jednostka (uczelnia lub innej instytucji naukowej) uprawniona do nadawania stopnia doktora może prowadzić studia doktoranckie.

Ustawa utrzymuje tytuł naukowy profesora nadawany przez Prezydenta RP oraz honoruje prawo do posiadania stopnia naukowego doktora habilitowanego przez osoby, które ten stopień już uzyskały na podstawie dotychczasowych przepisów. Osoby te uzyskują z mocy prawa uprawnienie walidacyjne [art.221].

Podstawowe skutki finansowe dla budżetu państwa powodowane zaproponowanymi w projekcie rozwiązaniami będą się wiązać z:

- funkcjonowaniem Państwowej Komisji Akredytacyjnej [art.28, art.33],
- likwidacją Centralnej Komisji do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych [art.235],
- powiększeniem zbioru studentów (o studentów uczelni niepublicznych) objętych różnymi formami bezzwrotnej pomocy materialnej [art.106].

Przewiduje się, że tylko na studiach dziennych pomocą stypendialną należy objąć ok.230 000 studentów. Wobec rozszerzenia uprawnienia do ubiegania się o pomoc materialną na wszystkich pozostałych studentów, niezbędne jest zdecydowane zwiększenie środków na stypendia o kwotę 500 mln zł.

Pozostałe pozycje skutków finansowych są w skali o dwa rzędy wielkości niższej i w ciągu pierwszych pięciu lat funkcjonowania nowej ustawy same się bilansują.

Przewidywane podstawowe skutki dla budżetu Państwa, to dodatkowe 500 mln zł, które proponuje się pokryć z oszczędności w wydatkach na obsługę zadłużenia zagranicznego i długu krajowego.

Przedłożony projekt ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” usuwając szereg przeszkód formalnych, krępujących rozwój szkolnictwa wyższego, i ustalając realne podstawy funkcjonowania uczelni publicznych w zgodzie z zasadą konstytucyjną, stwarza nowe, korzystne perspektywy dla zaniedbanej w Polsce dziedziny, jaką przez lata była edukacja, zwłaszcza na jej najwyższym poziomie. Jego celem jest rozwiązanie najważniejszych problemów, z jakimi mają do czynienia szkoły wyższe i studiująca w nich młodzież, a mianowicie:

- ułatwienie pragnącej się kształcić młodzieży dostępu do studiów wyższych, z uwzględnieniem potrzeb osób niezamożnych i pochodzących z miejscowości odległych od ośrodków akademickich,

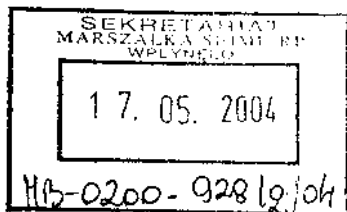
- stworzenie warunków kształcenia i rozwoju naukowego dla osób, które chcą się poświęcić się pracy naukowej i dydaktycznej i wzmocnić kadre nauczającą uczelni,
- rozpoczęcie procesu odnawiania i wzbogacania wyposażenia uczelni w środki niezbędne do prowadzenia pracy dydaktycznej i naukowej oraz do zapewnienia studentom odpowiednich warunków socjalnych.

Ze względu na obecną sytuację w szkolnictwie wyższym, często ocenianą jako krytyczną, wprowadzenie nowych regulacji prawnych w tym zakresie jest zadaniem o wyjątkowym znaczeniu dla społeczeństwa, a zarazem - szczególnie pilnym.

Projekt nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Posel na Sejm
Rzeczypospolitej Polskiej
Maria Nowak

Warszawa, dnia 15 maja 2004r.

Szanowny Pan
Tomasz Nałęcz
Wicemarszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

W odpowiedzi na pismo Pana Marszałka z dnia 30 kwietnia br. w załączniku przesyłam projekt ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym uwzględniający uwagi Biura Studiów i Ekspertyz i Biura Legislacyjnego Kancelarii Sejmu RP.

Ponadto, działając na podstawie art. 34 ust. 2 pkt 6 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2002r., Nr 23, poz. 398 oraz z 2003r., Nr 23, poz. 337) pragnę poinformować, że założenia podstawowych aktów wykonawczych Rady Ministrów i ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego znajdują się w obszernym uzasadnieniu do projektu ustawy, a także w zapisach następujących artykułów: Art.4 ust.4, Art.15 ust.3, Art.17 ust.2, Art.23 ust.4, Art.33 ust.2, Art.39 ust.3, Art.40, Art.49 ust.1, Art.89, Art.90 ust.2, Art.101, Art.109, Art.113 ust.1 i 2, Art.115, Art.116, Art.117 ust.3, Art.139 ust.1, Art.141 ust.2, Art.142 ust.2, Art.146 ust.4, Art.163 ust.1, Art.180, Art.185 ust.1 i 2, Art.188 ust.2, Art.208, Art.229.

Jednocześnie chcę poinformować, że w celu poddania projektu wymaganym przez Regulamin Sejmu RP konsultacjom społecznym został on przesłany następującym podmiotom:

- Rada Główna Szkolnictwa Wyższego,

Warszawa, 18 maja 2004 roku

Pan
Józef Oleksy
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia
w sprawie zgodności poselskiego projektu ustawy – Prawo o szkolnictwie
wyższym z prawem Unii Europejskiej

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity: Monitor Polski z 2002 r., Nr 23, poz. 398 z późn. zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy zmierza do kompleksowej regulacji zagadnień związanych z systemem szkolnictwa wyższego, ustrojem uczelni, studiami, studentami, pracownikami uczelni oraz ze stopniem doktora, tytułem naukowym i tytułem w zakresie sztuki. Zgodnie z intencją wnioskodawców, projekt ma zastąpić ustawy dotychczas regulujące te materie: ustawę z dnia 12 września 1990 roku o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385 z późn. zm.), ustawę z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595) oraz ustawę z dnia 26 czerwca 1997 roku o wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. Nr 96, poz. 590 z późn. zm.).

Ponadto, projekt wprowadza zmiany w ustawie z dnia 23 grudnia 1994 roku o kształtowaniu wynagrodzeń w sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1255 z późn. zm.), ustawie z dnia 30 sierpnia 1991 roku o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408 z późn. zm.), ustawie z dnia 12 grudnia 1997 roku o dodatkowym wynagrodzeniu

rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (Dz. U. Nr 160, poz. 1080 z późn. zm.), ustawie z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 z późn. zm.), ustawie z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2004 r., Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) oraz w ustawie z dnia 27 czerwca 1997 roku o bibliotekach (Dz. U. Nr 85, poz. 539 z późn. zm.). Projekt aktu jest bardzo obszerny – zawiera 240 artykułów.

Zgodnie z zamierzeniem wnioskodawców, ustawa ma wejść w życie dnia 1 października 2004 roku.

2. Stan prawa wspólnotowego w materii objętej projektem

W zakresie pierwotnego prawa wspólnotowego należy wskazać następujące przepisy Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE): art. 149 – 150 – dotyczące edukacji, kształcenia zawodowego i młodzieży, art. 39 – dotyczący swobodnego przepływu pracowników, art. 43 TWE – dotyczący swobody przedsiębiorczości oraz art. 12 – stanowiący ogólny zakaz jakiegokolwiek formy dyskryminacji ze względu na przynależność państwową – w zakresie zastosowania Traktatu.

Prawo wtórne reguluje zagadnienia będące przedmiotem projektu w następujących aktach prawa wspólnotowego:

- Rozporządzenie Rady (EWG) Nr 1612/68 z dnia 15 października 1968 roku w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Wspólnoty (Dz. Urz. WE L 257, 19.10.1968, z późn. zm.);
- Dyrektywa Rady 93/96/EWG z dnia 29 października 1993 roku w sprawie prawa pobytu dla studentów (Dz. Urz. WE L 317, 18.12.1993);
- Dyrektywa Rady 89/48/EWG z dnia 21 grudnia 1988 roku w sprawie ogólnego systemu uznawania dyplomów ukończenia szkół wyższych, przyznawanych po ukończeniu kształcenia i szkolenia zawodowego trwających co najmniej trzy lata (Dz. Urz. WE L 19, 24.1.1989, z późn. zm.);
- Dyrektywa Komisji 80/723/EWG z dnia 25 czerwca 1980 roku w sprawie przejrzystości stosunków finansowych między Państwami Członkowskimi i przedsiębiorstwami publicznymi a także w sprawie przejrzystości finansowej wewnątrz określonych przedsiębiorstw (Dz. Urz. WE L 195, 29.7.1980 z późn. zm.);
- Szósta dyrektywa Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 roku w sprawie harmonizacji ustawodawstw Państw Członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od

- wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku (Dz. Urz. WE L 145, 13.6.1977 z późn. zm.);
- Dyrektywa Rady 92/50/EWG z dnia 18 czerwca 1992 roku odnosząca się do koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na usługi (Dz. Urz. WE L 209, 24.7.1992 z późn. zm.);
  - Dyrektywa Rady 93/36/EWG z dnia 14 czerwca 1993 roku koordynująca procedury udzielania zamówień publicznych na dostawy (Dz. Urz. WE L 199, 9.8.1993 z późn. zm.);
  - Dyrektywa Rady 93/37/EWG z dnia 14 czerwca 1993 roku dotycząca koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane (Dz. Urz. WE L 199, 9.8.1993 z późn. zm.).

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa wspólnotowego

Znacząca część projektowanej regulacji nie jest objęta prawem Unii Europejskiej. Warto wskazać, że - co podkreśla art. 149 ust. 1 TWE - zagadnienia, których dotyczy większa część przedłożenia, a więc zagadnienia dotyczące organizacji systemów edukacyjnych, pozostają w zakresie wyłącznej kompetencji państw członkowskich Unii Europejskiej. Poza obszarem objętym prawem wspólnotowym znajdują się również materie dotyczące ustroju uczelni, samorządu i organizacji studenckich oraz praw, obowiązków i zasad odpowiedzialności dyscyplinarnej studentów oraz nauczycieli akademickich. Prawo wspólnotowe reguluje kwestie związane z gwarancjami niedyskryminacyjnego traktowania studentów ze względu na przynależność państwową, problematykę wzajemnego uznawania dyplomów ukończenia studiów, kwestie dotyczące podatku od towarów i usług oraz zasady prawa zamówień publicznych.

Na tle powyższych ustaleń warto wskazać, że **art. 79 projektu** ustanawia podstawę otrzymywania przez uczelnie - zarówno publiczne jak i niepubliczne - dotacji na określone rodzaje prowadzonej przez nie działalności oraz innych dotacji celowych i środków finansowych z budżetu państwa. W konsekwencji przyjęcia takiej regulacji uczelnie publiczne objęte będą obowiązkiem prowadzenia rozdzielnej rachunkowości, w sposób zgodny z dyspozycjami dyrektywy 80/723 (zapobieganie finansowaniu działalności komercyjnej ze środków publicznych).

4. Konkluzje

Większość postanowień projektu nie jest objęta prawem wspólnotowym. Projekt zawiera postanowienia objęte prawem wspólnotowym. Projekt ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Opracował: Zespół Prawa Europejskiego

Akceptował: Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Deskryptory bazy Rex: szkolnictwo wyższe, Unia Europejska, poselski projekt ustawy, dyplom szkoły wyższej, dyskryminacja